

Izveštaj o zaštiti slobode izražavanja u pravosudnom sistemu Srbije

ZLOUPOTREBA,
NEKAŽNJIVOST,
NEADEKVATAN ODGOVOR
INSTITUCIJA

ČETVRTI IZVEŠTAJ

FONDACIJA
SLAVKO
CURUVIJA
FOUNDATION

S. Oz

IMPRESUM

Urednice:

Ivana Stevanović, Milijana Trifković

Autorke:

Građanskopravna zaštita slobode izražavanja

– Analiza postupanja parničnih sudova u medijskim sporovima

Vida Petrović Škero

SLAPP tužbe – tri godine kasnije: Veliki snovi, skromni ishodi

Ana Zdravković

Krivičnopravna zaštita novinara u Srbiji u 2024. i 2025: sloboda medija zarobljena u silaznoj spirali

Milijana Trifković, recenzentkinja: Kruna Savović

Lektura:

Marjana Stevanović

Dizajn:

Vjeko Sumić

Izdavač:

Slavko Ćuruvija fondacija, maj 2026.

Ovaj materijal / produkcija finansiran je od strane Švedske agencije za međunarodni razvoj i saradnju (Sida). Odgovornost za sadržaj u potpunosti snose autori. Sida ne mora nužno deliti iznete stavove i tumačenja.

FONDACIJA
S L A V K O
Ć U R U V I J A
FOUNDATION

SADRŽAJ

- 06 GRAĐANSKOPРАВNA ZAŠTITA SLOBODE IZRAŽAVANJA –
ANALIZA POSTUPANJA PARNIČNIH SUDOVA U MEDIJSKIM SPOROVIMA**
  - 06 Uvod
  - 07 Predmet analize i metodološki pristup
  - 10 Primena međunarodnih instrumenata, presuda ESLJP i Etičkog kodeksa novinara u analiziranim presudama
  - 10 Mediji obuhvaćeni analizom
  - 11 Dužina trajanja postupka
  - 13 Visina naknade štete
  - 16 Analiza medijskih sporova u odnosu na posmatrane štampane medije
  - 19 Analiza predmeta po tužbama protiv odgovornih lica u mediju KRIK
  - 23 Analiza zaštite slobode izražavanja u odnosu na elektronske medije
  - 24 Vanredni pravni lekovi
  - 26 Opšti zaključci
  - 28 Izraženi stavovi suda u zaštiti prava ličnosti i slobode govora
  - 39 Preporuke
  - 40 Prilozi

- 51 VELIKI SNOVI, SKROMNI ISHODI: SLAPP TUŽBE – TRI GODINE KASNIJE**

- 61 KRIVIČNOPРАВNA ZAŠTITA NOVINARA U SRBIJI U 2024. I 2025: SLOBODA MEDIJA
ZAROBLJENA U SILAZNOJ SPIRALI**
  - 61 Uvodne napomene
  - 65 Zastrašivanje, pritisci i nasilje nad novinarima
  - 69 Kontinuirani napadi na pojedine medijske kuće i novinare
  - 72 Nasilje nad novinarima mahom bez sudskog epiloga
  - 77 Politička retorika uvod u nasilje nad novinarima
  - 80 Razlozi zbog kojih se odbacuju krivične prijave novinara
  - 90 Šta se ne smatra pretnjom podobnom da ugrozi bezbednost novinara
  - 93 Sumiranje 2024. i 2025. godine: Šta se ne smatra krivičnim delom koje se goni po službenoj dužnosti
  - 98 Praćenje, nadzor, ugrožavanje novinarskih izvora
  - 104 Eskalacija nasilja nad novinarima na protestima
  - 116 Slučaj Ćuruvija – Legalistički kraj državnog zločina
  - 121 Zaključak

RASTUĆA ZLOUPOTREBA SLOBODE IZRAŽAVANJA I ESKALACIJA NASILJA NAD NOVINARIMA OSTAJU BEZ ADEKVATNOG ODGOVORA INSTITUCIJA

Četvrti izveštaj Slavko Ćuruvija fondacije o zaštiti slobode izražavanja u pravosudnom sistemu Srbije beleži kontinuirani porast zloupotrebe slobode izražavanja, nepoštovanje obaveze novinarske pažnje i sve učestaliji govor mržnje u provladinim medijima, koji su obuhvaćeni ovom analizom upravo zbog učestalog kršenja profesionalnih standarda. Analizirani **medijski sporovi** pokazuju da su u porastu senzacionalizam, povrede časti i ugleda, kršenje prezumpcije nevinosti, kao i prava na privatnost.

Analiza prakse parničnih sudova u medijskim sporovima prati period od jula 2024. godine do kraja 2025. godine. Obuhvaćeni su postupci protiv medija za koje je monitoring Saveta za štampu pokazao da su najučestalije kršili Etički kodeks novinara i novinarki Srbije, i to: Alo, Informer, Kurir, Srpski telegraf, Republika.rs (portal Srpskog telegrafa) i Večernje novosti. Pored toga, analizom su obuhvaćeni i dnevni list Danas i novine Nova, za koje je Savet za štampu utvrdio da su imali najmanje odstupanja od Kodeksa, kao i istraživački portal KRIK.

Vidljivo je da je broj medijskih sporova u porastu svake godine. U posmatranom periodu (godinu i po dana), u upisnik „P3“ koji se vodi za ovu vrstu sporova, zavedeno je ukupno **2480** predmeta, od kojih je do kraja 2025. godine rešeno 396.

Analiza pravosnažno okončanih postupaka pokazuje značajne razlike u uspehu tužilaca u zavisnosti od medija protiv kog su postupci vođeni, tj. mogu se uočiti razlike kod medija za koje Savet za štampu utvrđuje da najčešće krše Etički kodeks novinara i onih koji imaju najmanje odstupanja od Kodeksa.

U analiziranim postupcima protiv Informera, Kurira, Alo, Novosti, Srpskog telegrafa i Republike, tužbeni zahtev usvojen je u celosti ili delimično u 93,70% analiziranih pravosnažno okončanih predmeta. Nasuprot tome, u predmetima protiv medija Danas, Nova i KRIK, zabeležen je značajno niži procenat uspeha tužilaca. Protiv medija Danas i KRIK mali broj predmeta je pravosnažno okončan u posmatranom periodu i, uopšte, pokrenuto je manje postupaka u odnosu na ostale posmatrane medije. U predmetima protiv Nove, tužbeni zahtev delimično je usvojen u 29,16% analiziranih postupaka (odnosno u 41,17% pravosnažnih). U postupcima protiv lista Danas, tužbeni zahtev u celosti je odbijen u 57,14

odsto postupaka (četiri od sedam). U tri predmeta (42,85%) zahtev je delimično usvojen. U postupcima protiv KRIK-a tužbeni zahtev je delimično usvojen u 50% pravnosnažno okončanih postupaka (odnosno u dva od četiri postupka).

Analizirana je i visina traženih naknada štete, jer previsoki zahtevi mogu ukazivati na SLAPP tužbe. Uočeno je da su visoki odštetni zahtevi (preko milion dinara) češći protiv medija koji retko krše Kodeks i koji kritički izveštavaju o vlasti. Imajući u vidu ukupan broj postupaka koji se protiv njih vode, podneti tužbeni zahtevi koji glase na više od milion dinara znatno su zastupljeniji protiv medija Nova i KRIK.

Jedan od uočenih problema jeste uporno ponavljanje istih povreda od strane istih medija na štetu istih tužilaca, najčešće opozicionih političara. Analizirani sudski predmeti jasno ukazuju na to da su pojedini opozicioni političari godinama izloženi kontinuiranim negativnim kampanjama u provladinim medijima. O istoj ličnosti objavljuju se tekstovi identične ili slične sadržine, bez provere istinitosti navoda. Ovaj problem dodatno produbljuju niske dosuđene naknade štete, koje očigledno nisu prilagođene učestalosti i težini povreda, kako bi imale odvraćajući efekat.

U postupcima protiv štampanih medija i portala, prosečna dosuđena naknada pred prvostepenim sudom iznosi 97.515 dinara. Kada je reč o pravnosnažno okončanim postupcima, dosuđeni iznos naknade u proseku iznosi 95.405 dinara. U mnogim slučajevima dosuđivani su iznosi od 40.000 ili 30.000 dinara, a u jednom slučaju zabeležen je rekordno nizak iznos od 20.000 dinara. Postupci traju dugo, iako se smatraju hitnim. Prosek trajanja medijskih sporova u ovom periodu je oko dve godine. Dugotrajni postupci rezultiraju naknadom koja nije dovoljna da spreči buduće zloupotrebe, a postavlja se i pitanje u kojoj meri tako niski iznosi pružaju adekvatnu satisfakciju za povredu prava.

U posmatranom periodu zabeleženi su i slučajevi u kojima su tužioci maloletna lica. Kako u prethodnim izveštajima nisu identifikovani takvi slučajevi, ovo ukazuje na dodatno urušavanje profesionalnih standarda novinarstva. Sudska zaštita nije dovoljna, niti dovoljno efikasna, da bi se suzbile povrede prava koja se štite u medijskim sporovima i poboljšao način izveštavanja medija. Umesto toga, pogoršava se ionako loše stanje.

Kada je reč o zaštiti od **SLAPP tužbi**, imajući u vidu da su Evropska unija i Savet Evrope u prethodne tri godine usvojili važne standarde za borbu protiv SLAPP tužbi, glavni zaključak analize je da njihova praktična primena i dalje kasni, kao i da većina država još uvek nije uskladila svoje zakonodavstvo sa novom regulativom. Takođe, Srbija i dalje nema efikasan odgovor na problem SLAPP

tužbi, uprkos direktnim upozorenjima Evropske komisije i rastu broja slučajeva koji ozbiljno ugrožavaju rad istraživačkih medija, novinara i organizacija civilnog društva. Naposletku, iako postoje brojni međunarodni standardi, a edukacije za nosioce pravosudnih funkcija se mestimično sprovode, u analizi je istaknuto da bez jasnih zakonskih rešenja i stvarne političke i institucionalne volje, zaštita slobode izražavanja od zloupotrebe sudskih postupaka ostaje ograničena i nedovoljno delotvorna.

Analiza **krivičnopravne zaštite novinara** prati 2024. i 2025. godinu, kao i prva tri meseca 2026. godine. U 2025. godini zabeležen je rekordno visok broj prijavljenih krivičnih dela na štetu novinara (134), a donet je veoma mali broj osuđujućih presuda – svega tri u predmetima formiranim 2025. godine. Osim toga, veoma je mali broj predmeta iz 2025. koji je uopšte dospelo do suda – svega četiri.

Izveštaj pokazuje da su pojedine redakcije učestalo meta nasilja, pretnji, zastrašivanja i ometanja u radu, a da se krivične prijave podnete zbog toga ne razmatraju sa posebnim oprezom, nego se dešava da budu olako i rutinski odbačene.

Bezbednost novinara dodatno ugrožavaju svakodnevni verbalni napadi na kritičke medije koje upućuju političari vladajuće stranke i visoki državni zvaničnici, poručujući na taj način da je targetiranje novinara društveno prihvatljivo. Atmosfera linča, koju kreiraju najviši predstavnici vlasti, s jedne strane podstiče vršenje nasilja prema novinarima, a s druge strane obeshrabruje institucije da novinarima pruže potrebnu zaštitu.

Krivična dela učinjena na štetu novinara neretko se tretiraju bez uzimanja u obzir slobode izražavanja i povezanosti između učinjenog dela i novinarskog posla. Praksa na ovaj način odstupa i od smernica za tužioce koje su izradili UNESCO i Međunarodno udruženje tužilaca, a koje, između ostalog, predviđaju sprovođenje kontekstualne analize povezanosti između navodnog krivičnog dela i medijskih aktivnosti oštećenog, kako prošlih tako i sadašnjih. Uzimanje u obzir medijskog okruženja prilikom donošenja odluke u postupcima koji se tiču krivičnih dela na štetu novinara, može dovesti do poboljšanja medijskog okruženja i stepena bezbednosti novinara – kroz delotvorniji odgovor institucija na slučajeve nasilja i pretnji kojima su izloženi novinari.

Pored opštih obaveza koje države imaju u vezi sa zaštitom slobode izražavanja, iz prakse međunarodnih sudova i tela za zaštitu ljudskih prava proizlazi, između ostalog, obaveza da novinari koji izveštavaju sa protesta koji mogu postati nasilni budu zaštićeni od strane policijskih snaga. Ovo je još jedan „test“ na kome je zaštita bezbednosti novinara u Srbiji, posebno u poslednjih godinu i po dana, ostala daleko ispod nivoa koji iziskuju međunarodni standardi ljudskih prava

u oblasti slobode izražavanja. Nasilje nad novinarima od kraja 2024. godine pojačano je upravo u kontekstu izveštavanja sa protesta koji su usledili nakon pada nadstrešnice na nedavno renoviranoj novosadskoj železničkoj stanici. Policijski službenici ne samo da ne pružaju novinarima adekvatnu zaštitu od nasilja tokom izveštavanja na protestima, nego neretko i sami napadaju novinare ili prisustvuju kao pasivni posmatrači napada.

Neadekvatno procesuiranje napada od strane policije višestruko urušava sigurnost novinara, jer osim što predstavlja obeshrabrujuću poruku novinarima, ujedno šalje signal policijskim službenicima da nezakonito postupanje policije ne prate odgovarajuće posledice. I činjenje i nečinjenje policije dodatno doprinose tome da protesti postaju opasno mesto za obavljanje novinarskog posla, i da novinarstvo u Srbiji postaje rizična profesija.

Početak januara 2026. godine objavljena je presuda Vrhovnog suda Srbije kojom je, u postupku po zahtevu za zaštitu zakonitosti, utvrđeno da je oslobađajuća presuda u slučaju ubistva novinara Slavka Ćuruvije doneta uz bitne povrede pravila postupka u korist okrivljenih – bivših pripadnika državne bezbednosti. Međutim, zbog procesnih ograničenja iz Zakonika o krivičnom postupku, Vrhovni sud mogao je samo da konstatuje bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, ne dirajući u pravnosnažnost oslobađajuće odluke. Slučaj Ćuruvija bio je jedini slučaj ubistva novinara koji je dospelo do suda i koji je mogao da prekine decenijski lanac nekažnjivosti. Međutim, okončanje devetogodišnjeg postupka je, umesto pristupa pravdi, dovelo samo do legalističke završnice državnog zločina. Ovakav ishod predstavlja jasan i zabrinjavajući pokazatelj stanja krivičnopravne zaštite slobode izražavanja u Srbiji, koja nastavlja da se urušava u senci nekažnjivosti.

Razmere nasilja nad novinarima postale su zabrinjavajuće, naročito tokom proteklih godinu i po dana i u kontekstu protesta. Izostanak adekvatnog odgovora institucija može podsticajno delovati na potencijalne napadače na novinare i voditi ka daljem urušavanju nivoa slobode medija. Posmatrajući krivičnopravnu zaštitu novinara tokom poslednje dve godine, ne može se zaključiti da su nadležne institucije poslale jasnu poruku da je nasilje nad novinarima neprihvatljivo i da će biti primereno sankcionisano.

Urušavanje nivoa slobode medija kulminiralo je na dan lokalnih izbora 29. marta 2026. godine, kada su novinari bili pretučeni, napadani sekirom, vređani i ometani u radu, oprema im je uništavana i otimana. Nasilje koje su novinari iskusili tog dana predstavlja ozbiljno upozorenje da institucionalni odgovor mora biti mnogo efikasniji kako bi se sprečila dalja eskalacija nasilja i nekažnjivosti za nasilje nad novinarima.

SLAVKO ĆURUVIJA FONDACIJA

GRADANSKOPRAVNA ZAŠTITA SLOBODE IZRAŽAVANJA - analiza postupanja parničnih sudova u medijskim sporovima

UVOD

Četvrta analiza Slavko Ćuruvija fondacije o zaštiti slobode izražavanja pred sudom prati period od polovine 2024. do kraja 2025. godine i beleži kontinuirani porast zloupotrebe slobode izražavanja, nepoštovanje obaveze novinarske pažnje i sve učestaliji govor mržnje u provladinim medijima, koji su obuhvaćeni ovom analizom upravo zbog učestalog kršenja profesionalnih standarda. U porastu su senzacionalizam, povrede časti i ugleda, nepoštovanje prezumpcije nevinosti, kao i prava na privatnost.

Istovremeno, mediji koji nisu pod kontrolom vlasti suočavaju se sa sve većim pritiscima, što značajno otežava njihovo funkcionisanje i sužava prostor za iskazivanje različitih mišljenja.

Kritičko izveštavanje o vlasti visoki državni zvaničnici označavaju kao „napad na državu“, „rušenje Srbije“, dok kritički mediji bivaju diskreditovani i nazivani „tajkunskim medijima“, „stranim plaćenicima“, „štabovima terorističkih organizacija“, „lažnim novinarima“, „trovačnicama građana“, „fabrikama zla“ i slično.¹ Kada su u pitanju mediji koji sami koriste ovakvu retoriku kako bi, kršeći standarde novinarstva, diskreditovali kritičke novinare i ugušili svaku kritiku vlasti, još uvek se ne nazire adekvatan odgovor na to.

Iz analiziranih sudskih predmeta jasno proizlazi da pojedini opozicioni političari godinama žive u medijskom linču provladinih medija, koji se ponavlja i pojačava. U ovim medijima se o istoj ličnosti objavljuju tekstovi iste ili slične sadržine bez provere istinitosti navoda. **Sudske odluke se ne poštuju i nemaju gotovo nikakav uticaj na izmenu prakse, načina izveštavanja i poštovanje zakonskih normi.** I u slučajevima u kojima se zloup-

---

1 · Za više detalja videti Slavko Ćuruvija fondacija, *Na meti moćnika - Mesečni pregled incidenata u kojima zvaničnici u Srbiji, sa pozicije moći, zastrašuju i targetiraju kritičke novinare i medije*, dostupno na: <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/na-meti-mocnika/>.

potreba slobode izražavanja osudi i bude pružena sudska zaštita, ne može se reći da je ta zaštita delotvorna, niti podesna da ima odvrtačući efekat.

U periodu obuhvaćenom ovom analizom bilo je i nekoliko predmeta u kojima su tužioci maloletna lica, a u jednom slučaju, roditelji su podneli tužbu zbog povrede prava na pijetet i objavljivanja imena i slike sa sahrane njihovog deteta, uprkos njihovom izričitom protivljenju. Budući da u prethodnoj analizi nisu uočeni predmeti formirani po tužbama podnetih u ime maloletnih lica, proizlazi da je **u međuvremenu došlo do dodatnog urušavanja standarda profesionalnog novinarstva i u tekstovima koji se odnose na maloletnike**. Izvesno je da je tome doprinelo neadekvatno i senzacionalističko izveštavanje o ubistvima u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“, ali nisu se svi predmeti u kojima je došlo do povrede prava maloletnih lica odnosili na taj slučaj.

PREDMET ANALIZE I METODOLOŠKI PRISTUP

Analiza prakse parničnih sudova u tzv. medijskim sporovima obuhvata period od 1. jula 2024. godine do kraja decembra 2025. godine. Analiza se odnosi na sporove u kojima su tuženi mediji za koje monitoring Saveta za štampu pokazuje da najučestalije krše Kodeks novinara i novinarki Srbije, i to: Alo, Informer, Kurir, Srpski telegraf, Republika.rs (portal Srpskog telegrafa) i Večernje novosti.² Pored toga, analizom su obuhvaćeni i dnevni list Danas i novine Nova, za koje je Savet za štampu utvrdio da su imali najmanje odstupanja od Kodeksa, kao i istraživački portal KRIK³. Predmeti protiv KRIK-a posebno su analizirani zbog specifične delatnosti ovog medija, kao i zbog toga što je reč o novinarima koji se isključivo bave istraživačkim novinarstvom i izveštavanjem o krivičnim suđenjima u naročito osetljivim predmetima za koje postoji veliko interesovanje javnosti. Takođe, to je medij za koji se često ističe da je žrtva SLAPP tužbi, pa je i zbog toga bilo bitno posmatrati postupanje suda u konkretnim predmetima protiv KRIK-a.

---

2 · Videti Savet za štampu, Rezultati monitoringa poštovanja Kodeksa novinara i novinarki Srbije u dnevnim novinama u periodu od 1. jula do 31. decembra 2025. godine, dostupno na:

<https://savetzastampu.rs/wp-content/uploads/2026/01/Monitoring-verzija-3.pdf>.

3 · Postupci protiv KRIK-a analizirani su, između ostalog, jer međunarodne medijske organizacije i istraživačke inicijative poput Global Freedom of Expression (Columbia University) ukazuju na to da je KRIK često žrtva SLAPP tužbi. Videti, na primer, Osservatorio Balcani e Caucaso Transeuropa, Massimo Moratti, Self-defence against SLAPPs in Serbia, 11. 12. 2024. godine, dostupno na:

https://www.balcanicaucaso.org/en/cp_article/self-defence-against-slapps-in-serbia/.

Vidljivo je da je **broj medijskih sporova u porastu svake godine**. Povećava se i broj postupaka istih tužilaca protiv pojedinih provladinih medija.

Prema podacima dobijenim na osnovu zahteva za pristup informacijama od javnog značaja od Višeg suda u Beogradu⁴, jedinog nadležnog za medijske sporove u Srbiji, u posmatranom periodu u upisnik „P3“, koji se vodi za ovu vrstu sporova, zavedeno je ukupno **2.480** predmeta, od kojih je rešeno 396. Doneto je 148 odluka koje su postale pravnosnažne. U istom periodu, po žalbama na prvostepene odluke, u upisniku „GŽ3“ u Apelacionom sudu formirano je 976 predmeta. Sud ne poseduje podatke o tome u koliko predmeta je odlučivano po žalbama na presude, a u koliko po žalbama na rešenja.⁵ Vrhovni sud je dostavio obaveštenje⁶ da je u označenom periodu primljeno ukupno 24 predmeta po revizijama i da su rešena četiri predmeta.

Za svaki medij izvršena je jedinstvena analiza u kojoj su posebno posmatrani podaci za različite tužioce i tužene, kako bi se utvrdilo da li postoji različito postupanje suda u zavisnosti od statusa i delatnosti tužilaca ili pak učestalosti kršenja Kodeksa od strane tuženih.

Analiza je vršena na osnovu podataka iz pribavljenih presuda, sa sajtova suda, iz baze podataka o toku predmeta (Libra) i informacija koje su dostavljali nadležni sudovi. Utvrđeni su potrebni elementi za analizu dužine postupka u sva tri stepena suđenja i poštovanje zakonskih rokova. Analizom presuda su utvrđene visine tražene naknade štete i dosuđene štete, kao i da li su se sudovi u odlukama pozivali na međunarodne instrumente i standarde. Posebno su razmatrani predmeti u kojima isti tužilac pokreće postupke protiv medija koji ponavljaju kršenja prava tužilaca. Takođe je analizirano da li je sud vodio računa o pravu novinara na slobodu mišljenja i da li je bilo zloupotrebe ovog prava na štetu prava tužilaca. Razmatrano je i na koji način sud u konkretnim situacijama obezbeđuje zaštitu prava obe strane u postupku.

Utvrđeno je da sudovi u elektronskim evidencijama i dalje vode podatke za tužene samo prema označenom prvotuženom. Stoga nije moguće pribaviti sve podatke od suda, jer podnosilac zahteva ne može znati ko je u svakoj konkretnoj tužbi označen kao prvotuženi.

Osnovni izvor prava za analizu je Zakon o javnom informisanju i medijima

---

4 · Dopis Višeg suda u Beogradu Su.II-17a br.212/25 od 15. 1. 2026. godine.

5 · Dopis Apelacionog suda u Beogradu Su II 17a 105/25 od 13. 1. 2026. godine.

6 · Dopis Vrhovnog suda Su II 17A 62/25 od 22. 12. 2025. godine.

(ZJIM)⁷, koji reguliše sadržinu slobode javnog informisanja, informisanje o pitanjima od interesa za javnost, zaštitu medijskog pluralizma i zabranu monopola u ovoj oblasti, kao i javnost podataka o medijima, radi formiranja sopstvenog mišljenja o verodostojnosti i pouzdanosti informacija, ideja i mišljenja objavljenih u medijima, radi sagledavanja, mogućeg uticaja medija na javno mnjenje, kao i radi zaštite medijskog pluralizma.⁸ Zakonom se bliže određuje položaj izabраниh, postavljenih, odnosno imenovanih nosilaca javnih i političkih funkcija koji su dužni da trpe iznošenje kritičkih mišljenja o rezultatima njihovog rada, odnosno politici koju sprovode, a u vezi je sa obavljanjem njihove funkcije.⁹ Takođe, zakonom je definisana obaveza dužne novinarske pažnje, javni interes u oblasti javnog informisanja, dužnosti urednika i novinara.¹⁰ Regulisana su posebna prava i obaveze u javnom informisanju koja se odnose na pretpostavku nevinosti, objavljivanje informacija u vezi sa krivičnim postupkom, zabrana govora mržnje, oslobađanje od odgovornosti, zaštita maloletnika i zabrana javnog izlaganja pornografije.¹¹ Zakon sadrži i odredbe koje regulišu informacije o ličnosti.¹² Propisana je sadržina tužbenog zahteva¹³, aktivna i pasivna legitimacija, privremena zabrana ponovnog objavljivanja informacije, sudski penali.¹⁴

Predviđeno je da tužilac može zahtevati od suda da privremenom merom zabrani odgovornom uredniku da ponovo objavi istu informaciju, odnosno zapis, ukoliko bi objavljivanjem bilo povređeno pravo ili interes ovog lica, a najduže do pravnosnažnog okončanja postupka. Podnosilac tužbe mora učiniti verovatnim da postoji konkretna opasnost da će informacija biti ponovo objavljena i da bi se time povredilo njegovo pravo ili interes. O predlogu se mora odlučiti u roku od 48 sati, a protiv odluke se u istom roku može izjaviti prigovor.¹⁵

Imajući u vidu probleme u izveštavanju o krivičnim postupcima, ovome je u zakonu posvećena posebna pažnja i regulisano pravo na objavljivanje

7 · ZJIM, „Službeni glasnik RS“, br. 92/23 i 51/25.

8 · *Ibid*, čl. 5-7.

9 · *Ibid*, čl. 8.

10 · *Ibid*, čl. 9 i 15.

11 · *Ibid*, čl. 84 i čl. 86-89.

12 · *Ibid*,. Glava XII. Zakon utvrđuje i pravo na dostojanstvo (čast i ugled, odnosno pijetet) i pravo na autentičnost (čl. 90), privatni život i lične zapise (čl. 91). Regulisan je pristanak drugih lica (čl. 92) i kada nije potreban pristanak za objavljivanje (čl. 93). Zakon je propisao i druge oblike sudske zaštite. *Ibid*. Glava XIV.

13 · *Ibid*, čl. 112.

14 · *Ibid*, čl. 113-115.

15 · *Ibid*, čl. 116.

informacije, rok za zahtev i sadržaj informacije i rok za njeno objavljivanje, kao i razlozi za neobjavljivanje.¹⁶

U periodu obuhvaćenom analizom sud je odlučivao o osnovanosti tužbenih zahteva i po odredbama ranijeg ZJIM,¹⁷ u manjem broju predmeta u kojima je tužba podneta u vreme njegovog važenja, a u kojima nije odlučeno do dana stupanja na snagu novog Zakona. Novi ZJIM¹⁸ stupio je na snagu 4. novembra 2023. godine i primenjuje se na predmete po tužbama podnetim nakon tog datuma. Međutim, osim promene nekih zakonskih rokova i sistematike zakona, suština nije menjana.¹⁹

PRIMENA MEĐUNARODNIH INSTRUMENTATA, PRESUDA ESLJP I KODEKSA NOVINARA U ANALIZIRANIM PRESUDAMA

U ukupno 339 analiziranih presuda (prvostepenih, drugostepenih i revizijskih), sudovi su se na svim nivoima, u velikom broju presuda, pozivali na odredbe Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP), dok su nešto ređe citirane odredbe Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima. Uočava se da se sudovi češće oslanjaju na nacionalne zakone u kojima su inkorporirane odredbe i načela iz međunarodnih instrumenata.

U jednom broju presuda veoma dobro se koriste evropski standardi i sudovi se pozivaju na konkretne odluke iz prakse Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP). Ipak, i dalje je primetno da se odluke ESLJP češće citiraju u predmetima za koje postoji veća zainteresovanost javnosti. Sudovi se češće pozivaju na starije odluke, mada postoje i presude u kojima se navode novije presude ESLJP, kao i odluke donete protiv Srbije. Odredbe Kodeksa novinara i novinarki Srbije citiraju se u manjem broju presuda, mahom kada se obrazlaže nepoštovanje obaveze novinarske pažnje.

MEDIJI OBUHVAĆENI ANALIZOM

Analizom su obuhvaćeni: Kurir (11 predmeta, 22 presude), Srpski telegraf (26 predmeta, 51 presuda), Republika (21 predmet, 41 presuda), Informer (41 predmet, 80 presuda), Nova (24 predmeta, 48 presuda), Novosti (12

16 · *Ibid*, Glava XV.

17 · „Službeni glasnik RS“, br.83/14, 58/15, 12/16.

18 · „Službeni glasnik RS“, br.92/23 i 51/25.

19 · Videti, na primer, Snežana Marjanović, Dragana Marčetić, „Medijsko pravo kroz sudsku praksu“, *Lege Artis*, mart 2026.

predmeta, 24 presude), Alo (42 predmet, 82 presuda), KRIK (5 predmeta), Danas (7 predmeta, 13 presuda).²⁰

Po prvi put analizirani su medijski sporovi u kojima su tužene televizije, prevashodno zbog toga što Savet Regulatornog tela za elektronske medije (REM), koji je nadležan da odlučuje o zahtevima građana čija su prava kršena na televizijama, već duži vremenski period ne funkcioniše, jer je mandat svih članova istekao po sili zakona 4. novembra 2024. godine, a Narodna skupština nije izabrala nove članove. Kako se u medijskim sporovima može tražiti naknada štete shodno ZJIM-u pred nadležnim Višim sudom u Beogradu, bilo je od značaja analizirati predmete i protiv ovih medija, kako bi se utvrdilo, između ostalog, ko su tužioci i kako sud štiti njihova prava ako su povređena, te kako ceni slobodu govora i mišljenja kada je reč o ovoj vrsti medija. Analizom su obuhvaćene televizije sa dozvolama za nacionalno emitovanje, kao i televizije Nova S i N1.

DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA

Kada je reč o dužini „medijskih sporova“, važeći ZJIM utvrđuje posebna procesna pravila i određuje koja lica mogu biti tužioci i ko sve mora biti tužen kao stranka u postupku. Propisana je vrsta odgovornosti novinara, urednika i izdavača, regulisana objektivna i solidarna odgovornost, kao i kada je isključena odgovornost.²¹ Zakon utvrđuje da se tužba za naknadu štete podnosi u roku od šest meseci od dana objavljivanja informacije.²²

Postupak u ovoj vrsti sporova je **hitan**²³, pa su u skladu s tim donete i ostale odredbe Zakona radi njegovog ostvarenja. Odgovor na tužbu se ne traži i nije obavezan. Pripremno ročište nije predviđeno, a glavna rasprava se zakazuje u roku od 8 dana od prijema tužbe. Sud donosi i javno objavljuje presudu odmah po zaključenju glavne rasprave, a prepis presude se dostavlja strankama u roku od tri dana od dana donošenja presude. Rok za izjavljivanje žalbe je osam dana od dana dostavljanja presude i ona se bez odlaganja dostavlja suprotnoj strani, koja u roku od tri dana može dostaviti odgovor.

20 · Imajući u vidu veliki broj presuda donetih u periodu obuhvaćenom analizom, kao i ograničene kapacitete Višeg suda u Beogradu (kao prvostepenog suda u medijskim sporovima) u pogledu anonimizacije presuda koje su tražene zahtevima za pristup informacijama od javnog značaja, nakon uvida u spisak pravnosnažno okončanih predmeta, opredeljen je manji broj predmeta za dostavljanje.

21 · *Ibid*, čl. 123-127.

22 · *Ibid*, čl. 129.

23 · *Ibid*, čl. 133-137.

Spisi se potom u roku od pet dana dostavljaju drugostepenom sudu, koji odlučuje o žalbi u roku od osam dana od prijema žalbe i spisa predmeta.

U slučaju da dođe do promene glavnog urednika, a tužilac ne preinači tužbu do zaključenja glavne rasprave, tužba se odbacuje. Za preinačenje se ne traži saglasnost tuženog, a sud ga neće dozvoliti ako utvrdi da se radi o zloupotrebi procesnih ovlašćenja. Ako se glavni urednik promeni posle pravnosnažnosti presude, utvrđene obaveze prelaze na novog urednika, osim obaveze za naknadu štete.²⁴

Ako ovim Zakonom nije drugačije određeno, primenjuju se odredbe Zakona o parničnom postupku.

Značaj hitnosti kod ove vrste sporova ogleda se i u datom ovlašćenju predsednika suda da na predlog tužioca, bez odlaganja, dodeljuje predmet u rad drugom veću, s tim što sve preduzete radnje ostaju u važnosti i ne moraju se ponavljati.²⁵ Odstupanje od opštih pravila parničnog postupka je dozvoljeno u ovoj situaciji, na osnovu zakonom utvrđenih uslova.

Analiza pokazuje da se predviđeni zakonski rokovi i dalje ne poštuju dosledno. Iako je u poređenju sa podacima iz ranijih izveštaja²⁶ primećeno izvesno poboljšanje, efikasnost sudova još uvek nije zadovoljavajuća.

Najduži celokupni postupak trajao je 6 godina i 1 mesec, a najkraći je trajao 3 meseca. Prosek trajanja medijskih sporova u ovome periodu je oko 2 godine (23,9 meseci).

Najduži prvostepeni postupak trajao je 5 godina i 9 meseci (po tužbi lica iz estrade, protiv medija Alo), dok je najkraći trajao 2 meseca. Prosečno trajanje prvostepenog postupka bilo je 19 i po meseci.

Najduži drugostepeni postupak trajao je 2 godine i 2 meseca i tolika dužina žalbenog postupka predstavlja izuzetak. Prosečno trajanje drugostepenog postupka je bilo skoro 5 meseci.

Po predmetu je prosečno zakazano 4,7 ročišta.

---

24 · *Ibid*, čl. 139.

25 · *Ibid*, čl. 140.

26 · Izveštaj *Zaštita slobode govora u pravosudnom sistemu Srbije* (za period od 2017. god. do kraja 2020. god.) i *Ima li pravde za slobodu izražavanja* (za period od 2021. god. do polovine 2023. god.) Oba izveštaja mogu se pročitati na <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs>.

Iako nije dostignut zakonski rok, u najvećem broju slučajeva prvostepene presude se izrađuju u roku od 15-30 dana, a manji broj i u roku od 8 dana.

Predmeti u kojima su tužioci političari, funkcioneri i lica sa estrade po pravilu najduže traju, jer se ročišta često odlažu, ponekad i na duže periode, zbog sprečenosti tužilaca da pristupe ročištu. Osim ove razlike, kada je reč o dužini postupka, nije utvrđeno da postoji različito postupanje sudova kod tužilaca različitih profesija i statusa, niti kada su tuženi tzv. provladini ili nezavisni mediji.

NAPOMENA:

Tabelarni prikaz dužine postupaka za sve medije nalazi se u prilogima

VISINA NAKNADE ŠTETE

Kada je reč o odlučivanju o visini naknade štete, ZJIM posebnim članom utvrđuje da sud posebno ceni da li je tužilac pokušao da umanjí štetu korišćenjem drugih sredstava pravne zaštite u skladu sa odredbama ovog zakona, kao i da li je tuženi onemogućio tužiocu da umanjí štetu objavljivanjem odgovora, ispravke ili druge informacije.²⁷ Utvrđujući visinu naknade, sud će u pogledu osnovanosti i visine zahteva ceniti odredbu čl. 200 Zakona o obligacionim odnosima (ZOO), kao opšteg zakona.

U posmatranom periodu nije uočena značajnija promena u visini dosuđenih naknada štete u odnosu na period obuhvaćen ranijim analizama, čak ni u postupcima kada isti medij ponovo objavljuje iste ili slične neproverene informacije o istom tužiocu u odnosu na koga je u istom vremenskom periodu već doneta presuda zbog zloupotrebe slobode govora i mišljenja, nepoštovanja zakonom propisanog načina izveštavanja, kao i načela koja se odnose na obaveze novinarske pažnje i informisanje u interesu javnosti.

Najvišu naknadu (nematerijalne) štete tražio je funkcioner, u iznosu od 3.900.000 dinara, dok je najniži traženi iznos u ovom periodu bio 60.000 dinara. Najviši zatraženi iznos naknade **materijalne** štete istaknut je u tužbama protiv KRIK-a (320.000 funti²⁸) i Nove (11.700.000 dinara, odnosno 99.990 evra).

27 · ZJIM, čl. 12.

28 · U presudi je kao vrednost spora navedeno 320.000 funti, a na portalu sudova stoji iznos od 55.000.000.

U 11 tužbi istaknut je **zahtev u iznosu većem od milion dinara**, i to najviše protiv Nove – u šest (25%) od ukupno 24 analizirana predmeta, zatim u dva predmeta protiv Srpskog telegrafa, i po jednom u postupcima protiv medija Alo i KRIK. **Imajući u vidu ukupan broj postupaka koji se protiv njih vode, podneti zahtevi koji glase na više od milion dinara znatno su zastupljeniji kod medija Nova i KRIK.** Ovde je od značaja podsetiti da su nesrazmerno visoko postavljeni zahtevi za naknadu štete jedan od kriterijuma koji se uzimaju u obzir prilikom procene da li je reč o SLAPP tužbama.

Uočljivo je da su traženi iznosi protiv lista Nova u proseku viši u odnosu na prosečne iznose tražene u postupcima protiv drugih analiziranih medija. U proseku je postavljen zahtev za naknadu štete u iznosu od 1.250.000 dinara. Pored rekordno visokog zahteva kompanije „Milenijum tim“ protiv Nove, kojim je tražena naknada štete od 11.750.000 dinara, jedan funkcioner tražio je 2.700.000 dinara, a političar i grupa građana po 2.000.000 dinara. Jedan tužilac, glumac, podneo je dve tužbe u kojima je visinu opredelio na iznose od po 1.000.000 dinara.

Najviši **dosuđeni iznos naknade štete** bio je **820.000 dinara** (u predmetu protiv medija **Alo**, u kome je bilo **više lica na strani tužioca**/članova porodice preminulog lica na koje se odnosio sporni tekst). Interesantno je da je u ovom slučaju drugostepeni sud povećao dosuđeni iznos naknade za ukupno 200.000 dinara (sa 620.000 na 820.000). Prilikom odlučivanja o pravičnom iznosu naknade zbog povrede prava na pijetet, Apelacioni sud je, između ostalog, imao u vidu to da je preminuli član porodice tužilaca spornim tekstom svrstan u kriminalni milje, što tužioce kao njegove bliske srodnike može dovesti u opasnost, u kontekstu osвете klanova. Iznos dosuđene naknade povećan je odlukom Apelacionog suda kako bi se tužiocima obezbedila moralna satisfakcija zbog povređenog prava na pijetet srazmerno intenzitetu duševnog bola koji su pretrpeli.²⁹

Najviši iznos naknade štete dosuđen **pojedinu** iznosio je **500.000 dinara** (dosuđen je tužilji – majci maloletnog deteta ubijenog u OŠ „Vladislav Ribnikar“, u postupku u kome su tuženi **Srpski telegraf i dr.**). Najmanje dosuđeni iznosi naknade u više presuda iznosili su 30.000 dinara, dok je u jednom postupku protiv **Alo** dosuđeno svega **20.000**, što je bio i najniži dosuđeni iznos u ovom periodu, po tužbi supruge optuženog građanina. U jednom predmetu protiv **Kurira** dosuđeno je svega **25.000** dinara, po tužbi građanke nepoznate javnosti. Taj postupak trajao je ukupno tri godine i

---

29 · Apelacioni sud u Beogradu, Gž3 12/25.

četiri meseca, održana su četiri ročišta, te proizlazi da je sudski mehanizam angažovan kako bi se nakon dugotrajnog postupka dosudio iznos naknade od svega 25.000 dinara.

U postupcima protiv štampanih medija i portala, prosečna dosuđena naknada pred prvostepenim sudom iznosi **97.515** dinara. Kada je reč o pravnosnažno okončanim postupcima, dosuđeni iznos naknade u proseku iznosi **95.405** dinara.³⁰ U nastavku sledi tabelarni prikaz prosečno dosuđenih iznosa naknade štete pojedinačno za posmatrane štampane medije i portale.

Medij	Prvostepeno dosuđena NŠ	Pravnosnažno dosuđena NŠ
Kurir	66.500	49.166
Srpski telegraf	114.231	106.400
Informer	89.211	88.157
Novosti	90.417	90.417
Alo	110.556	110.000
Republika	115.000	113.000
Nova	82.352	62.500
Danas	56.667	43.333
KRIK	43.333	50.000

Teško bi se moglo reći da dosuđena naknada za nematerijalnu štetu predstavlja adekvatnu, pravičnu naknadu, s obzirom na to kakve su povrede utvrđene. Teško se može zaključiti i da se u ovoj vrsti sporova radi o SLAPP tužbama. Sudovi su često dosuđivali štetu u rasponu od 40.000 do 60.000 dinara, a ti postupci su ponekad trajali duže od dve godine, pojedini čak duže od četiri godine, uz zakazivanje više ročišta. Sudski mehanizam se aktivira kako bi se dosudio iznos naknade štete za koji je očigledno da nije adekvatan da predupredi buduće slične povrede prava, čak ni u odnosu na iste tužioce, a upitno je u kojoj meri toliko dosuđeni iznos predstavlja stvarnu satisfakciju zbog povređenih prava.

Dosuđeni iznosi naknade štete po pravilu su znatno niži od traženih. Rešenje problema stoga treba tražiti i u povećanju efikasnosti postupaka, kako bi se postigla adekvatna satisfakcija dosuđenom visinom štete i umanjila nei-

30 · U obzir su uzeti postupci protiv štampanih medija i portala, i to: Kurir, Srpski telegraf, Informer, Nova, Novosti, Alo, Republika.rs, Danas i KRIK.

zvesnost za tužene u pogledu toga kolika bi mogla da bude visina dosuđene štete i koliko bi postupci mogli da traju.

ANALIZA MEDIJSKIH SPOROVA U ODNOSU NA POSMATRANE ŠTAMPANE MEDIJE

U brojnim slučajevima objavljeni tekstovi prelaze granicu govora mržnje, prenose neistinite informacije, uništavaju čast i ugled tužilaca. U takvoj situaciji, obaveza suda je da posebno vodi računa o visini dosuđene naknade nematerijalne štete, koja se ne sme šablonizirati i ujednačavati nauštrb efikasne zaštite prava tužilaca.

U periodu obuhvaćenom analizom uočeno je i nekoliko predmeta u kojima su tužbe podnela maloletna lica. Medij koji je najčešće kršio prava maloletnih lica bio je portal Republika.rs, protiv kog su podnete tri tužbe u ime maloletnih lica. Jedna presuda, kojom je dosuđen iznos naknade od 300.000 dinara, delimično je ukinuta, dok su u dva pravnosnažno okončana postupka u kojima su tužioci bili maloletnici dosuđeni iznosi naknade štete od po 100.000 dinara. U jednom predmetu protiv Novosti, maloletnom tužiocu dosuđena je naknada štete u iznosu od 200.000 dinara.

U postupku protiv Srpskog telegrafa, vođenom zbog kontinuiranog, intenzivnog i senzacionalističkog izveštavanja o maloletnom detetu koje je tragično stradalo u školi, dosuđen je iznos od 500.000 dinara (zbog povrede prava na pijetet, između ostalog). To je ujedno i najviši iznos dosuđen pojedinačnom tužiocu (majci maloletnog deteta na koje se odnosilo izveštavanje).³¹ Sud je u presudi naveo da, čak i ukoliko državni organi objave podatke koji spadaju u domen privatnosti počinioca ili žrtve, mediji tu informaciju ne smeju da prenose, te da greška državnih organa ne podrazumeva „dozvolu“ za kršenje etičkih principa profesije.³²

Uočljivo je da tuženi redovno koriste svoje pravo na žalbu. Kod tri posmatrana medija, tuženi su uložili žalbe protiv svih presuda, dok su kod preostalih medija tuženi uložili žalbe na oko 95% prvostepenih presuda. Nasuprot tome, tužioci su ređe koristili pravo na žalbu. Razlog tome može biti i okolnost da su tužioci u većini slučajeva makar delimično uspeali u sporu, bar kada je reč o postupcima protiv provladinih medija.

31 · Viši sud u Beogradu, P3. 680/23.

32 · *Ibid.*

U jednom broju predmeta u kojima je tuženi medij Informer, uočava se pojava da su tužioci tokom postupka povlačili tužbu protiv Dragana J. Vučićevića, vlasnika i urednika tog medija.

Najveći procenat potvrđenih presuda, 92,3%, zabeležen je u postupcima protiv Informera, dok je najmanji protiv medija Nova (45,83%). Prosečni procenat potvrđenih presuda je nešto više od 70%, što ukazuje na kvalitet donetih prvostepenih presuda.

Interesantan je primer Novosti, gde su tuženi uložili 11 žalbi na 12 presuda, a tužilac je izjavio žalbu u jednom predmetu, dok su sve presude potvrđene.

Najveći broj u celosti usvojenih zahteva zabeležen je u postupcima protiv Informera – u celosti je usvojen tužbeni zahtev u sedam od ukupno 42 postupaka.

Analiza ishoda pravnosnažno okončanih postupaka pokazuje značajne razlike u uspehu tužilaca u zavisnosti od medija protiv kog su postupci vođeni, tj. mogu se uočiti razlike kod medija za koje Savet za štampu redovno utvrđuje da krše Kodeks novinara i kod onih koji to retko čine.

U postupcima **protiv Informera, tužbeni zahtev je usvojen delimično ili u celosti u 38 od 42 predmeta**, tj. u **90,47%** od ukupnog broja analiziranih predmeta (a u **92,68% pravnosnažno** rešenih predmeta).

Od analiziranih 26 predmeta **protiv Srpskog telegrafa**, samo u jednom predmetu tužbeni zahtev je odbijen, dok je u **96% pravnosnažnih postupaka makar delimično usvojen tužbeni zahtev tužilaca**, odnosno, došlo je do povrede prava tužilaca.

U postupcima **protiv Kurira, zahtevi tužilaca su delimično usvojeni u 83,33% pravnosnažnih postupaka.**

U postupcima **protiv Alo, ukupno je u 92,1% pravnosnažnih predmeta delimično ili u celosti usvojen zahtev**, odnosno bila je utvrđena povreda nekog prava tužilaca.

U predmetima **protiv Novosti, zahtev tužilaca je makar delimično usvojen** u svakom od analiziranih postupaka – **povreda nekog prava postojala je u 100% analiziranih predmeta.**

U predmetima **protiv Republike**, samo je u jednom postupku tužbeni zah-

tev u celosti odbijen. U preostalih **95,23% postupaka zahtev je usvojen, u celosti ili delimično**, odnosno bilo je povrede prava tužilaca.

U poređenju sa predmetima protiv provladinih tabloida (u kojima je delimično ili u celosti usvojeno 93,7% tužbenih zahteva), u postupcima protiv medija Danas i Nova zabeležen je znatno niži procenat uspeha tužilaca.

U postupcima **protiv lista Danas, tužbeni zahtev u celosti je odbijen u 57,14% postupaka** (u četiri od sedam). **U tri predmeta (42,85%) delimično je usvojen zahtev.**

U postupcima **protiv medija Nova, u sedam postupaka (29,16%) tužbeni zahtev je delimično usvojen** (odnosno u 41,17% pravnosnažnih predmeta). U postupcima protiv **KRIK**-a, zahtev je delimično usvojen u dva od četiri pravnosnažno rešenih predmeta (**50%**).

U posmatranom periodu u medijskim sporovima, u svojstvu tužioca bilo je 14 novinara, od kojih je devet tužilo Informer. Očigledno je da se mali broj novinara odlučuje da zaštitu prava traži od suda. Potrebno je imati u vidu i to da profesiju tužioca nije moguće utvrditi kod svih analiziranih presuda, zbog načina kako se anonimiziraju. Ovo je naročito izraženo kod drugostepenih presuda, budući da se, osim ličnih podataka tužilaca, a često i tuženih, uklanja i veći deo teksta zbog kojih su podnete tužbe, te nije moguće utvrditi profesiju tužilaca. Najviše tužilaca-novinaru koji su tražili sudsku zaštitu povređenog prava javlja se u predmetima protiv medija Informer.

Pored naknade nematerijalne štete, tužioci najčešće zahtevaju i **objavlivanje presude**, tražeći da sud naloži glavnom uredniku da pravnosnažnu presudu objavi bez komentara i bez odlaganja, o svom trošku, a najkasnije u drugom narednom broju novina, odnosno u drugoj narednoj radio ili televizijskoj emisiji od dana kada je presuda postala pravnosnažna i izvršna.³³ U posmatranom periodu sud je u **samo dva predmeta odlučio da se objavi cela presuda**. U svim ostalim presudama sud je delimično usvojio ovaj zahtev, tako što je uredniku naloženo objavljivanje samo uvoda i izreke.

U većini presuda, u izreci nije naveden ni naslov niti deo teksta zbog kog je usvojen zahtev za isplatu nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede nekog ličnog prava. **Zakonska norma gubi smisao ako se objavljuju samo uvod i izreka presude, bez obrazloženja, jer javnost nema mogućnost da sazna kakvu povredu je tuženi izvršio.** Sud o ovome

33 · ZJIM, čl. 131.

ne vodi računa ni onda kada je dužina postupka toliko duga da ni čitaoci konkretnog medija više ne znaju kakva je bila sadržina teksta. Imajući u vidu da Zakon o parničnom postupku (ZPP) propisuje da „pisano izrađena presuda mora da sadrži uvod, izreku i obrazloženje“³⁴, a ZJIM predviđa objavljivanje „presude“, moramo postaviti pitanje da li je opravdano tumačenje suda da se može objaviti samo deo presude, čime se suštinski urušava svrha ove norme, onemogućavajući javnosti uvid u sadržinu presude.

ANALIZA PREDMETA PO TUŽBAMA PROTIV ODGOVORNIH LICA U MEDIJU KRIK

Presude donete u predmetima protiv portala KRIK posebno su analizirane zbog specifične delatnosti ovog medija, kao i zbog toga što je reč o novinarima koji se isključivo bave istraživačkim novinarstvom i izveštavanjem o krivičnim suđenjima u naročito osetljivim predmetima za koje postoji veliko interesovanje javnosti. Takođe, to je medij za koji se često ističe da je žrtva SLAPP tužbi, pa je i zbog toga bitno posmatrati postupanje suda u konkretnim predmetima protiv KRIK-a.

Protiv navedenog medija u vremenu za koje je vršena analiza pravnosnažno je okončano samo 5 predmeta, u još jednom je doneta prvostepena presuda, protiv koje je izjavljena žalba, a po kojoj Apelacioni sud u Beogradu još nije odlučio. Međutim, analiza je vršena jer se KRIK bavi istraživačkim novinarstvom, i jer je reč o mediju čiji su glavni urednik i novinari pod stalnim pritiskom provladinih medija, političara, funkcionera i drugih lica o kojima pišu. Imajući u vidu da se uz njihov rad vezuju i učestale SLAPP tužbe koje se protiv njih podnose, izvršena je kompletna analiza postojećih presuda i podataka o dužini trajanja postupka, visini zahteva i odlukama koje su donete.

U postupku po tužbi stranog pravnog lica na čijem je čelu biznismen našeg porekla, koje zapošljava oko 2.000 ljudi, a osnovna mu je delatnost trgovina obojenim metalima rudnim koncentratima, investiranjem u rudarstvo i geološka istraživanja, navedeno je da je tuženi objavio nedozvoljene informacije da je tužilac umešan u korupciju i da ima problem sa bankom. Smatra da su mu povredili čast i ugled i traži da se tuženi obaveže na isplatu materijalne štete u iznosu od 320.000 funti³⁵, da ukloni po pravnosnažnosti presude tekst sa internet portala, te da mu se zabrani da ponovo objavi tačno određene

34 · Zakon o parničnom postupku, čl. 355, st. 1.

35 · Ovo je vrednost predmeta spora navedena u presudi, a na portalu sudova stoji iznos od 55.000.000 dinara.

informacije. Sud u obrazloženju navodi da je Savet za štampu utvrdio da je tuženi spornim tekstom povredio Kodeks novinara, ali da je sud na osnovu većeg broja izvedenih dokaza zaključio da Kodeks nije povređen. Prvostepeni sud je u celosti odbio tužbeni zahtev jer smatra da je urednik postupao sa dužnom pažnjom i da su sve objavljene činjenice dokumentovane. Sud se pozivao na odredbe ZJIM, EKLJP čl. 8. i 10, kao i na praksu ESLJP (*Handyside v. UK 5493/72; Axel Springer AG v. Germany 39954/08; Jersild v. Denmark 15890/89; Monnat v. Switzerland 73604/01 itd.*). Zahtev je veoma visok, ali se radi o naknadi materijalne štete. Prvostepeni postupak je trajao 3 godine i 1 mesec, zakazano je 13 ročišta, 9 održanih i 4 neodržana. Dužina izrade prvostepene presude je bila 60 dana. Imajući u vidu obimnost dokaz i dužinu presude, može se konstatovati da odstupanja od zakonskih rokova imaju opravdanje.

U postupku poznatog biznismena tužbom je traženo da se tuženi obaveže na isplatu nematerijalne štete od 200.000 dinara, zbog povrede dostojanstva ličnosti. Nakon jedne godine i šest meseci i četiri održana ročišta, delimično je usvojen zahtev i tuženi je obavezan na isplatu štete od 30.000 dinara, da ukloni naslov i podnaslov teksta, tuženom je zabranjeno da ponovo objavi spornu informaciju i naloženo da objavi uvod i izreku presude. Odbijen je zahtev za isplatu još 170.000 dinara, kao i da se ukloni tekst ispod naslova i podnaslova. U presudi se pored nacionalnih propisa sud pozivao na konkretne presude ESLJP. Žalbu je izjavio tužilac, presuda je ukinuta i predmet vraćen na ponovni postupak. Drugostepeni postupak je trajao 11 meseci. Visina zahteva je ispod proseka, kao i visina usvojene naknade. Zakonski rokovi nisu poštovani.

U još jednom analiziranom predmetu, pravnosnažnom presudom potvrđena je prvostepena presuda kojom je delimično usvojen tužbeni zahtev tužioca, poznatog lica protiv koga se vodi krivični postupak. Tuženi su obavezani da zbog povrede prava na pretpostavku nevinosti isplate iznos od 30.000 dinara. Prvostepeni postupak je trajao dve godine i četiri meseca. Odbijen je zahtev za isplatu još 370.000 dinara, da se zabrani tuženom ponovno objavljivanje tekstova kojima se povređuje pretpostavka nevinosti pod pretnjom isplate tužiocu po 400.000 dinara pri svakom narednom objavljivanju. Apelacioni sud je u postupku, koji je trajao osam meseci, odbio žalbu tužioca prihvatajući razloge prvostepenog suda da je informacija da je „optuženi narko bos“ i da se radi o „njegovoj plantaži marihuane“ tužioca označio učiniocem kažnjivog dela. Iznete su činjenične tvrdnje „po prirodi podobne da dovedu do duševnih bolova“. Revizija tuženih je odbijena uz stav „da su navedene reči u tekstu teže od reči da je neko optužen zbog uzgajanja marihuane, te takva formulacija može dovesti do povrede pretpostavke nevinosti“. Ovakav

stav je podelio pravničku javnost u ispravnost ovakvog sudijskog uverenja.

Apelacioni sud je odbio žalbu tuženih i potvrdio prvostepenu presudu kojom je delimično usvojen zahtev tužioca funkcionera da mu tuženi zbog povrede časti i ugleda isplate 70.000 dinara, a odbijen u većem iznosu za još 30.000 dinara. Objavljeni tekst je predstavljao izveštaj sa suđenja sa naslovom „Političke veze kruševačke kriminalne grupe: Tužilac kod Jotke na kazanu“. Navod je deo puštenog prislusnog materijala na pretresu, koji je pušten kao dokaz tužioca. U skladu sa zakonom novinar je preneo doslovno reči u tekstu „ko da ga ubije, ma joj nema ko ..., ma on je kod njega na kazanu, ma nema ko da ga ubije“. Autorka teksta je dodala svoje reči objašnjenja izreke „**odnosno da je na platnom spisku poznatog...**“ Sudovi utvrđuju da to nije u skladu sa odredbom čl. 9, st. 2. u vezi čl. 74. ZJIM. Novinarka je i objasnila da izraz „biti na kazanu“ znači da osoba prima novac od nekoga, što nije izgovoreno i ne predstavlja izveštavanje iz sudnice, te se u konkretnom slučaju radi o neproverenoj informaciji i ne može se smatrati da je novinarka postupala sa dužnom pažnjom. Žalbeni sud smatra da nosioci javnih funkcija, kako propisuje ZJIM, moraju imati veći stepen tolerancije prema informacijama i kritikama u odnosu na lica čiji rad nije javan, „ali to ne znači da njihovo pravo na čast i ugled ne postoji i ne može biti zaštićena kritika u kojoj se iznose neistinite i neproverene činjenice.... te ne postoji nikakav interes da javnost sazna takve neproverene informacije. Tužiocu je moralo biti ostavljeno vreme da se izjasni na navode iz teksta...što nije učinjeno.“ Prvostepeni postupak trajao je osam meseci, koliko i žalbeni. Bila su održana dva ročišta. Izrada prvostepene presude je trajala 20 dana. **Tumačenje ZJIM je veoma suženo i bitno bi ograničilo pravo građana da budu blagovremeno upoznati sa činjenicama od javnog interesa.**

KRIK je pokušao da kontaktira funkcionera (tužioca u ovom predmetu) i da dobije njegov komentar putem mejla, ali on nije odgovorio.³⁶ Nakon što je članak objavljen, trećetužena, novinarka, pokušala je da putem telefona razgovara sa funkcionerom, ali on je odgovorio da ne želi da razgovara sa KRIK-om.³⁷ Ovaj predmet privukao je pažnju i istraživačke inicijative Global Freedom of Expression pri Univerzitetu Columbia, koja analizira i objavljuje praksu sudova na globalnom nivou, odnosno slučajeve od značaja za slobodu izražavanja, i koja je ovaj slučaj protiv KRIK-a označila kao SLAPP tužbu, navodeći da bi doneta presuda u ovom postupku mogla poslužiti kao

36 · Global Freedom of Expression, Columbia University, Case Gašić v. KRIK, Dojčinović and Vojnović, dostupno na <https://globalfreedomofexpression.columbia.edu/cases/gasic-v-krik-dojcjinovic-and-vojinovic/>, pristupljeno 9. 3. 2026.

37 · *Ibid.*

sredstvo za zastrašivanje novinara i imati odvratajući efekat na novinarstvo u Srbiji.³⁸ Za prvostepenu presudu u ovom postupku protiv KRIK-a, koja je u međuvremenu potvrđena presudom Apelacionog suda, navedeno je da ograničava slobodu izražavanja i može predstavljati opasan presedan u vezi sa slobodom medija.³⁹

U predmetu vođenom po tužbi javne funkcionerke odbijen je tužbeni zahtev za isplatu štete od 705.360 dinara zbog povrede časti i ugleda i povrede pretpostavke nevinosti, kao i zahtev da se naloži tuženom da objavi pravnosnažnu presudu. Apelacioni sud je odbio žalbu tužilje i potvrdio presudu. Sudovi su stava da su „navedene informacije o kojoj javnost ima opravdan interes da zna, i da se radi o pitanjima koja se odnose na rad državnog funkcionera, a ne na privatni život tužilje. Ona je dužna da trpi pojačane kritike naročito u kontekstu da postoji optužba za krivično delo trgovine uticajem u produženom trajanju“. Prvostepeni postupak je okončan za dve godine i pet meseci sa šest ročišta, a žalbeni za tri meseca. Zahtev tužioca nije bitno odudarao od proseka, sud ga je u celosti odbio. Nije bilo poštovanja zakonskih rokova.

Apelacioni sud u Beogradu je potvrdio presudu kojom je odbijen tužbeni zahtev tužioca, policijskog službenika, za isplatu štete od 600.000 dinara zbog povrede časti i ugleda. Protiv tužioca se vodi krivični postupak zbog izvršenja produženog krivičnog dela zloupotreba službenog položaja. Sporni tekst je nastao prenošenjem informacija koje se nalaze u dokumentima nadležnih državnih organa, najviše iz optužnice. Tuženi je izveštavao sa jednog od najznačajnijih suđenja u vezi sa organizovanim kriminalom, protiv 15 lica. Sud je utvrdio da objavljene informacije nisu takve da bi ugrozile pravo tužioca na čast i ugled jer su korišćene uz puno poštovanje novinarske pažnje. Sud je po službenoj dužnosti utvrdio da u objavljenim tekstovima nije kršena prezumpcija nevinosti u odnosu na tužioca, kao ni pravo na privatnost. Tuženi nisu nijednom označili tužioca kao izvršioca krivičnog dela, već su objavili informacije o sumnjama koje nisu leziona podobne da povrede prava tužioca. Prvostepeni postupak je trajao 11 mesecu, drugostepeni sedam meseci. Prvostepena presuda je urađena u roku od šest dana.

Može se zaključiti da je samo u jednoj tužbi bio postavljen izuzetno visok zahtev koji se odnosi na materijalnu štetu i koji je u celosti odbijen. U tri predmeta je zahtev odbijen u celosti, a u tri delimično. U četiri presude sud se pri odlučivanju pozivao i na međunarodne konvencije i odluke ESLJP. Ne

---

38 · *Ibid.*

39 · *Ibid.*

može se zaključiti da su sudovi drugačije postupali u ovoj grupi predmeta u odnosu na ostale tužene medije koji su obuhvaćeni ovom analizom. Utvrđeni podaci u nepravnosnažno okončanim predmetima neće se bliže obrazlagati.

ANALIZA ZAŠTITE SLOBODE IZRAŽAVANJA U ODNOSU NA ELEKTRONSKE MEDIJE

Imajući u vidu mali broj pravnosnažnih presuda u predmetima u kojima su tužena odgovorna lica u televizijama, prikazan je tabelarni pregled u prilozi-ma analize iz kog proizlazi da u ovoj vrsti postupaka niti dužina postupaka, niti visina dosuđene štete ne odudaraju u odnosu na druge vrste medija. Najviši zahtevi za naknadu štete, u iznosima od 1.500.000 dinara, traženi su od odgovornih lica TV Pink i TV N1 i pravnosnažnim presudama odbijeni.

U presudi kojom je delimično usvojen tužbeni zahtev i obavezana odgovorna lica za TV Pink da tužiocu isplate iznos od 30.000 dinara, sud je utvrdio da postoji prepoznatljivost subjekta informacija. Navedeni su ime i prezime tužioca, doveden je u vezu sa „huliganima“ koji su pretukli članove stranke, i označen kao njihov vođa. Tvrdnje su iznete na senzacionalistički način sa namerom da privuku pažnju publike i prikažu tužioca u negativnom kontekstu. Sud je našao da objavljene informacije – da je tužilac predvodio napad na funkcionera Srpske napredne stranke (SNS) – nisu dopuštene, jer tuženi nisu dostavili nijedan dokaz na okolnost tačnosti objavljenih informacija, pa one nisu dokazane, a zbog njih je došlo do negativnih posledica, te su tužiocu povredile čast i ugled. „Ako je objavljena informacija podobna za takvu vrstu povrede, onda poseduje lezionu sposobnost (sposobnost za povredu). Za to je potrebno da se ispune uslovi: neistinitost informacije, prepoznatljivost, lična pogođenost subjekta informacije i neproporcionalnost informacije.“ Odgovornost tuženih je proizašla iz činjenice da je informacija objavljena bez prethodne provere i redakcijske procene. Ne postoji interes javnosti da sazna neistinitu informaciju.

U presudi kojom se utvrđuje da je tužiocu povređeno pravo na privatnost i dostojanstvo, pa obavezani tuženi (B-92) da mu isplate ukupan iznos na ime naknade nematerijalne štete od 40.000 dinara, sud navodi da je privatnost zaštićena samostalno – dovoljno je da se objavi podatak ili zapis nekog lica, pa da dođe do povrede prava samim objavljivanjem, ukoliko lice nije dalo pristanak za objavljivanje i ne postoje zakonski razlozi za objavljivanje bez pristanka lica. Ako je objavljen podatak takav da vređa čast i ugled, onda ima pravo na naknadu štete po oba osnova.

I u presudama u kojima se utvrđuje povreda časti i ugleda od strane televizija, kao tužilac se pojavljuje isti političar po čijim tužbama je donet veći broj pravnosnažnih presuda zbog povrede časti i ugleda preko portala i pisanih medija. Ovo ukazuje na postojanje negativnih medijskih kampanja protiv određenih ličnosti.

Iz dopisa Višeg suda u Beogradu proizlazi da za traženi period nije bilo nijedne pravnosnažne presude u odnosu na TV Happy, TV Nova i Prva TV.⁴⁰

VANREDNI PRAVNI LEKOVI

Revizija je uvek dozvoljena ako je zahtev za naknadu štete odbijen i to u roku od 15 dana od prijema drugostepene presude, koliki je rok i za odgovor na reviziju. Revizija nije dozvoljena protiv drugostepene presude u parnici po tužbi za objavljivanje odgovora.

U posmatranom periodu Vrhovni sud (VS) je rešio četiri predmeta. Jednim rešenjem nije prihvaćeno odlučivanje o reviziji tuženih. Dužina izrade rešenja bila je četiri meseca.

Presudom Rev 10045/2025 od 11. 9. 2025. godine odbijena je revizija tužioca. Pozivajući se na odredbe ZJIM-a i čl. 10. EKLJP, Sud je zauzeo stav da je tužilac funkcioner, a da je tuženi preneo saopštenje udruženja građana u cilju obaveštenja građana o pitanjima o kojima javnost ima pravo da zna. Radilo se o kritici načina na koji on obavlja svoju funkciju i da je bio veći interes da javnost to sazna, pa je u konkurenciji dva prava, slobode izražavanja i prava na čast i ugled, poštovano pravilo pretežnog interesa koje odgovara demokratskom društvu. Sud zaključuje da „mediji imaju ključnu ulogu zaštitnika javnosti i zbog toga mešanje u njegovu slobodu izražavanja može biti opravdano samo gorućom društvenom potrebom kada je to neophodno, što ovde nije slučaj“. (Dužina izrade presude četiri meseca.)

I u presudi VS Rev 9658/2025 od 11. 9. 2025. godine, kojom se preinačuju presude Apelacionog i Višeg suda u Beogradu i odbija tužbeni zahtev tužioca, ocena je da je sadržina spornog dela teksta opravdano upoznava javnost sa radnjama pokrajinskog funkcionera, te tužioca koji se bavi nezavisnom profesijom pružanja pravne pomoći licima. Nije povređena pretpostavka nevinosti, a upotrebljeni termini ne odstupaju od standarda novinarskog

---

40 · Dopis Višeg suda u Beogradu Su II-17a br.212/25 od 15. 1. 2026.

izražavanja. „Osećaj lične povređenosti tužioca ne daje osnov zahtevu za naknadu štete, pošto je tužilac dužan da trpi iznošenje kritičkih mišljenja koja se odnose na njegov rad... pošto profesija kojom se bavi podrazumeva javno istupanje za koje postoje principi sadržani u tački 1. osnovnih odredbi Kodeksa profesionalne etike advokata.“ I ovom presudom u proporcionalnosti zaštite prava daje se prednost javnom interesu i zaštiti prava na slobodu govora i mišljenja. (Dužina izrade presude bila je osam i po meseci.)

Presudom VS Rev 15010/2025 od 19. 11. 2025. godine odbijena je revizija tuženog. Tuženi je zbog povrede pretpostavke nevinosti obavezan na isplatu naknade štete. Sud navodi da je „pretpostavka nevinosti posledica razvoja civilizacije, a vezuje se za postojanje pravne države. Prvi put je definisana u Deklaraciji o pravima čoveka i građanina (1789. godine). Primarni razlog za njeno usvajanje je odbrana od pogrešne osude, jer osuda i kažnjavanje nevinog lica predstavlja veću štetu za društvo od izbegavanja odgovornosti krivca. Nužno je povezana sa pravom okrivljenog na pravično suđenje (čl. 6, st. 1. EKLJP). Poštovanje pretpostavke nevinosti je ne samo neophodno za garantovanje prava na pravično suđenje, već je i osnovno sredstvo kojim se postiže poverenje u vladavinu prava. Mediji su dužni da štite privatnost i identitet osumnjičenog ili počinioca krivičnog dela, čak i u slučaju priznanja krivice...“ Sud se poziva na ustanovljenu praksu ESLJP: Akay v. Turske - presuda iz 2022. godine; Ninn Hansen v. Danske, presuda iz 1999. godine, Angelov v. Bugarske - presuda iz 2004. godine. Samo sud u sudskom postupku može da utvrdi nečiju krivicu. Sud obrazlaže da navod iz revizije tuženog da su kvalifikacije na račun tužioca izrečene od strane predsednika Republike na konferenciji za novinare bez uticaja na odlučivanje jer to nije bio navod spornog teksta. (Dužina izrade presude tri meseca.)

Izneti pravni stavovi u presudama VS svakako mogu bitno uticati na stvaranje sudske prakse. Kako VS nema predviđen zakonski rok za donošenje presuda, a imajući u vidu opterećenost, dužina izrade presuda mora se oceniti kao zadovoljavajuća.

OPŠTI ZAKLJUČCI

Jedan od retkih segmenata suđenja u kome je uočeno da postoji poboljšanje jeste to što u skladu sa ZJIM više nema zakazivanja pripremnih ročišta. Međutim, postupci su i dalje dugotrajni, uprkos tome što je propisano da su hitni.

Primetno je da je u posmatranom periodu protiv televizija sa dozvolama za nacionalno emitovanje formiran i pravnosnažno okončan veoma mali broj predmeta. Istovremeno, broj medijskih sporova je u porastu svake godine.

Povećava se i broj postupaka istih tužilaca protiv pojedinih provladinih medija. Jedan od uočenih problema jeste kontinuirano ponavljanje istih povreda od strane istih medija, na štetu istih tužilaca – najčešće opozicionih političara. Analizirani sudski predmeti jasno ukazuju na to da su pojedini opozicioni političari godinama izloženi kontinuiranim negativnim kampaњama u provladinim medijima. O istoj ličnosti objavljuju se tekstovi identične ili slične sadržine, bez provere istinitosti navoda. Dodatno zabrinjava to što visina dosuđene naknade štete nije prilagođena učestalosti i težini ponovljenih povreda, kako bi imala odvratajući efekat.

Analiza ishoda pravnosnažno okončanih postupaka pokazuje značajne razlike u uspehu tužilaca u zavisnosti od medija protiv kog su postupci vođeni. Uočava se jasna razlika kod medija za koje Savet za štampu redovno utvrđuje da krše Kodeks novinara i novinarki Srbije i kod onih koji to retko čine.

Zbirno posmatrano, **u postupcima protiv Informera, Kurira, Alo, Novosti, Srpskog telegrafa i Republike tužbeni zahtev usvojen je u celosti ili delimično u 93,7 odsto analiziranih pravnosnažno okončanih predmeta.** Nasuprot tome, u postupcima protiv medija Danas, Nova i KRIK zabeležen je značajno niži procenat uspeha tužilaca. U postupcima protiv **KRIK-a** tužbeni zahtev je delimično usvojen u **50%** pravnosnažno okončanih postupaka – u dva od četiri predmeta. U postupcima **protiv lista Danas, tužbeni zahtev u celosti je odbijen u 57,14 odsto postupaka** (u četiri od sedam). **U tri predmeta (42,85%) zahtev je delimično usvojen.** U postupcima **protiv medija Nova, tužbeni zahtev je u sedam postupaka (29,16%) delimično usvojen, odnosno u 41,17% pravnosnažnih predmeta.**

Istovremeno, broj predmeta u kojima je tražena naknada štete viša od 1.000.000 dinara je najviši protiv Nove – u šest (25%) od ukupno 24 analizirana predmeta. **Imajući u vidu ukupan broj postupaka koji se protiv njih vode, zahtevi koji glase na više od milion dinara znatno su zastupljeniji kod medija Nova i KRIK.**

Najviši dosuđeni iznos naknade (820.000 dinara) bio je u postupku u kome je više lica bilo na strani tužioca, a najviši iznos dosuđen pojedincu bio je 500.000. Najniži dosuđeni iznos naknade iznosio je svega 20.000 dinara.

Uočava se da sudske odluke donete zbog nepoštovanja zakonskih obaveza tuženih pri objavljivanju tekstova ne utiču značajno na promenu u načinu njihovog daljeg rada. Nažalost, nadležne institucije ne rade ništa na tome da se ovakav rad konkretnog medija sankcioniše. Naročito mediji poput Alo i Informera nastavljaju da krše prava istih tužilaca, dok se u tekstovima Srpskog telegrafa i portala Republika.rs kršenje novinarskih standarda proširilo i na ranjive kategorije, poput maloletnika.

U periodu obuhvaćenom analizom zabeleženo je nekoliko predmeta u kojima su tužiocima maloletna lica ili su postupci vođeni zbog načina izveštavanja o maloletnim licima. Budući da u prethodnoj analizi nisu uočeni predmeti formirani po tužbama podnetim u ime maloletnih lica, proizlazi da je **u međuvremenu došlo do dodatnog urušavanja standarda profesionalnog novinarstva i u tekstovima koji se odnose na maloletnike**. Tome je nesumnjivo doprinelo senzacionalističko, kontinuirano i intenzivno izveštavanje o ubistvima u Osnovnoj školi „Vladislav Ribnikar“. Stiče se utisak da je to i sud prepoznao u praksi. Tako, u periodu obuhvaćenom ovom analizom, najviši iznos naknade štete koji je dosuđen pojedincu (kada se kao tužilac javlja jedno lice) bio je upravo u predmetu koji se odnosio na izveštavanje o maloletnoj devojčici koja je tragično izgubila život u OŠ „Vladislav Ribnikar“ (dosuđena je naknada štete u iznosu od 500.000 dinara). U tom postupku, Srpski telegraf je objavio fotografije i detalje sa sahrane maloletne devojčice, uprkos izričitom protivljenju porodice, te je kontinuirano i intenzivno izveštavao o tragičnom događaju, na senzacionalistički i spekulativan način, iznoseći nagađanja o mogućim uzrocima tragedije i objavljivao podatke koji spadaju u domen privatnosti počinioca ili žrtve.

Sudska zaštita nije dovoljna, ni dovoljno efikasna, da bi se suzbile povrede prava koja se štite u medijskim sporovima i poboljšao način izveštavanja medija. Ne samo da je izostalo poboljšanje načina izveštavanja, nego je u međuvremenu uočeno dodatno urušavanje ionako lošeg stanja kada je u pitanju poštovanje profesionalnih standarda.

IZRAŽENI STAVOVI SUDA U ZAŠTITI PRAVA LIČNOSTI I SLOBODE GOVORA

Br. predmeta	DOSTOJANSTVO LIČNOSTI – ČL. 90. ZJIM (časť, ugled, pijetet)
<p>P3.908/2024</p> <p>Tužilac: autori serijala „Vladalac“</p>	<p>Pravnosnažnom presudom delimično je usvojen tužbeni zahtev autora serijala „Vladalac“, pa su tuženi (Dnevni list Informer i dr.) obavezani da im isplate po 120.000 dinara na ime naknade neimovinske štete zbog povrede časti i ugleda i da glavni urednik javno objavi samo uvod i izreku presude. Tuženi su osporavali aktivnu legitimaciju tužioca tvrdeći da se ne mogu smatrati autorima serijala, kao i da se njihova imena spominju u spornim tekstovima.</p> <p>Sud je utvrdio da su u spornim tekstovima određene informacije neistinite i objektivno uvredljive i da imaju lezionu sposobnost u odnosu na tužilje označene na špici serijala imenima kao rediteljka/ producentkinja i urednica. Povređena im je čast i ugled - u tekstovima se moglo prepoznati na koga se informacije odnose, bez obzira na nenavodenje njihovih imena. Navedeno je da „prepoznatljivost subjekata informacija postoji kada se određeno lice objektivno može dovesti u vezu objavljenom informacijom. Ona postoji kada određena grupa lica može povezati tužilje sa događajima opisanim u spornim tekstovima“. Nadalje se zaključuje da „za povredu časti i ugleda nije od uticaja da li su se tužilje smatrale autorima serijala po osnovu Zakona o autorskim i srodnim pravima, jer se naknada ne potražuje povodom povrede autorskog ili srodnog prava, tužilje su lica na koje se odnose neistiniti i objektivno uvredljivi navodi“.</p> <p>U tekstovima je između ostalog navedeno „Oni čija je jedina politika lopovluk, a jedina ideologija otimanje, snimili su i emitovali dokumentarac od četiri sata u kome nema ničeg drugog osim mržnje, bolesne mržnje prema Predsedniku RS“, „Oni su plaćenici udruženih tajkuna Miškovića, Đilasa i Šolaka“, „Oni su strani plaćenici jer ih je finansirala EU“.</p>
<p>P3.333/2024</p> <p>Tužilac: aktivista</p>	<p>Pravnosnažnom presudom usvojen je tužbeni zahtev i tuženi (Portal Informer) su obavezani da plate po 40.000 dinara na ime naknade nematerijalne štete zbog povrede časti i ugleda u tekstovima „Ono što je dozvoljeno nama, nije vama! Đilasov „student“ u 10 sekundi otkrio propagandu opozicije“ i „(VIDEO) Razvalićemo grad, napravimo kaos! Narode poslušaj kako prete Đilas, Marinika i Aleksić preko svojih poslušnika“. Glavni urednik je obavezan da objavi uvod i izreku ove presude.</p>

	<p>Sud navodi da informacija mora biti proverena sa dužnom pažnjom i da ne postoji interes javnosti da sazna neistinitu informaciju. Nadalje kaže da nije dozvoljeno iznositi vrednosno mišljenje na način koji omalovažava konkretnu ličnost ili mu je namera njeno sramoćenje. Utvrđuje se da se u prvom naslovu prenose neistinite informacije, tužiocu se pripisuju svojstva koja ne poseduje, on nije student, niti član političke stranke. U drugom naslovu i tekstu članka, sud utvrđuje da tužiočeve reči nisu verno prenete, niti ih je on izjavio. Tekstovi su praćeni fotografijama, čime je tužilac dodatno učinjen prepoznatljivim. Sud navodi da se ovde ne radi o informacijama od javnog značaja, niti one pretežu nad interesom zaštite dostojanstva ličnosti. Sadržina teksta dovodi do duševnog bola tužioca. Glavni i odgovorni urednik nije postupao u skladu sa dužnom novinarskom pažnjom. Sud stoga nalazi da su predmetne informacije neistinite, prešle granicu tolerancije i podobne da povrede dostojanstvo, čast i ugled tužioca.</p>
<p>P3.174/2024 Tužilac: političar</p>	<p>Pravnosnažnom presudom utvrđeno je da je tužiocu objavljivanjem neistinitih i uvredljivih informacija (na portalu Alo) povređeno pravo na dostojanstvo ličnosti i pravo na čast i ugled, pa su tuženi solidarno obavezani da mu na ime naknade nematerijalne štete isplate iznos od 150.000 dinara, te da glavni urednik objavi o svom trošku uvod i izreku presude.</p> <p>U objavljenom tekstu navedeno je „da su tužilac i njegov tast iz budžeta grada izvukli 24 miliona dinara, da je pozivan na informativni razgovor, da se protiv njega vode postupci, da je sebi povećavao zaradu...“ Sud utvrđuje da su objavljene neistinite i nedopuštene informacije podobne da povrede tužiočeve časti i ugleda. Glavni urednik je, zanemarujući dužnost novinarske pažnje, neistinim informacijama postupio protivno Kodeksu novinara. Tekst je sačinjen na osnovu informacija od izvora, koje na drugi način nisu proveravane. Sud ukazuje na to da je novinar dužan da se prilikom izveštavanja javnosti pridržava osnovnih standarda novinarske profesije, čak i ukoliko je ta politička i ideološka pozadina za koju se zalaže lice na koga se odnosi informacija u suprotnosti sa političkim ubeđenjima novinara. Pravo je medija da imaju različite uređivačke koncepte, ali je obaveza novinara i urednika da prave jasnu razliku između činjenica koje prenose, komentara, pretpostavki i nagađanja. Sud ukazuje na to da su novinar i odgovorni urednik postupili protivno Kodeksu novinara Srbije, kojim je propisana dužnost novinara da odbije plasiranje političke propagande u formi novinarskog izražavanja, te da je sa novinarstvom nespojivo objavljivanje optužbi, kleveta i glasina o bilo kom licu koje ima suprotno političko ubeđenje u odnosu na novinara. Sud je imao u vidu da je tužilac javna ličnost, da je zbog teksta bio suočen sa osudom u sredini u kojoj živi, te da je povređeno njegovo dostojanstvo u privatnom i poslovnom životu.</p> <p>Pitanje je da li je objavljivanjem samo uvoda i izreke presude, u kojoj nisu navedene sve činjenice iz teksta, javnost mogla da bude informisana šta je sve neistinito objavljeno o ovom političaru u spornom tekstu.</p>

P3. 84/2024

Tužilac: vlasnica
agencije

Pravnosnažnom presudom utvrđeno je da je tuženi glavni urednik u vreme objavljivanja teksta internet **portala Alo** povredio pravo na dostojanstvo tužilje označene kao lice koje se bavi „krijumčarenjem stranaca i švercom Indusa“, pa je obavezan da joj sa osnivačem medija zbog duševnih bolova i povrede časti i ugleda uzrokovanih objavljivanjem neistinitih informacija solidarno isplate **120.000 dinara**. Odbijen je zahtev za isplatu još 180.000 dinara. Tuženi glavni urednik obavezan je i da objavi uvod i izreku presude.

Sud je odbacio tužbu u delu kojim je traženo da glavni urednik ukloni tekst objavljen 15. 10. 2023. pod naslovom „snimljena kako švercuje ljude: Indus uhvatio na delu .... kako krijumčari radnike“. Ocenio je da ovakav zahtev nije dovoljno precizno opredeljen, da je široko postavljen i da bi mogao da vodi cenzuri. Pri donošenju odluke sud je utvrdio i citirao sadržinu teksta u kome se između ostalog navodi da Sandža Mem, Gazdarica, nudi srpskim firmama Induse bez provizije, a potom ih prevozi, krijumčari u zemlje EU, po ceni od 5.000 do 10.000 evra. Da je uhvaćena na delu kad ju je jedan Indus snimao kako odvozi radnike, da njeni saradnici tvrde da je mafija počela da im preti. Policija je po nalogu tužilaštva proveravala sa kim saraduje. Dozvole koje je tražila nikada joj nisu osporavane. Rečeno je da određene osobe prete u njeno ime i omogućavaju takvo ponašanje. Navedeno je gde prima novac. Novinar nije stupio u kontakt sa tužiljom jer se nije javila na telefonski poziv. Objavljene su dve slike sa zamagljenim licem, od kojih je tužilja jednu identifikovala kao svoju, a na drugoj je ispod pisalo da je snimljena na parkingu kada je došla po Induse. Utvrđeno je da su navodi iz teksta bili neistiniti, ocena suda je da je tužilja objavljenim tekstom učinjena prepoznatljivom, pa je zahtev za uklanjanje teksta bez posebnog preciziranja bio logičan. Pitanje je da li se može smatrati da je pružena efikasna zaštita dostojanstva ako tekst sa neistinitom sadržinom, koji joj je vredao čast i ugled, nije po nalogu suda uklonjen sa portala.

Sud je bio stanovišta da objavljene informacije autorka teksta nije dovoljno proverila i nije postupala sa dužnom pažnjom. Informacije je dobila od osobe koja je sa tužiljom živela i bila u emotivnoj vezi. Znala je da se protiv njega vodi i krivični postupak zbog krivičnog dela proganjanja, gde je tužilja oštećena. To joj nije bilo sumnjivo, niti je pomislila da se radi o osvetti bivšeg partnera. Sud je utvrdio, suprotno navodima iz teksta, da protiv tužilje nije pokrenut krivični postupak niti istraga i da nije osuđivana. Ne postoji interes javnosti da bude upoznata sa neproverenim i nepotpunim informacijama, o čemu tuženi nisu vodili računa.

Tužbeni zahtev je u pogledu visine naknade delimično usvojen, vodeći računa o značaju povređenog dobra i cilju kome služi naknada, ali i da tužilja nije koristila svoje pravo na demanti, što i nije njena obaveza, pa je odbijen zahtev u većem delu i to za **180.000 dinara**.

	<p>Tekstom je tužilja dovedena u vezu sa mafijom, njeno dvanesto-godišnje dete je imalo problema u školi, njena majka je dobijala pretnje, izgubila je prijatelje. Inspektor rada je dolazio u firmu po prijavi bivšeg partnera i nije utvrdio nepravilnosti. Ostaje pitanje da li konkretna visina dosuđene naknade štete predstavlja pravičnu novčanu naknadu u skladu sa ZJIM i ZOO pri ovakvo utvrđenim činjenicama.</p>
<p>GŽ.3 49/25 Tužilac: političar</p>	<p>Presudom drugostepenog suda odbijena je žalba tuženih (štampani medij Alo) i potvrđena prvostepena presuda kojom su tuženi obavezani da tužiocu isplate nematerijalnu štetu u iznosu od 60.000 dinara. zbog pretrpljenih duševnih bolova usled povreda časti i ugleda zbog objavljivanja neistinitih, nepotpunih i uvredljivih informacija.</p> <p>Utvrđeno je da je u novini objavljen tekst pod naslovom „Nemamo amneziju...se...obogatio dok je bio na vlasti, pa bi opet“ i „glumi poštenjačinu...otimao...“. U tekstu je navedeno „...izigrava ovih dana poštenog političara i obećava građanima kule i gradove. A dok je bio u vlasti... bio umešan u sumnjive poslove koje su njemu i njemu bliskim ljudima doneli ogromnu lovu“. Navedeno je i da je o malverzacijama tužioca svojevremeno govorio i predsednik Srbije Aleksandar Vučić. Tuženi nisu pre objavljivanja kontaktirali tužioca radi provere objavljenih informacija. Žalbeni sud je zaključio da svrha spornog teksta nije bila iznošenje kritičkog mišljenja, niti je cilj bio obaveštavanje javnosti o informacijama koje su vezane za političko delovanje tužioca, već su iznete tvrdnje i činjenični navodi koji nemaju uporište u činjenicama, kao i informacije čiju tačnost i verodostojnost tuženi nisu dokazali. Okolnost da je tužilac nosilac političke funkcije je bez uticaja na zakonitost i pravilnost odluke, jer su o tužiocu objavljene neistinite informacije, koje su uvredljive sadržine.</p> <p>Tekst čini sadržaj koji je podoban da povredi dostojanstvo ličnosti tužioca, budući da se objavljenim informacijama ličnost tužioca stavlja u negativan i uvredljiv kontekst, pripisuju mu se krajnje društveno i moralno neprihvatljive osobine, okarakterisan je kao lice koje zloupotrebljava svoju funkciju u cilju negativnih aktivnosti.</p> <p>U presudi se navodi da kritičko mišljenje predstavlja iznošenje stavova koji se zasnivaju na činjenicama... koji između ostalog kritikuju rad javnih funkcionera, da bi poboljšali svoj rad ili ukažu na probleme u njegovom radu... Svrha teksta je bilo objavljivanje tvrdnji koje nemaju uporište u činjenicama, kao i informacije... koje nisu dokazane, a koje je bilo moguće proveriti. O tužiocu su objavljene neistinite informacije, što je nedozvoljeno i kada su u pitanju lica koja su nosioci funkcija. Sud navodi da nema interesa javnosti da bude informisana na ovakav načini i ne preteže nad interesom zaštite dostojanstva tužioca.</p>

<p>Gž3. 79/25</p> <p>Tužilac: starleta</p>	<p>Drugostepenom presudom potvrđena je presuda kojom je odbijen tužbeni zahtev tužilje da joj tuženi (Republika.rs) isplate naknadu štete za duševni bol zbog povrede dostojanstva, časti i ugleda. Sud je ocenio neosnovanim navode tužilje da je vreda to što je označena u tekstu kao starleta. Naime, sud je zaključio da je tužilja kao učesnica rijaliti programa svoj privatni život, kao i svoje emotivne veze, pa i seksualni odnos, izložila javnosti u dužem periodu. Sud je ocenio da označavanje tužilje kao „starlete“ predstavlja vrednosni sud za koji postoji dovoljna činjenična osnova. „Interes dela javnosti koji prate rijaliti program prema učesnicima tog programa nastavlja se i nakon završetka programa, na šta je sve učesnik ovog programa pristao, dobrovoljno izlažući svoju intimu javnosti, tako je tužilja javnosti izložila svoje emotivne i prijateljske odnose, jer je odlukom da bude učesnik ove vrste programa faktički pozvala javnost da komentariše njenu intimu“.</p> <p>U drugostepenoj presudi se navodi da je prvostepeni sud pravilno zaključio da sporni naslov i navodi teksta nisu podobni da svojim sadržajem povrede čast i ugled tužilje. Tužilja je svojom aktivnošću u medijima izazvala interes javnosti, a s obzirom na način na koji su se tuženi distancirali od prenetih tvrdnji, u svemu su postupali u skladu sa obavezom dužne novinske pažnje.</p>
<p>P3. 521/24</p> <p>Tužilac: političar</p>	<p>Pravnosnažnom presudom delimično je usvojen zahtev tužioca i obavezani tuženi (portal Alo) da mu za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti i ugleda isplate iznos od 50 000 dinara. Tužilac je u objavljenim tekstovima predstavljen kao „eko terorista“, „da preti...sprema pakao za Srbiju“. Objavljena informacija nije bila proverena, stvorena je pogrešna slika o tužiocu, što je povredilo njegovu čast i ugled i dovelo do toga da bude izložen osudi i sumnjičenju okoline. Sud konstatuje da ne postoji interes javnosti za neistinom informacijom, kada je bilo moguće pre objavljivanja informacije ustanoviti činjenice vezane za njenu istinitost.</p>
<p>P3. 680/23</p> <p>Tužilja: majka maloletne žrtve ubistva u OŠ „Vladislav Ribnikar“</p>	<p>Pravnosnažnom presudom delimično je usvojen zahtev tužilje i tuženi (Srpski telegraf) je obavezan da joj na ime naknade štete zbog pretrpljenih duševnih bolova zbog povrede prava na pijetet isplate iznos od 500.000 dinara.</p> <p>Tužilja je u tužbi i na raspravi, preko punomoćnika, navela da je dana 3. 5. 2023. godine u Beogradu izvršen nezapamćen masakr u istoriji naše zemlje u OŠ „Vladislav Ribnikar“ na Vračaru, kada je mal. K. K. iz vatrenog oružja, u toku nastave, ubio devetoro učenika i čuvara škole, dok je više učenika ranio. Jedno od devetoro monstrozno ubijene dece je i maloletna ćerka tužilje.</p>

Dan nakon ubistva, 4. 5. 2023. godine, kao i 6. 5. 2023. godine, i to na naslovnoj strani, objavljena je fotografija spiska sa imenima i prezimenima dece, učenika tadašnjeg VII-2, među kojima se nalazilo i ime ubijene maloletne kćerke tužilje – „spisak učenika koje je planirao da pobije“, kako je ovaj medij nazvao pomenuti spisak koji je sastavio mal. K. K. Potom su u istom mediju 7. 5. 2023. godine objavljene slike sahrane i poruka ispisana na umrlici ubijene devojčice, kao i tekst koji je sveštenik izgovorio na sahrani, iako je porodica bila izričita u želji da sahrana ne bude medijski praćena, što je svim medijima, te i tuženima, ukazano od strane porodice u toku samog događaja, pa u konkretnom slučaju ne samo da ne postoji saglasnost lica iz čl. 83. ZJIM, već se radi o ignorisanju direktnog protivljenja porodice iznošenju takvih informacija, kako fotografija sa sahrane, tako i degutantnog navođenja navodnih izjava prisutnih, te iznošenja najdublje bola porodica u javnost.

Nakon toga, 17. 10. 2023. godine, tuženi su objavili i pismeni sastav preminule devojčice, uz navođenje njenog imena. Nije pribavljen pristanak nijednog od lica iz čl. 81. ZJIM koje bi bilo ovlašćeno zakonom da da pristanak za objavljivanje pomenutih informacija. Potom je tuženi medij nastavio sa objavljivanjem niza tekstova u kojima se izveštava o tragičnom događaju na senzacionalistički i spekulativan način. „Nezavisne dnevne novine Telegraf“ u svojim tekstovima eksplicitno uspostavljaju moguću uzročnu posledičnu vezu između vršnjačkog nasilja koje su najpre sami iskonstruisali i počinjenog masakra, a sve u cilju stvaranja materijala koji bi im omogućio da što duže vremena iskorišćavaju nesreću koja se dogodila i stižu na tome profit.

Sud je zaključio da su spornim tekstovima tuženi povredili tužiljino pravo na pijetet. Citiran je i stav koji je ESLJP zauzeo u predmetu Solska and Rybicka protiv Poljske (br. 30491/19 i 31083/17 od 20. 9. 2018. godine) da iako se ostvarivanje prava na porodični život iz čl. 8. EKLJP prvenstveno tiče odnosa među živim članovima porodice, određene situacije koje nastupaju nakon smrti člana porodice, a koje su u domenu prava na poštovanje uspomene na pokojnog srodnika, odnosno u domenu prava na pijetet, mogu se podvesti i pod pravo na poštovanje porodičnog života iz čl. 8. Konvencije.

„Stav je suda da je u konkretnom slučaju tužiljino osnovno ljudsko pravo na porodični život, pa tako i njeno pravo da čuva sećanje i uspomenu na svoju ćerku, a u tom smislu njeno dostojanstvo i privatnost, naročito kao lica koje je u trenutku tragičnog gubitka života bila dete, nalagalo da tuženi, kao medij, javnost ne obavestavaju o detaljima sahrane, onome što je na sahrani rečeno, te da se sam prizor sahrane, kao i prisutni na sahrani ne fotografišu i da navedene fotografije ne budu objavljene, imajući u vidu da se sahrana smatra intimnim činom, koji se pre svega tiče porodice preminulog lica.“

	<p>Takođe, u pogledu objavljivanja sadržine pismenog školskog zadatka tužiljine ćerke, za šta porodica nije dala pristanak, sud navodi: „Objavljena informacija u svemu je podobna da produbi bol i patnju tužilje čije dete je na tragičan način, u školi, izgubilo život.... a kako pravo na pijetet podrazumeva pravo bliskog srodnika da očuva uspomenu na život preminulog člana porodice... to podrazumeva da tužilja kao majka ima pravo da čuva i neguje sećanje na svoje dete u kontekstu mira, sreće i ljubavi.“ Zaključeno je i da su navodi i aluzije tuženih objavljeni u spornim tekstovima krajnje neumesni i podobni da kod tužilje izazovu uznemirenost i da prodube njenu tugu. Stoga je tužilja aktivno legitimisana da traži sudsku zaštitu u ovoj pravnoj stvari. Sud je stava da su tuženi kontinuiranim izveštavanjem o samom događaju u OŠ „Vladislav Ribnikar“ povredili standard dužne novinarske pažnje, pri čemu je sud posebno imao u vidu i to da je izveštavanje tuženih bilo kontinuirano i intenzivno. Sud podseća i da, uprkos tome što je događaj od 3. 5. 2023. godine u OŠ „Vladislav Ribnikar“ pitanje od izuzetnog interesa za javnost, da se interes javnosti nikako ne ostvaruje saopštavanjem informacija koje predstavljaju nagađanje mogućih uzroka tragedije, uz objavljivanje spiska imena i prezimena maloletnih lica, među kojima je i ime i prezime tužiljine kćerke. U presudi se ističe da je navedeno izveštavanje suprotno i Kodeksu novinara, u vezi sa izveštavanjem o nesrećama i krivičnim delima, te da čak i ukoliko nadležni državni organi objave podatke koji spadaju u domen privatnosti počinioca ili žrtve, mediji tu informaciju ne smeju da prenose, te da greška državnih organa ne podrazumeva „dozvolu“ za kršenje etičkih principa profesije.</p>
--	--

Br. predmeta	PRAVO NA PRIVATNI ŽIVOT I LIČNI ZAPIS – ČL. 91. ZJIM (čl. 80. ranije važećeg ZJIM)
<p>P3. 25/2025</p> <p>Tužilac: supruga estradne ličnosti</p>	<p>Pravnosnažnom presudom delimično je usvojen tužbeni zahtev i tuženi (Portal Alo) obavezani da tužilji zbog povrede prava na privatnost i časti i ugleda isplate iznose od po 25.000 dinara. na ime naknade neimovinske štete. Postupak je trajao od 2021. godine, a presuda je postala pravnosnažna u maju 2025. godine. Na portalu je objavljen tekst u kome su navedene činjenice iz ličnog života tužilje, koja nije javna ličnosti. Sud je stava da činjenica što je udata za poznatu ličnost nju ne čini poznatom ličnošću. Stoga je morala biti potrebna njena saglasnost za objavljivanje informacija koje se tiču njenog života. Ona je postala prepoznatljiva i široj javnosti, posebno što je bez njene saglasnosti neovlašćeno objavljena njena fotografija, čime je povređeno njeno pravo na privatnost, u skladu sa čl. 80. ZJIM, važećeg u vreme podnošenja tužbe. U konkretnom slučaju objavljivanje fotografije ne može se pravdati postojanjem javnog interesa. Stoga nema ni balansa između prava javnosti da sazna informaciju i prava lica da se određena informacija ne objavi. Sud je utvrdio da su objavljene informacije i leziona podobne da povrede ugled i čast kao i privatnost tužilje, zbog čega je i utvrđeno da je pretrpela nematerijalnu štetu.</p>

P3.59/2024

Tužilac: političar

Pravnosnažnom presudom usvojen je tužbeni zahtev i tuženi su obavezani (**dnevni list Alo**) da na ime naknade nematerijalne štete isplate tužiocu zbog povrede časti i ugleda i povrede prava na privatnost iznose od po **100.000 dinara** (200.000 dinara ukupno). Glavni urednik je obavezan da objavi uvod i izreku ove presude.

U tužbi je navedeno da su u dnevnim novinama Alo, u periodu od 1. do 3. 12. 2023. godine, u kontinuitetu objavljivani tekstovi koji obiluju uvredama, insinucijama i netačnim tvrdnjama o tužiocu, a uz tekst je objavljeno i više fotografija sa privatnog video snimka tužioca, koji se ranije pojavio na društvenim mrežama, a koji su i pojedini mediji preuzeli i objavili, bez prethodnog ovlašćenja tužioca.

Sud je utvrdio da je tuženi na naslovnoj strani objavio eksplicitne intimne fotografije tužioca, delimično blurovane, izvučene sa tužiočevog telefona koji je ukraden nakon obijanja stana. Krađu je prijavio PS Vračar. Naslovi, kao i podnaslovi, bili su senzacionalistički. Sud se pozivao na odredbe ZJM, čl. 8. i 10. EKLJP i na praksu ESLJP: „Narod plaća da bi se drogirao i opijao“. Govori se da je „perverzni Dilasovac“, ističe da se „snimao drogiran“, „da je pod uticajem opijata“, „da ga narod plaća da bi se on drogirao i opijao“, „da poslaničkom platom kupuje kokain“, da „novac građana koji je izdvojen za platu potroši kod dilera za kokain“ i „narodne pare troši na drogu i prodavačice ljubavi“. U tekstovima su prenete izjave sagovornika sa iznetim mišljenjem o tužiocu i njegovom ponašanju, sa informacijama koje nisu proverene sa dužnom novinarskom pažnjom u pogledu njihove istinitosti. Tužilac se predstavlja kao osoba koja se snima tokom intimnih odnosa, koristi kokain, i koja novac koji mu se isplaćuje kao narodnom poslaniku koristi za kupovinu droge i orgijanje.

Sud smatra da su u spornim tekstovima iznete informacije koje nisu služile zadovoljavanju javnog interesa, već su senzacionalističke i neprimerene, sa namerom da se stvori negativan stav okoline o tužiocu. Informacije sadrže uvrede, činjenične optužbe i negativne tvrdnje o tužiocu koje tuženi nisu proverili pre objavljivanja.

Utvrđuje se da nisu ispunjeni zakonski uslovi za izuzetak od pravila da se lični zapis može objaviti bez pristanka lica na koji se odnosi, a koja nije tražena od tužioca. Objavljivanje je bilo neovlašćeno, pa je došlo do povrede tužiočevog prava na privatnost. Stav suda je da se ne radi o kritikama na rad tužioca kao narodnog poslanika, već o informacijama o kojima tuženi nisu dali nikakvo mišljenje. Sud je izrazio stav „da je javnosti mogla biti saopštena informacija da je na društvenim mrežama objavljen privatni intimni video snimak na kome se nalazi tužilac, kao političar i javna ličnost i bez iznošenja objektivno uvredljivih informacija i epiteta o tužiocu, kao i bez fotografija iz tog video snimka, na koji način bi interes javnosti da bude upoznata sa ovom informacijom bio zadovoljen objavljivanjem potpune i istinite informacije i bez objavljivanja inkriminišućih reči i fotografija“. Tuženi je ovako, objavljujući sporne tekstove, povredio tužiocu pravo na dostojanstvo, odnosno čast i ugled i privatnost jer su objavljene informacije leziona podobne da zbog njih tužilac trpi duševne bolove zbog povrede ličnih prava.

<p>GŽ3. 50/25</p> <p>Tužilac: oba roditelja i dvoje maloletne dece</p>	<p>Rešenjem Apelacionog suda u Beogradu ukinuta je prvostepena presuda kojom su obavezani tuženi (portal Republika.rs i dr.) na isplatu naknade nematerijalne štete za pretrpljene duševne bolove zbog povrede prava na privatnost, neosnovanim objavljivanjem zapisa lika tužilaca i povrede časti i ugleda. Utvrđeno je da je objavljen članak pod naslovom „Ništa im nije sveto!...predvođeni... primorali porodicu da napusti vozilo (video)“. Uz članak je priložen video snimak na kome se nalaze svi tužioci, vidljiv je auto i njegov broj tablica automobila. Objavljena je i fotografija video zapisa. Predmetni video snimak je nakon opomene tužilaca skinut sa video portala. Utvrđeno je da je nakon objavljivanja snimka tužilac imao problema na poslu, neprijatnosti od kolega, roditelja u vrtiću. Niko nije pozvao tužioce da daju saglasnost za objavljivanje snimka. U tekstu su tužilac i deca označeni kao žrtve.</p> <p>Iako još uvek nije pravnosnažno okončan, od značaja je osvrnuti se na razlog zbog kog je ukinuta prvostepena presuda i došlo do prolongiranja postupka koje se lako moglo izbeći. Naime, drugostepeni sud je utvrdio da je nejasan zaključak prvostepenog suda na osnovu čega je utvrdio povredu prava na privatnost budući da nije izveden dokaz pregleda objavljenog video zapisa na kome je zasnovan tužbeni zahtev. Zaključeno je da je kontradiktoran i nejasan zaključak prvostepenog suda da su tužioci učinjeni prepoznatljivim na spornom snimku, iako snimak nije pregledao.</p> <p>Naloženo je da sud u ponovnom postupku otkloni učinjenu bitnu povredu postupka iz čl. 374, st. 2, tač. 12. ZPP, te donese novu odluku o zahtevima uz jasne i obrazložene razloge.</p>
--	---

ZABRANA GOVORA MRŽNJE – ČL. 86. ZJIM (čl. 112. ranije važećeg ZJIM)	
Br. predmeta	
<p>P3.115/2024</p> <p>Tužilac: udruženje građana</p>	<p>Pravnosnažnom presudom delimično je usvojen tužbeni zahtev da je glavni urednik portala Alo povredio zabranu govora mržnje protiv tužioca, te je obavezan da objavi uvod i izreku presude, da ukloni sporni tekst, te da mu se zabranjuje da ponovo objavi sporan tekst. Zahtev je u odnosu na izdavača u celosti odbijen jer nije pasivno legitimisan. Shodno čl. 112. tužba zbog povrede zabrane govora mržnje podnosi se protiv glavnog urednika.</p>

	<p>Sud nalazi da kvalifikovanje udruženja koje „ne želi dobro Srbiji“, koje „priznaje navodne zločine i genocide i tako pljuje po državi Srbiji i našem narodu“ predstavlja razlog za mržnju i netrpeljivost. Navodi su upotrebljeni u svrhu diskreditacije tužioca. Poruka koja se ovakvim izražavanjem šalje građanima predstavlja svojevrsan poziv na nasilje i linč prema tužiocu samo zato što ima suprotno političko uverenje i kritički stav. Sud je cenio činjenicu da je u Statutu tužioca naveden cilj promovisanja univerzalnih ljudskih prava. Obrazloženo je da se objavljivanjem uvoda i izreke presude na zadovoljavajući način saopštava javnosti ishod spora. Mora se napomenuti da je sud u izreci naveo sadržinu teksta koji je okarakterisan kao govor mržnje. Sud obrazlaže da je svrha i cilj zaštitite zabrana ponovnog govora mržnje. Ona mora biti usmerena na tačno određene informacije da se sloboda izražavanja medija ne bi preterano ograničila, pa se zabrana određuje samo na ponovno objavljivanje spornog teksta.</p> <p>Zahtev tužioca za isplatu naknade nematerijalne štete odbijen je jer se ovakva vrsta naknade vezuje za fizička lica. Pravno lice može imati povredu dobrog ugleda, ali to ne dovodi do naknade nematerijalne štete.</p>
<p>P3.446/2024</p> <p>Tužilac: aktivistkinja, javna ličnost</p>	<p>Pravnosnažnom presudom utvrđuje se da je objavljivanjem teksta u izdanju „internet portala Informera“ pod naslovom „Podržava Proglas i opoziciju, tvrdi da su Srbi genocidni! Ko je tužilja koja insistira da se na Vidovdan u Beogradu održi „Mirdita?“, „Učestvujući u sramnoj kampanji protiv Srbije, tvrdila da su Srbi genocidan narod“ tužilji povređeno pravo na dostojanstvo ličnosti, te je obavezan glavni urednik da u drugom narednom izdanju internet portala objavi uvod i izreku presude o svom trošku, bez komentara. Tužba u pogledu zahteva za naknadu štete je odbačena zbog litispendencije, jer je isti zahtev istaknut u ranije podnetoj tužbi.</p> <p>Sud je utvrdio da su tuženi tužiljino obraćanje na N1 televiziji izvukli iz konteksta i doveli ga u vezu sa neistinitim informacijama. Tekst ne doprinosi svrsi javnog informisanja u demokratskom društvu kao ni javnoj raspravi u javnom interesu, već mu je svrha da na tabloidan način podrži neistinite informacije i tako diskredituju ličnost tužilje. Iako jeste javna ličnost, tužilja nije dužna da trpi da bude predstavljena u negativnom svetlu na osnovu neistinitih i neproverenih navoda. Prilikom procene informacije koje se plasiraju javnosti i prava lica da se određene informacije ne objave potrebno je voditi računa o pravičnoj ravnoteži prava da javnost zna i prava ličnosti tužilje i poštovanja njenog dostojanstva.</p>

Br. predmeta	ZABRANA KRŠENJA PRETPOSTAVKE NEVINOSTI – ČL. 84. ZJIM
<p>Gž3. 20/25</p> <p>Tužilac: građanin osumnjičen za nasilje u porodici</p>	<p>Potvrđenom prvostepenom presudom obavezani su tuženi (Alo) da tužiocu na ime naknade nematerijalne štete zbog povrede pretpostavke nevinosti, isplate iznos od 50.000 dinara. Sud je utvrdio da je do povrede došlo jer je u objavljenom tekstu navedeno da je tužilac „pretukao“, „brutalno pretukao, udario pesnicom u glavu“, „nokautirao“... čime je nesumnjivo označen kao učinilac krivičnog dela nasilje u porodici, čime je povređena pretpostavka nevinosti jer krivični postupak protiv tužioca nije pravnosnažno okončan. Sud je zaključio da tužiocu pripada pravo na naknadu nematerijalne štete. Sud navodi da su neosnovani navodi tuženog da tužioca nije označio kao učinioca krivičnog dela. Imajući u vidu opis krivičnog dela nasilja u porodici, te navode iz teksta, kod čitalaca se stvara utisak da je tužilac izvršio krivično delo, jer se ne izražava sumnja već iznose konstatacije da je tuženi faktički izvršilac krivičnog dela, a pravnosnažna krivična presuda u vreme objavljivanja označenih tekstova nije doneta, što je suprotno čl. 73. ZJIM. Objavljivanjem teksta na navedeni način zloupotrebljena je sloboda mišljenja i sloboda medija, jer je ona ograničena poštovanjem pretpostavke nevinosti, o čemu tuženi nisu vodili računa. Interes za objavljivanjem mogao je da se ostvari tekstem koji ne povređuje prava tužioca.</p>
<p>Viši sud u Beogradu, P3 682/22 od 27. 2. 2024.</p> <p>Apelacioni sud u Beogradu, Gž3 358/24 od 3. 10. 2024.</p> <p>Tužilja: javna izvršiteljka</p>	<p>Od značaja je osvrnuti se na predmet u kome je izvršiteljka tužila list Danas u kome je prvostepenom presudom zaštita prava na pretpostavku nevinosti proširena i na slučaj kada se neistinito navede da se protiv nekoga vode krivični postupci (u vezi sa zloupotrebom ovlašćenja). Prvostepeni sud je zaključio da je spornim tekstem povređena pretpostavka nevinosti nalazeći da, iako se tužilja ne označava izričito kao učinilac krivičnog dela, navodima u tekstu se <i>posredno</i> tvrdi da je ona izvršila navedena krivična dela i da se zbog toga vode krivični postupci.⁴¹ U obrazloženju presude prvostepenog suda se ističe: „iako se neko ne označi izričito kao učinilac krivičnog dela, pretpostavka nevinosti i dalje može biti povređena ako se neistinito navede da se protiv njega vodi krivični postupak, ako se njime narušava ugled i nepristrasnost državnog organa, a u smislu člana 73. ZJIM.“⁴²</p> <p>Drugostepeni sud se nije složio sa ovakvim stavom. Prvostepena presuda je preinačena u delu u kome je naloženo da se isplati naknada nematerijalne štete zbog povrede prava na pretpostavku nevinosti, te je utvrđena pogrešna primena materijalnog prava. Iz sadržine teksta nigde ne proizlazi da je tužilja označena učiniocem krivičnog dela za koje je navedeno da se protiv nje vode krivični postupci, već je isključivo navedeno da se protiv nje vode dva krivična postupka.⁴³ Po nalaženju drugostepenog suda, korišćene formulacije, te kontekst teksta, ne ukazuju na to da bi prosečan čitalac mogao izvesti zaključak da je tužilja učinilac krivičnih dela za koja se navodi da se protiv nje vode postupci.⁴⁴ Tuženi su izjavili reviziju u novembru 2024. godine.</p>

41 · Viši sud u Beogradu, P3 682/22 od 27.02.2024.

42 · *Ibid.*

43 · Apelacioni sud u Beogradu, Gž3 358/24 od 3.10.2024.

44 · *Ibid.*

PREPORUKE

I ova analiza ukazuje da se prethodno date preporuke mogu uglavnom ponoviti. Ponovo ukazujemo da bi se prihvatanjem preporuka poboljšala zaštita prava građana, novinara i medija.

- U Višem sudu u Beogradu kao jedinom koji sudi medijske sporove za celu Srbiju oformiti posebno odeljenje u kome će suditi specijalizovane sudije sa licencom. Formirati potreban broj specijalizovanih veća u drugostepenom sudu. Ovo regulisati ZJIM što bi sigurno obezbedilo bolje i efikasnije postupanje u medijskim sporovima. Ovo je bitno i zbog pojave SLAPP tužbi za koje nema zakonskog uređenja postupanja. Sudska praksa će morati da razrešava probleme oko rešavanja ove vrste parnica koje će biti sve češće.
- Redovno organizovati periodičnu kontinuiranu obuku specijalizovanih sudija, naročito sa upoznavanjem sa praksom ESLJP, kao i sa praksom koju ima Komisija za žalbe Saveta za štampu u utvrđivanju kršenja načela utvrđenih Kodeksom novinara i novinarki Srbije.
- Obezbediti potreban broj sudija u odeljenju za medijske sporove kroz godišnji raspored na osnovu stvarnih potreba odeljenja.
- Obezbediti potreban broj zaposlenih u pratećim službama radi pravilne implementacije zakona.
- Obučiti osobe kako se vrši anonimizacija presuda u ovoj vrsti postupaka da bi dobijene presude mogle da se koriste za analizu.
- Organizovati redovne sastanke novinara i sudija specijalizovanog odeljenja, sa ciljem razmenjivanja iskustava radi rešavanja problema u radu.
- Obezbediti primenu zakonskih normi koje u sudu regulišu komunikaciju sa strankama i advokatima preko elektronske pošte, što bi doprinelo poštovanju zakonskih rokova.
- Sudska praksa u kojoj će visina naknade štete morati da prati konkretne činjenice svakog predmeta, posebno vodeći računa o učestalosti i ponavljanju kršenja prava istog lica od strane istih medija. Ovaj kriterijum bi morao biti zakonski regulisan, da bi se onemogućila kampanja zastrašivanja, diskreditovanja ličnosti i govora mržnje. Tako bi se i smanjila mogućnost za SLAPP tužbe i strepnju da će se usvojiti prekomerni zahtev koji može da uništi tužene.
- Koristiti ovlašćenja predsednika suda za promenu sudije u predmetu kada ne

poštuje zakonske rokove.

- Tražiti izmenu zakonske norme tako da sudija može da donese rešenje o privremenoj meri po službenoj dužnosti naročito u repetitivnim postupcima.
- Usvajati zahteve za objavljivanje cele presude kako je zakon i predvideo.
- Zakonom regulisati da se ne može dozvoliti dodela budžetskih sredstava za sufinansiranje medija koji kontinuirano krši odredbe Kodeksa i obezbediti uslove za primenu ove norme.
- Protiv odluke o sufinansiranju obezbediti postojanje pravnog leka.
- Onemogućiti istog izdavača više medija da konkuriše za isti projekt za svaki medij (onemogućiti monopolski položaj).
- Utvrditi stroge sankcije za distribuciju medija bez impresuma, koje će se izreći i kada nije označen autor teksta.

PRILOZI

1a

DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA								
PROTIV KURIRA								
Tužilac	Ukupno zakazanih	BR.Održanih ročišta	Br. Neodržanih ročišta	Dužina izrade presude	Dužina prvostepenog postupka	Dužina drugostepenog postupka	Ukupno trajanje postupka	
1	Gradanin	6	5	1	15-30 dana	3 god.	1 god. 2 mes.	4 god. 2 mes.
2	Političar	2	2	0	15-30 dana	9 mes.	4 mes.	1 god. 1 mes.
3	Jutjuber	5	3	2	15-30 dana	2 god. 3 mes.	2 mes.	2 god. 5 mes.
4	Jutjuber	4	4	0	Do 8 dana	1 god. 4 mes.	7 mes.	1 god. 11 mes.
5	Gradanin	4	4	0	15-30 dana	2 god.	5 mes.	2 god. 5 mes.
6	Gradanin	5	5	0	15-30 dana	9 mes.	3 mes	1 god.
7	Gradanin	5	5	0	15-30 dana	10 mes.	11 mes.	1 god. 9 mes.
8	Gradanin	2	2	0	15-30 dana	1 god. 1 mes.	1 mes.	1 god. 2 mes.
9	Gradanin	8	4	4	1-3 mes.	3 god. 4 mes.	5 mes.	3 god. 9 mes.
10	Gradani	5	4	1	8-15 dana	2 god. 5 mes.	8 mes.	3 god. 1 mes.
11	Gradanin	5	4	1	15-30 dana	3 god. 2 mes.	2 mes.	3 god. 4 mes.

1b

VISINA NAKNADE ŠTETE I DRUGI ZAHTEVI									
PROTIV KURIRA									
Prvostepeni postupak					Žalbeni postupak				
Tužilac	Visina tužbenog zahteva	Dosuđeno	Objava uvoda i izreke	Odbijeno	Podnosilac žalbe	Potvrđeno	Ukinuto	Preinačeno	
1	Građanin	80,000	50,000	/	30,000	Tuženi	/	da	/
2	Političar	200,000	70,000	/	130,000	Tužilac i Tuženi	/	da	/
3	Jutjuber	250,000	50,000	da	200,000	Tuženi	/	da	/
4	Jutjuber	150,000	30,000	/	120,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
5	Građanin	200,000	/	/	200,000	Tužilac	da	/	/
6	Građanin	200,000	50,000	da	150,000	Tuženi	delimično	/	delimično
7	Građanin	500,000	40,000	da	460,000	Tuženi	da	/	/
8	Građanin	175,000	100,000	da	75,000	Tužilac i tuženi	da	/	/
9	Građanin	200,000	50,000	/	150,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
10	Građani	400,000	200,000	da	200,000	Tužilac i tuženi	/	da	/
11	Građanin	200,000	25,000	da	175,000	Tuženi	da	/	/

2a

DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA								
PROTIV SRPSKOG TELEGRAFA								
Tužilac	Ukupno zakazanih	BR.Održanih ročišta	Br. Neodržanih ročišta	Dužina izrade presude	Dužina prvostepenog postupka	Dužina drugostepenog postupka	Ukupno trajanje postupka	
1	Političar	3	3	/	8-15 dana	7 mes.	2 mes.	9 mes.
2	Policajac	4	4	/	15-30 dana	3 mes.	1 mes.	4 me.
3	Starleta	6	5	1	15-30 dana	3 mes.	6 mes.	9 mes.
4	Građanin	4	2	2	8-15 dana	1god. 5 mes.	/	1god. 5 mes.
5	Porodica mal.	2	2	/	15-30 dana	6 mes.	7 mes.	1 god. 1 mes.
6	Građanin	6	3	3	8-15 dana	2 god. 6 mes.	5 mes.	2 god. 11 mes.
7	Biznismen	7	5	2	8-15 dana	4 mes.	2 god. 2 mes.	2 god. 6 mes
8	Funkcioner	7	5	2	15-30 dana	2 god. 7 mes.	3 mes.	2 god. 10 mes.
9	Ministar	6	4	2	15-30 dana	2 god. 2 mes.	3 mes.	2 god. 5 mes.
10	Funkcioner	4	3	1	15-30 dana	1 god. 8 mes.	11 mes.	2 god. 7 mes.
11	Funkcioner	10	8	2	15-30 dana	3 god 7 mes.	5 mes.	4 god. 1 mes.
12	Biznismen	6	3	3	15-30 dana	2 god. 11 mes.	3 mes.	3 god. 1 mes.
13	Biznismen	4	3	1	1-3 mes	1 god. 9 mes.	1 mes.	1 god. 10 mes.
14	Javna ličnost	11	4	7	15-30 dana	4 god.	1 mes.	4 god. 1 mes.
15	Policajac	6	4	2	8-15 dana	2 god. 3 mes.	1 mes.	2 god 4 mes.
16	Funkcioner	4	3	1	15-30 dana	2 god.	1 mes.	2 god. 1 mes.
17	Javna ličnost	5	3	2	15-30 dana	3 mes.	10 mes.	1 god. 1 mes.
18	Javna ličnost	4	3	1	15-30 dana	1 god.	2 mes.	1 god. 2 mes.
19	Funkcioner	12	5	7	1-3 mes.	4 god. 1 mes.	5 mes.	4 god. 6 mes.
20	Biznismen	6	4	2	1-3 mes.	2 god. 2 mes.	2 mes.	2 god. 4 mes
21	Biznismen	5	4	1	15-30 dana	2 god. 3 mes.	9 mes.	3 god.
22	Biznismen	4	3	1	1-3 mes.	1 god. 8 mes.	2. mes.	1 god. 10 mes.
23	Građanin	9	6	3	8-15 dana	3 god. 4 mes.	5 mes.	3 god. 9 mes.
24	Političar	1	1	/	do 8 dana	7 mes.	10 mes.	1 god. 5 mes.
25	Načelnik MUP-a	4	3	1	15-30 dana	2 god. 2 mes.	3 mes.	2 god. 5 mes.
26	Novinar	4	3	1	8-15 dana	1 god. 8 mes.	2 mes.	1 god. 10 mes.

2b

VISINA NAKNADE ŠTETE I DRUGI ZAHTEVI									
PROTIV SRPSKOG TELEGRAFA									
Prvostepeni postupak					Žalbeni postupak				
Tužilac	Visina tužbenog zahteva	Dosudeno	Objava uvoda i izreka	Odbijeno	Podnosilac žalbe	Potvrđeno	Ukinuto	Preinačeno	
1	Političar	100,000	50,000	da	50,000	Tuženi	da	/	/
2	Policajac	150,000	150,000	da	/	Tuženi	da	/	/
3	Starleta	100,000	60,000	/	40,000	Tuženi	da	/	za uvod i izreku
4	Građanin	150,000	80,000	/	70,000	/	/	/	/
5	Porodica mal.	1,400,000	500,000	da	900,000	Tuženi	da	/	/
6	Građanin	150,000	40,000	/	90,000	Tuženi	da	/	/
7	Biznismen	750,000	150,000	da	600,000	Tuženi	da	/	/
8	Funkcioner	500,000	80,000	da	420,000	Tužilac i Tuženi	da	za 30.000	/
9	Ministar	100,000	70,000	da	30,000	Tuženi	za 50.000	/	odbija za još 20.000
10	Funkcioner	200,000	100,000	da	100,000	Tuženi	da	/	/
11	Funkcioner	3,900,000	300,000	/	3,600,000	Tuženi	/	/	NŠ smanjena na 150.000
12	Biznismen	250,000	50,000	/	200,000	Tuženi	da	/	/
13	Biznismen	250,000	50,000	/	200,000	Tuženi	da	/	/
14	Javna ličnost	120,000	60,000	da	60,000	Tuženi	/	/	odbijen tužbeni zahtev
15	Policajac	500,000	150,000	/	350,000	Tuženi	/	/	NŠ smanjena na 100.000
16	Funkcioner	750,000	310,000	da	440,000	Tuženi	da	/	/
17	Javna ličnost	250,000	80,000	da	170,000	Tuženi	da	/	/
18	Javna ličnost	250,000	100,000	/	150,000	Tužilac i tuženi	da	/	/
19	Funkcioner	400,000	110,000	da	290,000	Tuženi	da	/	/
20	Biznismen	250,000	80,000	/	170,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
21	Biznismen	250,000	30,000	da	220,000	Tužilac	/	/	da isplati 50.000
22	Biznismen	250,000	30,000	/	220,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
23	Građanin	450,000	120,000	da, cela	330,000	Tuženi	/	da	/
24	Političar	100,000	40,000	da	60,000	Tuženi	da	/	/
25	Načelnik MUP	150,000	80,000	da	70,000	Tuženi	da	/	/
26	Novinar	100,000	100,000	da, cela	/	Tuženi	za 50.000	/	odbijeno za 50.000

3a

DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA PROTIV INFORMERA I INSAJDER TIMA								
Tužilac	Ukupno zakazanih	BR. Održanih ročišta	Br. Neodržanih ročišta	Dužina izrade presude	Dužina prvostepeno g postupka	Dužina drugostepen og postupka	Ukupno trajanje postupka	
1	Novinari	8	6	2	Do 15 dana	4 god. 3 mes.	3mes.	4 god. 6 mes.
2	Aktivista	3	2	1	Do 15 dana	11 meseci	2 me.	1god. 1mes.
3	Student	3	2	1	15-30 dana	1 god.	/	1 god.
4	Novinar	2	2	/	do 8 dan.	9 mes.	2 mes.	11 mes.
5	Novinar	2	2	/	15-30 dan.	10 mes.	1 mes.	11 mes.
6	Student	2	2	/	1-3 mes.	10 mes.	3 mes.	1 god. 1 mes.
7	Aktivista	2	2	/	15-30 dan.	8 mes.	/	8 mes.
8	Političar	2	2	/	do 8 dana	6 mes.	5 mes.	11 mes.
9	Političar	2	2	/	15-30 dan.	7 mes.	2 mes.	9 mes.
10	Gradanin	6	4	2	1-3 mes.	1 god. 7 mes.	9 mes.	2 god. 4 mes.
11	Političar	3	2	1	15-30 dan.	1 god.	1 mes.	1 god. 1 mes.
12	Novinar	2	2	/	15-30 dan.	8 mes.	5 mes.	1 god. 1 mes.
13	Novinar	2	2	/	1-3 mes.	9 mes.	3 mes.	1 god.
14	Političar	7	3	4	15-30 dan.	3 god.	4 mes.	3 god. 4 mes.
15	Političar	3	3	/	8-15 dan.	1 god. 7 mes.	2 mes.	1 god. 9 mes.
16	Novinar	4	3	1	1-3 mes.	1 god 10 mes.	3 mers.	2 god. 1 mes.
17	Političar	3	2	1	15-30 dan.	1 god. 5 mes.	2 mes.	1 god 7 mes.
18	Političar	4	2	2	preko 3 mes.	1 god. 5 mes.	1 mes.	1 god. 6 mes.
19	Političar	3	3	/	15-30 dan.	2 god. 1,5mes	1,5 mes.	1 god. 3 mes.
20	Političar	6	4	2	15-30 dan.	2 god. 6 mes.	2 mes.	2 god. 8 mes.
21	Gradanin	2	2	/	8-15 dana	10 mes.	10 mes.	1 god. 8 m2s.
22	Student	3	2	1	15-30 dan.	1 god.	1 mes.	1 god. 10 mes.
23	Novinar	2	2	/	do 8 dana	9 mes.	2 mes.	11 mes.
24	Novinar	2	2	/	1 mes.	10 mes.	3 mes.	1 god. 1 mes.
25	Student	2	2	/	1 mes.	10 mes.	3 mes.	1 god. 1 mes.
26	Političar	2	2	/	do 8 dana	6 mes.	5 mes.	11 mes.
27	Političar	2	2	/	1 mes.	7 mes.	2 mes.	9 mes.
28	Asocijacija	1	1	/	do 8 dana	4 mes.	/	4 mes.
29	Gradanina	4	3	1	15-30 dana	7 meseci	5 meseci	1 god
30	Gradanke	6	4	2	15-30 dana	2 god. 3mes.	9 meseci	3 god.
31	Političar	6	4	2	8-25 dana	2 god 1 mes.	9 mes.	2 god. 10mes.
32	Gradanin	6	4	2	1-3 mes.	2 god.	6 meseci	2 god. 6mes.
33	Političar	2	2	/	1-3 mes.	8 mes.	1 mes.	9 mes.
34	Gradanin	6	3	3	15-30 dana	3 god.	1 mes.	3 god. 1 mes.
35	Gradanin	4	4	/	15-30 dana	10 mes.	2 mes.	1 god. 1mes.
36	Estrada	5	3	2	do 8 dana	1 god. 9 mes.	7 mes	2 god. 4 mes.
37	Gradanin	4	3	1	15-3o dana	1 god. 7 mes.	6 mes.	2 god. 1 mes.
38	Estrada	6	3	3	1-3 mes.	2 god. 10 mes.	8 mes.	4 god. 2 mes.
39	Gradanin	8	4	4	15-30 dana	4 god. 5 mes.	2 mes.	4 god. 7 mes.
40	Aktivista	4	3	1	8-15 dana	9 mes.	11 mes.	1 god. 8 mes.
41	Gradanin	1	1	/	15-30 dana	2 mes.	5 mes.	7 mes.
42	Novinar	7	2	5	1-3 mes.	3 god. 6 mes.	2 mes.	3 god. 8 mes.

3b

VISINA NAKNADE STETE I DRUGI ZAHTEVI PROTIV INFORMERA I INSAJDER TIMA									
Prvostepeni postupak					Žalbeni postupak				
Tužilac	Visina tužbenog zahteva	Dosudeno	Objava uvoda i izreke	Odbijeno	Podnosilac žalbe	Potvrđeno	Ukinuto	Preinačeno	
1	Novinari	1,000,000	360,000	/	640,000	Tuženi	da	/	/
2	Aktivista	80,000	80,000	/	/	Tuženi	da	/	/
3	Student	80,000	80,000	da	/	Tuženi	da	/	/
4	Novinar	100,000	60,000	da	40,000	Tuženi	da	/	/
5	Novinar	80,000	60,000	da	20,000	Tuženi	da	/	/
6	Student	100,000	50,000	/	50,000	Tuženi	da	/	/
7	Aktivista	500,000	/	/	500,000	/	/	/	/
8	Političar	90,000	90,000	/	/	Tuženi	da	/	/
9	Političar	70,000	60,000	/	10,000	Tuženi	da	/	/
10	Građanin	100,000	50,000	/	50,000	Tuženi	da	/	/
11	Političar	200,000	100,000	da	100,000	Tuženi	da	/	/
12	Novinar	80,000	40,000	/	40,000	Tuženi	da	/	/
13	Novinar	80,000	60,000	/	20,000	Tuženi	da	/	/
14	Političar	300,000	50,000	/	250,000	Tuženi	da	/	/
15	Političar	300,000	50,000	da	250,000	Tuženi	da	/	/
16	Novinar	120,000	/	/	120,000	Tužilac	/	da	/
17	Političar	100,000	/	da	20,000	Tuženi	da	/	/
18	Političar	100,000	50,000	da	50,000	Tuženi	da	/	/
19	Političar	100,000	50,000	da	50,000	Tuženi	da	/	/
20	Političar	200,000	80,000	da	120,000	Tuženi	da	/	/
21	Građanin	100,000	80,000	da	20,000	Tuženi	da	/	/
22	Student	80,000	80,000	da	/	Tuženi	da	/	/
23	Novinar	100,000	60,000	da	40,000	Tuženi	da	/	/
24	Novinar	80,000	60,000	da	20,000	Tuženi	da	/	/
25	Student	100,000	50,000	/	50,000	Tuženi	da	/	/
26	Političar	90,000	90,000	/	/	Tuženi	da	/	/
27	Političar	70,000	60,000	/	/	Tuženi	da	/	/
28	Asocijacija	400,000	/	/	400,000	/	/	/	/
29	Građanin	200,000	150,000	da	50,000	Tuženi	da	za utvrđivanje	/
30	Građanke	360,000	360,000	da	/	Tuženi	da	/	/
31	Političar	90,000	70,000	da	20,000	Tuženi	da	za utvrđivanje	/
32	Građanin	120,000	50,000	da	70,000	Tuženi	da	/	/
33	Političar	100,000	100,000	da	/	Tuženi	da	/	odbijeno uklanjanje
34	Građanin	200,000	80,000	da	20,000	Tuženi	da	/	/
35	Građanin	500,000	80,000	/	420,000	Tuženi	60,000	/	odbija za još 20.000
36	Estrada	150,000	50,000	da	100,000	Tužilac; Tuženi	da	/	/
37	Građanin	300,000	120,000	/	180,000	Tuženi	da	/	/
38	Estrada	490,000	80,000	da	410,000	Tuženi	60,000	/	odbijeno za 20.000
39	Građanin	200,000	40,000	da	160,000	Tuženi	da	/	/
40	Aktivista	700,000	100,000	Odbijeno	600,000	Tuženi	da	/	/
41	Građanin	200,000	60,000	da	140,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
42	Novinar	700,000	200,000	/	500,000	Tuženi	da	/	/

4a

DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA PROTIV NOVA								
Tužilac	Ukupno zakazano	Br. održanih ročišta	Br. neodržanih ročišta	Dužina izrade presude	Dužina prvostepenog postupka	Dužina drugostepenog postupka	Ukupno trajanje postupka	
1	Političar	7	3	4	15-30 dana	3 god.	4 mes.	3 god. 3 mes.
2	Funkcioner	8	5	3	15-30 dana	3 god. 4 mes.	10 mes.	4 god. 3 mes.
3	Funkcioner	9	7	2	15-30 dana	3 god. 7 mes.	3 mes.	3 god. 10 mes.
4	Funkcioner	9	6	3	15-30 dana	3 god.	3 mes.	3 god. 3 mes.
5	Lekar	3	3	/	15-30 dana	2 god.	7 mes.	2 god. 7 mes.
6	Funkcioner	1	1	/	15-30 dana	7 mes.	4 mes.	11 mes.
7	Političar	3	1	2	15-30 dana	9 mes.	8 mes.	1 god. 5 mes.
8	Funkcioner	8	4	4	15-30 dana	4 god.	3 mes.	4 god. 3 mes.
9	Političar	3	2	1	15-30 dana	2 god. 5 mes.	6 mes.	2 god. 11 mes.
10	Ministar	8	5	3	10-15 dana	3 god.	4 mes.	3 god. 4 mes.
11	Advokat	5	4	1	1-3 mes.	1 god. 7 mes.	7 mes.	2 god. 2 mes.
12	Funkcioner	2	1	1	1-3 mes.	1 god.	3 mes.	1 god. 3 mes.
13	Biznismen	1	1	/	15-30 dana	6 mes.	5 mes.	11 mes.
14	Grupa lica	3	2	1	15-30 dana	11 mes.	8 mes.	1 god. 7 mes.
15	Građanin	2	2	/	do 8 dana	1 god. 3 mes.	5 mes.	1 god. 8 mes.
16	Političar	8	3	5	15-30 dana	3 god. 4 mes.	9 mes.	4 god. 1 mes.
17	Novinar	7	3	4	8-15 dana	2 god. 4 mes.	5 mes.	2 god. 9 mes.
18	Milenijum tim	5	3	2	1 mes.	2 god.	7 mes.	2 god. 7 mes.
19	Glumac	4	4	/	15-30 dana	3 god. 5 mes.	5 mes.	3 god. 10 mes.
20	Policačaj	2	2	/	1-3 mes.	9 mes.	1 god.	1 god. 9 mes.
21	Građanka poznata javnosti	9	6	3	1 mes.	2 god. 10 mes	3 mes.	3 god. 1 mes.
22	Političar	2	2	/	2 mes.	9 mes.	4 mes.	1 god. 1 mes.
23	Glumac	3	2	1	1 mes.	2 god. 6 mes.	9 mes.	3 god. 3 mes.
24	Direktor predškolske u.	2	1	1	15-30 dana	9 mes.	11 mes.	1 god. 8 mes.

4b

VISINA NAKNADE ŠTETE I DRUGI ZAHTEVI PROTIV NOVE									
Tužilac	Prvostepeni postupak				Žalbeni postupak				
	Visina tužbenog zahteva	Dosuđeno	Objava uvoda i izreke	Odbijeno	Podnosilac žalbe	Potvrđeno	Ukinuto	Preinačeno	
1	Političar	500,000	70,000	da	430,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
2	Funkcioner	450,000	100,000	da	350,000	Tuženi	/	da	/
3	Funkcioner	2,700,000	250,000	da	1,450,000	Tužilac i Tuženi	/	da	/
4	Funkcioner	1,200,000	/	/	1,200,000	Tužilac	da	/	/
5	Lekar	500,000	70,000	/	430,000	Tuženi	/	da	/
6	Funkcioner	90,000	90,000	/	/	Tuženi	/	/	Odbijen zahtev
7	Političari	2,000,000	/	/	2,000,000	Tužioc	da	/	/
8	Funkcioner	500,000	60,000	/	440,000	Tuženi	da	/	/
9	Političar	500,000	70,000	/	430,000	Tužilac i Tuženi	/	da	/
10	Ministar	100,000	40,000	/	60,000	Tuženi	/	da	/
11	Advokat	490,000	80,000	da	410,000	Tužilac i Tuženi	/	/	za 40,000 usvaja
12	Funkcioner	450,000	50,000	da	400,000	Tuženi	/	/	Odbijen zahtev
13	Biznismen	450,000	90,000	da	360,000	Tuženi	/	/	Odbijen zahtev
14	Grupa lica	2,000,000	/	/	2,000,000	Tužilac	da	/	/
15	Građanin	150,000	/	/	150,000	Tužilac	da	/	/
16	Političar	450,000	100,000	da	350,000	Tuženi	/	da	/
17	Novinar	500,000	70,000	/	430,000	Tužilac i Tuženi	/	da	/
18	Milenijum tim	11,750,000	/	/	11,750,000	Tužilac	da	/	/
19	Glumac	1,000,000	80,000	/	920,000	Tužilac	da	/	delimično
20	Policačaj	500,000	50,000	da	450,000	Tuženi	da	/	/
21	Građanka poznata javnosti	2040000	/	/	2,040,000	Tužilca	da	/	/
22	Političar	600,000	50,000	/	550,000	Tužilac i Tuženi	delimično	/	/
23	Glumac	1,000,000	/	/	1,000,000	Tužilac	da	/	/
24	Direktor predškolske ust.	80,000	80,000	da	/	Tuženi	/	/	preinačena

5a

DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA							
PROTIV NOVOSTI							
Tužilac	Ukupno zakazanih	Br.održanih ročišta	Br. neodržanih ročišta	Dužina izrade presude	Dužina prvostepenog postupka	Dužina drugostepenog postupka	Ukupno trajanje postupka
1 Sindikalac	2	2	/	1-3 mes.	1 god.	3 mes.	1 god. 3 mes.
2 Student	2	2	/	8-15 dana	11 mes.	6 mes.	1 god. 5 mes.
3 Novinar	2	2	/	do 8 dana	10 mes.	1 mes.	11 mes.
4 Političar	4	4	/	15-30 dana	1 god. 8 mes.	2 mes.	1 god. 10 mes.
5 Maloletnik	3	3	/	15-30 dana	7 mes.	1 god. 3 mes.	1 god. 10 mes.
6 Biznismen	2	2	/	15-30 dana	8 mes.	3 mes.	11 mes.
7 Sindikalac	3	3	/	15-30 dana	1 god. 3mes.	2 mes.	1 god. 5 mes.
8 Građanin	2	2	/	15-30 dana	1 god.	1 mes.	1 god. 1 mes.
9 Političar	2	2	/	15-30 dana	9 mes.	2 mes.	11 mes.
10 Političar	2	2	/	do 8 dana	8 mes.	1 mes.	9 mes.
11 Novinar	2	2	/	do 8 dana	10 mes.	1 mes.	11 mes.
12 Profesor	2	2	/	15-30 dana	6 mes.	1 mes.	7 mes.

5b

VISINA NAKNADE ŠTETE I DRUGI ZAHTEVI								
PROTIV NOVOSTI								
Tužilac	Prvostepeni postupak				Žalbeni postupak			
	Visina tužbenog zahteva	Dosuđeno	Objava uvoda i izreke	Odbijeno	Podnosilac žalbe	Potvrđeno	Ukinuto	Preinačeno
1 Predsednik sindikata	100,000	100,000	/	/	tuženi	za štetu	/	/
2 Student	80,000	80,000	da	/	Tuženi	da	/	/
3 Novinar	80,000	60,000	da	20,000	tuženi	da	/	/
4 Političar	90,000	70,000	da	20,000	tužilac	da	/	/
5 Maloletnik	200,000	200,000	da	/	Tuženi	da	/	odbačaj za utvrđenje
6 Biznismen	200,000	150,000	da	50,000	Tuženi	da	/	/
7 Sindikalac	100,000	80,000	da	20,000	Tuženi	da	/	/
8 Građanin	900,000	80,000	da	820,000	Tuženi	da	/	/
9 Političar	120,000	80,000	da	40,000	Tuženi	da	/	/
10 Političar	100,000	40,000	/	60,000	Tuženi	da	/	/
11 Novinar	80,000	60,000	da	20,000	Tuženi	da	/	/
12 Profesor	100,000	85,000	/	20,000	Tuženi	da	/	/

DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA								
PROTIV ALO								
Tužilac	Ukupno zakazanih	BR.Održanih ročišta	Br. Neodržanih ročišta	Dužina izrade presude	Dužina prvostepenog postupka	Dužina drugostepenog postupka	Ukupno trajanje postupka	
1	Supruga pevača	6	4	2	Do 8 dana	3 god. 4 mes.	1 mes.	3 god. 5 mes.
2	Političar	2	2	/	8-15 dana	11 mes.	2 mes.	1 god. 1 mes.
3	Građanin	3	3	/	15-30 dana	1. god. 9 mes.	2 mes.	1 god. 11 mes.
4	Udruženje	1	1	/	15-30 dana	7,5 mes.	4,5 mes.	1 god.
5	Supruga optuženog	2	2	/	15-30 dana	1 god.	/	1 god.
6	Političar	6	4	2	15-30 dana	1 god. 9 mes.	2 mes.	1 god. 11 mes.
7	Biznismen	2	2	/	15-30 dana	8 mes.	3 mes.	11 mes.
8	Vojni sindikat	4	3	1	15-30 dana	1 god. 1 mes.	1 mes.	1 god. 2 mes.
9	Estradni umetnik	9	5	4	1-3 mes.	5 god. 7 mes.	1 mes.	1 god. 8 mes.
10	Političar	2	2	/	15-30 dana	6 mes.	4 mes.	10 mes.
11	Političar	3	2	1	15-30 dana	1 god. 4 mes.	4 mes.	1 god. 8 mes.
12	Političar	3	3	/	15-30 dana	1 god. 2 mes.	2,5 mes.	1 god. 4,5 mes.
13	Građanin	8	5	3	2 mes.	2 god. 2 mes.	5 mes.	2 god. 7 mes.
14	Političar	1	1	/	15-30 dana	5 mes.	1 mes.	6 mes.
15	Građanin	5	5	/	2 mes.	1 god. 6 mes.	4 mes.	1 god. 10 mes.
16	Političar	7	3	4	15-30 dana	2 god. 8 mes.	2 mes.	2 god. 10 mes.
17	Profesori (2)	2	2	/	15-30 dana	7 mes.	9 mes.	1 god. 4 mes.
18	Advokat	6	4	2	1-3 mes.	2god. 8 mes.	2 mes.	2 god 10 mes.
19	Političar	2	2	/	15-30 dana	1 god.	2 mes.	1 god. 2 mes.
20	Političar	8	2	6	15-30 dana	2 god. 10 mes.	1 mes.	2 god. 11 mes.
21	Novinar	7	3	4	8-15 dana	2 god. 8 mes.	4 mes.	3 god.
22	Političar	2	2	/	1-3 mes.	1 god.	10 mes.	1 god. 10 mes.
23	Političar	5	1	4	15-30 dana	1 god. 9 mes.	1 god. 3 mes.	3 god.
24	Političar	3	3	/	11 mes.	9 mes.	4 mes.	2 god.
25	Policajac	6	3	3	1-3 mes.	2 god. 6 mes.	2 mes.	2 god. 8 mes.
26	Građanin	2	2	/	15-30 dana	1 god.	7 mes.	1 god. 7 mes.
27	Političar	3	3	/	8-15 dana	1 god. 3 mes.	2 mes.	1 god. 5 mes.
28	Političar	2	2	/	8-15 dana	5 mes.	9 mes.	1 god. 1 mes.
29	Političar	7	4	3	15-30 dana	3 god.	2 mes.	3 god. 2 mes.
30	Biznismen	9	3	6	15-30 dana	3 god. 3 mes.	5 mes.	3 god. 8 mes.
31	Stilista	10	6	4	15-30 dana	4 god. 2 mes.	3 mes.	4 god. 5 mes.
32	Građanin	10	6	4	1-3 mes.	5 god.	11 mes.	5 god. 11 mes.
33	Građanin	6	3	3	15-30 dana	3 mes.	2 mes.	5 mes.
34	Političar	3	2	1	15-30 dana	1 god. 5 mes.	3mes.	1 god. 8 mes.
35	Javna ličnost	2	2	/	do 8 dana	5 mes.	1mes	6mes.
36	Političar	9	5	4	15-30 dana	1 god	7 mes.	1god. 7 mes.
37	Estrada	13	5	8	15-30 dana	5 god. 9 mes.	4 mes.	6 god. 1 mes.
38	Aktivista	5	2	3	15-30 dana	1 god. 6 mes.	2 mes.	1 god. 8 mes.
39	Građanin	7	5	2	15-30 dana	3 god. 4 mes.	2 mes.	3 god. 6 mes.
40	Građanin	2	2	/	15-30 dana	9 mes.	4 mes.	1 god. 1 mes.
41	Građanin	5	5	/	1-3 mes.	2 god.	5 mes.	2 god. 5 mes.

6b

VISINA NAKNADE ŠTETE I DRUGI ZAHTEVI									
PROTIV ALO									
Prvostepeni postupak				Zalbeni postupak					
Tužilac	Visina tužbenog zahteva	Dosudeno	Objava uvoda i izreke	Odbijeno	Podnosilac žalbe	Potvrđeno	Ukinuto	Preinačeno	
1	Supruga pevača	100,000	50,000	/	50,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
2	Političar	200,000	200,000	/	/	Tuženi	da	/	/
3	Gradanin	150,000	150,000	/	/	Tuženi	da	/	/
4	Udruženje	300,000	utvrd. povreda govor mržnje	da	za štetu	Tužilac	da	/	/
5	Supruga optuženog	120,000	20,000	/	100,000	/	/	/	/
6	Političar	300,000	90,000	/	210,000	Tuženi	da	/	/
7	Biznismen	300,000	120,000	/	180,000	Tuženi	da	/	/
8	Vojni sindikat	70,000	/	/	za štetu	Tužilac	delimično	delimično	/
9	Političar	80,000	80,000	/	/	/	/	/	/
10	Estradni umetnik	300,000	/	/	ceo zahtev	Tužilac	da	/	/
11	Političar	300,000	50,000	da	250,000	Tuženi	da	delimično	/
12	Političar	300,000	150,000	da	150,000	Tuženi	70000	/	Odbijeno za još 80,000
13	Gradanin	200,000	80,000	da	120,000	Tužilac	da	/	/
14	Političar	90,000	90,000	da	/	Tužilac i Tuženi	da	/	/
15	Gradanin	200,000	50,000	da	150,000	Tuženi	da	/	/
16	Političar	100,000	40,000	/	60,000	Tuženi	da	/	/
17	Profesori	400,000	300,000	/	100,000	Tuženi	da	/	/
18	Advokat	400,000	/	/	400,000	Tužilac	/	da	/
19	Političar	200,000	100,000	/	100,000	Tuženi	da	/	/
20	Političar	100,000	80,000	/	20,000	Tuženi	da	/	/
21	Novinar	1,000,000	200,000	/	800,000	Tuženi	150,000	/	Odbijeno za 50,000
22	Političar	90,000	90,000	/	/	Tuženi	70,000	/	Odbijeno za 20,000
23	Političar	200,000	100,000	da	100,000	Tuženi	40,000	/	Objaviti samo deo teksta
24	Političar	100,000	50,000	/	50,000	Tuženi	da	/	/
25	Policajac	150,000	90,000	da	60,000	Tuženi	30,000	/	Odbijeno za 60,000
26	Gradanin	900,000	100,000	da	800,000	Tuženi	da	/	/
27	Političar	200,000	80,000	da	120,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
28	Političar	300,000	150,000	da	150,000	Tuženi	80,000	/	Odbijeno za 70,000
29	Političar	360,000	210,000	da	150,000	Tuženi	da	/	/
30	Biznismen	500,000	70,000	da	430,000	Tuženi	da	/	/
31	Stilista	500,000	40,000	da	460,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
32	Gradani	1,600,000	620,000	da	980,000	Tužilac i Tuženi	da	/	Usvojeno za 820,000
33	Gradanin	100,000	50,000	da	50,000	Tužilac i Tuženi	da	/	/
34	Političar	300,000	100,000	da	200,000	Tuženi	da	/	Odbačeno za objavljivanje
35	Javna ličnost	900,000	/	/	900,000	Tužilac	da	/	/
36	Političar	300,000	60,000	/	240,000	Tuženi	da	/	/
37	Estrada	450,000	50,000	da	400,000	Tuženi	da	/	/
38	Aktivista	60,000	60,000	da	/	tuženi	/	da	/
39	Gradanin	500,000	60,000	da	440,000	Tuženi	da	/	/
40	Gradanin	150,000	80,000	/	70,000	Tuženi	/	da	/
41	Gradanin	400,000	70,000	/	330,000	Tužilac i Tuženi	50,000	/	Odbijeno za 350,000

7a

DUŽINA TRAJANJA POSTUPKA PROTIV REPUBLIKE							
Tužilac	Ukupno zakazano	Br. održanih ročišta	Br. neodržanih ročišta	Dužina izrade presude	Dužina prvostepeno g postupka	Dužina drugostepen og postupka	Ukupno trajanje postupka
1	Maloletnik	3	3	/	15-30 dana	10,5 mes.	4,5 mes. 1 god. 3 mes.
2	Policajac	4	4	/	15-30 dana	3 mes.	1 mes. 4 mes.
3	Starleta	6	5	1	15-30 dana	3,5 mes, 6,5 mes.	10 mes.
4	Građanin	4	2	2	8-15 dana	17 mes.	/ 17 mes.
5	Političar	5	3	2	8-15 dana	17 mes.	2 mes. 1 god. 7 mes.
6	Biznismen	10	6	4	8-15 dana	6 mes.	2 mes. 8 mes.
7	Biznismen	1	/	1	8-15 dana	2 mes.	1 mes. 3 mes.
8	Maloletnik	2	2	/	8-15 dana	1 god.	2 mes. 1 god. 2 mes.
9	Građanin	4	2	2	10-15 dana	17 mes.	/ 17 mes.
10	Maloletnik	2	2	/	8-15 dana	1 god.	2 mes. 1 god 2 mes.
11	Političar	1	1	/	8-15 dana	7 mes.	2 mes. 9 mes.
12	Funkcioner	4	4	/	15-30 dana	3 mes.	3 mes. 6 mes.
13	Političar	4	4	/	1 mes.	1 god. 7 mes.	1 god. 5 mes. 3 god
14	Policajac	6	3	3	do 8 dana	2 god. 6 mes.	5 mes. 2 god. 11 mes.
15	Političar	5	4	1	15-30 dana	1 god. 10 mes.	2 mes. 2 god.
16	Doktor	9	2	7	1-3 mes.	3 god. 2 mes.	2 mes. 3 god. 2 mes.
17	Političar	1	1	/	8-15 dana	7 mes.	2 mes. 9 mes.
18	Javna ličnost	3	2	1	1-3 mes.	1 god. 2 mes.	3 mes. 1 god. 5 mes.
19	Građanin	9	3	6	1-3 mes.	3 god. 5 mes.	8 mes. 4 god. 1 mes.
20	Starleta	3	2	1	15-30 dana	1 god. 2 mes.	1 mes. 1 god 3 mes
21	Građanin	5	3	2	1-3 mes.	2 god. 6 mes.	3 mes. 2 god. 9 mes.

7b

VISINA NAKNADE ŠTETE I DRUGI ZAHTEVI PROTIV REPUBLIKE									
Tužilac	Prvostepeni postupak				Žalbeni postupak				
	Visina tužbenog zahteva	Dosuđeno	Objava uvoda i izreka	Odbijeno	Podnosilac žalbe	Potvrđeno	Ukinuto	Preinačeno	
1	Maloletnik	300,000	100,000	/	200,000	Tuženi	Delimično	Delimično	/
2	Policajac	150,000	150,000	da	/	Tuženi	da	/	/
3	Starleta	100,000	60,000	/	40,000	Tuženi	da	/	/
4	Građanin	150,000	100,000	/	50,000	/	/	/	/
5	Političar	100,000	50,000	da	50,000	Tuženi	za štetu	za uvod i izreku	/
6	Biznismen	500,000	250,000	da	250,000	Tuženi	da	/	/
7	Biznismen	200,000	50,000	/	150,000	Tuženi	da	/	/
8	Maloletnik	600,000	300,000	/	300,000	Tuženi	da	/	/
9	Građanin	350,000	100,000	da	250,000	Tuženi i Tužilac	da	/	/
10	Maloletnik	100,000	100,000	da	/	Tuženi	da	/	/
11	Političar	150,000	60,000	da	90,000	Tuženi	da	/	/
12	Funkcioner	150,000	150,000	da	/	Tuženi	da	/	Odbijen zahtev za uvod i izreku
13	Političar	200,000	60,000	/	140,000	Tuženi	da	/	/
14	Policajac	750,000	50,000	/	700,000	Tužilac	/	/	Usvojeno za 80.000 odbijeno za 670.000
15	Političar	240,000	160,000	da	80,000	Tužilac i Tuženi	/	za uvod i izreku	Usvojeno za 120.000 odbijeno za 120.000
16	Doktor	200,000	150,000	/	50,000	Tuženi	da	/	/
17	Političar	100,000	50,000	da	50,000	Tuženi	za štetu	za uvod i izreku	/
18	Javna ličnost	100,000	60,000	da	40,000	Tuženi	za 30.000	/	Odbijeno za 30.000
19	Građanin	600,000	100,000	/	500,000	Tuženi	da	/	/
20	Starleta	100,000	/	/	100,000	Tužilja	da	/	/
21	Građanin	220,000	200,000	/	20,000	Tuženi	da	/	/

8

VISINA NAKNADE ŠTETE I DRUGI ZAHTEVI												
PROTIV DANASA												
#	Tužilac	Br. ročišta	Zahtev	Usvojen	Odbijen	Dužina 1°	Dužina 2°	Ukupna dužina	Žalilac	Potvrđena	Ukinuta	Preinačeno
1	Preduzimač	4	500.000 /		500000	1 god. 1 mes.	1 god. 6 mes.	2 god. 7 me	Tužilac i tuženi	Da	/	Za troškove
2	Milenijum tim	5 održ. 5 neodr.	11750000 /		11750000	3 god. 6 mes.	8 mes.	4 god. 2 me	Tužilac i tuženi	Da	/	Za troškove
3	Funkcioner	3 odr. 3 neodr.	500000 /	40000	460000	2 god. 11 mes.	1 god. 4 mes.	4 god. 3 mes.		Da	/	/
4	Biznismen	1	200000	50000	150000	6 mes.	1 god. 6 mes.	2 god.	Tužilac i tuženi	Delimično, NS	/	Delimično
5	Funkcioner	2 odr. 2 neodr.	300000 /		300000	1 god. 8 mes.	3 mes. 8 dana	1 god. 11 m	Tužilac	Da	/	/
6	Rešiser	2	500000 /		500000	1 god.	1 god. 1 mes.	1 god. 2 me	Tužilac	Da	/	/
7	Izvršitelj	3 odr. 1 neodr.	120000	80000	40000	1 god. 2 mes.	6 mes.	1 god. 8 me	Tuženi	Delimično, NS	/	umanj. 40000

9

VISINA NAKNADE ŠTETE I DRUGIH ZAHTEVA PROTIV ELEKTRONSKIH MEDIJA											
TV PINK											
#	Tužilac	Br. Ročišta	Zahtev	Usvojen	Odbijen	Dužina 1°	Dužina 2°	UK.dužina	Žalilac	Potvrđen	Ukinuta
1	Građanin	3	200.000	70.000	30.000	1 god. 2 mes.	1 god.	2 god. 2 mes.	Tužilac	da	/
2	Političar	5	100.000	50.000	50.000	2 god.	6 mes.	2 god. 6 mes.	Tuženi	da	/
3	Građanin	3	70.000	70.000	/	1 god. 3 mes.	6 mes.	1 god. 9 mes.	Tuženi	da	/
4	Građanin	1	1.500.000	/	Odbijen	6 mes.	4 mes.	10 mes.	Tužilac	da	da
5	Student	2	100.000	30.000	70.000	8 mes.	/	8 mes.	/	/	/
B92											
1	Političar	3	90.000	50.000	40.000	1 god.	/	1 god.	/	/	/
2	Građanin	3	80.000	40.000	40.000	3 mes.	1 mes.	4 mes.	Tužilac i Tuženi	da	/
TV N1											
1	Građanin	6	1.500.000	/	1.500.000	2 god.	6 mes.	2 god. 6 mes.	Tužilac	da	/
2	Pravno lice	1	200.000	/	200.000	2 mes.	/	2 mes.	/	/	/

Veliki snovi, skromni ishodi:

SLAPP tužbe – tri godine kasnije

Imajući u vidu da je prethodni, *Treći izveštaj o zaštiti slobode izražavanja u pravosudnom sistemu Srbije*, pod nazivom „Ima li pravde za slobodu izražavanja“, objavljen 2023. godine u izdanju Slavko Ćuruvija fondacije, može se oceniti da je protekao dovoljan vremenski period da se pristupi novom sagledavanju stanja u oblasti SLAPP tužbi, kako na međunarodnom, tako i na nacionalnom nivou. Novi presek dešavanja i njihova analiza važni su radi praćenja kontinuiteta ranije uočenih obrazaca pritiska na slobodu izražavanja, kao i radi procene da li su se u međuvremenu pojavile nove tendencije u regulativi i/ili praksi. Takva analiza istovremeno može doprineti boljem osmišljavanju daljih koraka i definisanju mera neophodnih za suzbijanje ove pojave, koja već godinama značajno otežava svakodnevni život i rad brojnih učesnika u javnom diskursu, na prvom mestu novinara i aktivista, koji predstavljaju jedan od stubova demokratskog društva.

U tom smislu, u maju 2024. godine stupila je na snagu Direktiva EU 2024/1069 o zaštiti lica koja ostvaruju učešće javnosti od očigledno neosnovanih zahteva ili zloupotrebe sudskih postupaka (Strateške tužbe protiv učešća javnosti – SLAPP).⁴⁵ Ovim pravno obavezujućim međunarodnim dokumentom insistira se na tome da države omoguće da se postupci inicirani očigledno neosnovanom tužbom okončaju u ranoj fazi, da tužilac snosi troškove postupka, da se izreknu kazne i druge mere protiv tužilaca koji zloupotrebljavaju pravo na sudsku zaštitu i druge oblike proceduralnih zaštitnih mera za lica pogođena SLAPP tužbama.

Direktivom su „zlonamerni sudski postupci protiv učešća javnosti” definisani kao postupci koji nisu pokrenuti radi stvarnog ostvarivanja ili vršenja nekog prava, već imaju za cilj sprečavanje, ograničavanje ili kažnjavanje učešća javnosti, u kojima se često koristi neravnoteža moći između stranaka i ističu

---

45 · Directive (EU) 2024/1069 of the European Parliament and of the Council of 11 April 2024 on protecting persons who engage in public participation from manifestly unfounded claims or abusive court proceedings ('Strategic lawsuits against public participation'), PE/88/2023/REV/1, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32024L1069> (pristupljeno 10.3.2026). Detaljnije o odredbama predloga Direktive EU videti u Ana Zdravković, „SLAPP tužbe – Strateške tužbe protiv učešća javnosti”, *Ima li pravde za slobodu izražavanja? Treći izveštaj o zaštiti slobode izražavanja u pravosudnom sistemu Srbije*, Slavko Ćuruvija fondacija, 2023, 44-48.

pravno neosnovani zahtevi. Indikatori takvog cilja, na primer, obuhvataju:

- (a) nesrazmernu, prekomernu ili nerazumnu prirodu tužbenog zahteva ili njegovog dela, uključujući i prekomernu vrednost predmeta spora;
- (b) postojanje više postupaka koje je tužilac ili sa njim povezana lica pokrenuo u vezi sa sličnim pitanjima;
- (c) zastrašivanje, uznemiravanje ili pretnje od strane tužioca ili njegovih zastupnika, pre ili tokom postupka, kao i slično ponašanje tužioca u sličnim ili uporednim postupcima;
- (d) korišćenje procesnih taktika u lošoj veri, kao što su odugovlačenje postupka, zloupotreba mogućnosti izbora suda, ili odustajanje od postupka u kasnijoj fazi.⁴⁶

Međutim, važno je naglasiti da će se ova Direktiva primenjivati samo na pitanja iz građanske ili privredne materije koja imaju prekogranične implikacije (*cross-border implications*), uključujući postupke za određivanje privremenih mera i mera obezbeđenja, kao i protivtužbe, bez obzira na vrstu suda.⁴⁷ Prema slovu Direktive, smatra se da predmet nema prekogranične implikacije kada obe stranke imaju prebivalište u istoj državi članici u kojoj je sud pred kojim je postupak pokrenut i kada su svi ostali elementi relevantni za predmet vezani isključivo za tu državu.⁴⁸ Ova okolnost je u stručnoj javnosti okarakterisana kao jedno od glavnih ograničenja Direktive, jer je velika većina nacionalnih SLAPP postupaka ostala van njenih domašaja.⁴⁹ S druge strane, činjenica je da je prekogranični aspekt predmeta široko definisan Direktivom, ali praksa će tek pokazati kako će ova odredba biti tumačena. Naposletku, rok za države članice da usklade svoje nacionalno zakonodavstvo sa odredbama Direktive, usvajanjem potrebnih zakona i drugih propisa, ističe 7. maja 2026. godine,⁵⁰ što period izrade ovog izveštaja smešta neposredno u završnu fazu tog procesa, te je ključno u narednom periodu sagledati stepen spremnosti država članica EU za ispunjenje ove obaveze i pratiti faktičku delotvornost Direktive.

Pod okriljem Saveta Evrope, tokom 2024. godine, Komitet ministara je usvojio Preporuku CM/Rec(2024)2 o suzbijanju SLAPP tužbi, čiji je domašaj primene širi u odnosu na Direktivu EU, jer se primenjuje na sve one koji ostvaruju pravo na učešće javnosti (*public watchdogs*), a njene standarde bi trebalo

46 · Član 4, stav 1, tačka 3) Direktive EU 2024/1069.

47 · Član 2. Direktive EU 2024/1069.

48 · Član 5, stav 1. Direktive EU 2024/1069.

49 · The Daphne Caruana Galizia Foundation on behalf of CASE, *A 2025 Report on SLAPPs in Europe: Democracy in the Dock*, 2026, 5.

50 · Član 22, stav 1. Direktive EU 2024/1069.

poštovati ne samo u građanskim, već i krivičnim i upravnim postupcima, nezavisno od toga da li ima prekograničnih implikacija.⁵¹ Preporukom su SLAPP tužbe definisane kao pravne radnje kojima se pretili ili koje se preduzimaju kao sredstvo uznemiravanja ili zastrašivanja mete, a u cilju sprečavanja, otežavanja, ograničavanja ili kažnjavanja slobode izražavanja o pitanjima od javnog interesa i ostvarivanja prava povezanih sa učešćem javnosti.⁵² Preporuka sadrži i ilustrativnu listu indikatora na osnovu kojih se može prepoznati SLAPP tužba u konkretnom predmetu, uz pojašnjenje da što je veći broj indikatora prisutan, veća je verovatnoća da se radi o ovoj pojavi:

- (a) tužilac nastoji da iskoristi neravnotežu moći, kao što su njegova finansijska nadmoć ili politički, odnosno društveni uticaj, kako bi izvršio pritisak na tuženog;
- (b) navodi koje tužilac iznosi su delimično ili u potpunosti neosnovani;
- (c) pravna zaštita, odnosno naknada koju tužilac zahteva nesrazmerna je, prekomerna ili nerazumna;
- (d) zahtevi tužioca predstavljaju zloupotrebu prava ili sudskog postupka;
- (e) tužilac pribegava procesnim i parničnim taktikama usmerenim na povećanje troškova za tuženog, kao što su odugovlačenje postupka, izbor suda koji je povoljniji za tužioca, nametanje prekomernog opterećenja i izjavljivanje pravnih lekova sa malim ili nikakvim izgledima na uspeh;
- (f) postupak je namerno usmeren protiv pojedinaca, a ne protiv organizacija odgovornih za radnju koja se osporava;
- (g) postupak je praćen kampanjom osmišljenom da maltretira, diskredituje ili zastraši one koji učestvuju u javnoj raspravi, odnosno da skrene pažnju sa suštinskog pitanja koje je predmet spora;
- (h) tužilac ili njegovi zastupnici pribegavaju pravnom zastrašivanju, uznemiravanju ili pretnjama, ili imaju istoriju takvog postupanja;
- (i) tužilac ili sa njim povezana lica pokreću višestruke i koordinisane, odnosno prekogranične pravne postupke na osnovu istog činjeničnog stanja ili u vezi sa sličnim pitanjima;
- (j) tužilac sistematski odbija da koristi vansudske mehanizme za rešavanje spora.⁵³

51 · Council of Europe, *Recommendation CM/Rec(2024)2 of the Committee of Ministers to member States on countering the use of strategic lawsuits against public participation (SLAPPs)*, CM/Rec(2024)2, 5 April 2024, <https://rm.coe.int/0900001680af2805> (pristupljeno 10. 3. 2026). Detaljnije o odredbama Preporuke videti u Zdravković, „SLAPP tužbe – Strateške tužbe protiv učešća javnosti”, 2023, 39-43.

52 · Appendix to Recommendation CM/Rec(2024)2 of the Committee of Ministers to member States on countering the use of SLAPPs, para. 1.

53 · *Ibid*, para. 8.

Premda oba instrumenta suštinski na isti način obrađuju pojam SLAPP tužbi, Preporuka ih šire definiše, insistirajući da se napad može sastojati i samo u pretnji, dok Direktiva EU pojam sužava na zlonamerne sudske postupke protiv učešća javnosti, naglašavajući njihovu neosnovanost, aspekt zloupotrebe i neravnotežu moći između stranaka.

U konačnici, odredbe Direktive EU sažetije su i manje razrađene od onih sadržanih u Preporuci Saveta Evrope, a takva razlika može se objasniti drugačijom pravnom prirodom ovih instrumenata. Dok Preporuka predstavlja pravno neobavezujući akt, Direktiva je obavezujuća, te su države članice EU dužne da je prenesu u svoja nacionalna zakonodavstva. Iz tog razloga, tekst Direktive mora biti formulisan tako da omogući postizanje političkog i pravnog kompromisa među državama članicama, ali i da ostavi izvestan prostor za prilagođavanje njenog sadržaja specifičnostima nacionalnih pravnih poredaka. Dakle, njena sažetost i slabija normativna razrađenost verovatno su posledica potrebe da se obezbedi njena prihvatljivost, prenosivost i delotvorna primena na nacionalnom nivou. Stoga se može zaključiti da je Direktiva, u većoj meri nego Preporuka, rezultat kompromisa koji obuhvata zajedničke evropske standarde, uz uvažavanje raznolikosti pravnih sistema država članica.

Za kontekst Republike Srbije posebno je važno podvući da se Preporuka Saveta Evrope u više navrata direktno poziva na članove Evropske konvencije o ljudskim pravima (EKLJP) i praksu Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), čime stvara neraskidivu vezu sa odredbama ove obavezujuće međunarodne konvencije. Na taj način, iako formalnopravno neobavezujući akt, Preporuka na posredan način dobija obavezujuću snagu, jer će ESLJP, čija se praksa i u Srbiji neposredno primenjuje kao izvor prava, verovatno teško prihvatiti da su države poštovale pravo na slobodu izražavanja ili neko drugo pravo iz EKLJP, a da nisu uskladile svoje zakonodavstvo i praksu sa ovom Preporukom.

„Regionalna početna procena zakonodavstva i potreba javnih politika za sprovođenje standarda Saveta Evrope i Evropske unije za suzbijanje upotrebe SLAPP tužbi“ objavljena je krajem 2024. godine, kako bi pružila analizu trenutno važećeg zakonodavnog okvira i usvojenih javnih politika relevantnih za SLAPP tužbe unutar država Zapadnog Balkana, kao i izmena koje je potrebno usvojiti za uspešno sprovođenje i implementaciju evropskih anti-SLAPP standarda propisanih Direktivom EU i Preporukom

Saveta Evrope.⁵⁴ Primetno je da je analiza pokazala kako velika većina ispitivanih država već ima niz odredbi koje se mogu koristiti protiv SLAPP tužbi i njihovih podnosilaca, što predstavlja dobru osnovu za usvajanje anti-SLAPP zakonodavstva.⁵⁵ Tako je, na primer, u većini država teret dokazivanja podeljen, a kao korisna polazna osnova izdvajaju se i pravila o zabrani zloupotrebe prava, naknadi materijalne i nematerijalne štete i odredbe kojima je predviđeno da onaj ko izgubi postupak snosi troškove postupka.⁵⁶ Kao posebno dobro pohvaljeno je rešenje iz Severne Makedonije prema kome su propisane maksimalne visine naknade nematerijalne štete u parničnim postupcima za povredu ugleda i časti, koje može poslužiti kao model drugim državama prilikom osmišljavanja anti-SLAPP regulative.⁵⁷ Kao jedan od nedostataka, analiza naglašava okolnost da nijedan važeći normativni okvir država Zapadnog Balkana ne pruža osnov za priznavanje statusa žrtve tuženima u postupcima po SLAPP tužbama, ali je objašnjeno da se ovaj tip odredbi može naći u zakonima o zaštiti uzbunjivača, te bi sličnu zaštitu trebalo priznati i u pogledu SLAPP tužbi. U svakom slučaju, osnovna preporuka ove analize svim državama jeste usvajanje posebnog anti-SLAPP zakona, oblikovanog po uzoru na Preporuku Saveta Evrope, ne samo zato što bi se time pružila sveobuhvatna zaštita od ove pojave, već i zato što bi usvajanje izmena i dopuna postojećeg zakonodavnog okvira podrazumevalo složeniji i dugotrajniji postupak usled zahteva u pogledu parlamentarne većine potrebne za usvajanje amandmana u pojedinim državama regiona.⁵⁸ Dodatno, insistira se i na kontinuiranom sprovođenju obuka i jačanja kapaciteta pravnika, najpre sudija, tužilaca, advokata i policijskih službenika, za postupanje u ovim predmetima.⁵⁹

Tokom 2025. godine, države su nominalno nastavile sa implementacijom gore pomenutih međunarodnih instrumenata, a pokrenut je i Evropski anti-SLAPP monitor, koji predstavlja zajedničku inicijativu CASE-a i Evropskog centra za štampu i medijske slobode (ECPMF).⁶⁰ Cilj ovog mehanizma

54 · PRO-FREX, *Regional Baseline Assessment of Legislative and Policy Needs for Implementing Council of Europe and European Union Standards on Countering the Use of SLAPPs – Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo*, Montenegro, North Macedonia and Serbia*, Council of Europe Division for Cooperation on Freedom of Expression, DC-FoE_2024_20, 2024.

55 · *Ibid.*

56 · *Ibid.*

57 · *Ibid.*

58 · *Ibid.*

59 · *Ibid.*

60 · <https://slapp-monitor.eu> (pristupljeno 10. 3. 2026).

je da pruži informacije o statusu implementacije i sprovođenja evropskih instrumenata o SLAPP tužbama na nivou svih evropskih članica, zbog čega bi trebalo da služi kao sredstvo odgovornosti i transparentnosti, kako bi se primena i poštovanje standarda u ovoj oblasti držali pod kontrolom. Prema aktuelnim podacima ovog mehanizma, skoro trećina država još uvek nije ni započela postupak implementacije, jedna je izvršila delimičnu implementaciju, a nijedna ovaj postupak do sada nije okončala.⁶¹ Na osnovu toga se može zaključiti da većina država verovatno neće ispuniti rok za implementaciju Direktive do maja 2026. godine.

„Vodič za pravnike o slobodi izražavanja, SLAPP tužbama i srodnim standardima Evropske konvencije o ljudskim pravima” objavljen je sredinom 2025. godine i to u okviru PRO-FREX programa za Srbiju.⁶²

Vodič počinje napomenom da, shodno odredbi člana 10. EKLJP, pravo na slobodu izražavanja može biti podvrgnuto ograničenjima, pod uslovom da ona ispunjavaju uslove testa koji je utemeljen u praksi ESLJP, a koji podrazumevaju da ograničenje mora biti propisano zakonom (što na prvom mestu znači da pravni osnov za zadiranje u ovu slobodu mora biti dostupan (*accessible*), predvidiv (*foreseeable*) i formulisan sa dovoljnom preciznošću kako bi pojedinci mogli da uredi svoje ponašanje u skladu sa njim)⁶³, da ograničenje mora biti usmereno ka ostvarivanju jednog ili više legitimnih ciljeva izričito navedenih i odredbi stava 2. člana 10. (interes nacionalne bezbednosti, teritorijalnog integriteta ili javne bezbednosti, sprečavanje nereda ili kriminala, zaštita zdravlja ili morala, zaštita ugleda ili prava drugih, sprečavanje otkrivanja poverljivih informacija ili očuvanje autoriteta i nepristrasnosti sudstva), kao i da ograničenje mora biti neophodno u demokratskom društvu (u smislu da zadiranje mora biti posledica „hitne društvene potrebe“ (*pressing social need*) i mora biti srazmerno legitimnom cilju koji se ostvaruje, odnosno da ne sme postojati drugo sredstvo za postizanje istog cilja koje bi u manjoj meri zadiralo u predmetno pravo).⁶⁴ Posebno je važno podvući da se prilikom ocene srazmernosti mora voditi računa o kontekstu izražavanja, jer bi se, prema stavu Suda, visok stepen zaštite morao pružiti političkom govoru, novinarima i umetnicima, kada njihovo izražavanje predstavlja društveni komentar, kao i svim drugim

61 · *Ibid.*

62 · Protecting Freedom of Expression and of the Media in Serbia (PROFLEX), *Guide for Legal Professionals on Freedom of Expression, SLAPPs and related ECHR Standards*, LEX/PAD_2025_11, 2025.

63 · *Groppera Radio AG and Others v. Switzerland*, predstavka br. 10890/84, presuda od 28. 3. 1990, para. 68.

64 · *Axel Springer SE and RTL Television GmbH v. Germany*, predstavka br. 51405/12, presuda od 21. 9. 2017, para. 56.

oblicima javne rasprave o pitanjima od javnog interesa.⁶⁵

Dodatno, teret dokazivanja okolnosti da je ograničenje bilo opravdano i ispunilo navedene kumulativne uslove je na javnim vlastima, a sudovi moraju vršiti strogu kontrolu, naročito u slučajevima koji uključuju medije i pitanja od javnog interesa.⁶⁶

Jedna od centralnih poruka Vodiča jeste da mediji, ali i organizacije civilnog društva, aktivisti, istraživači i drugi akteri koji doprinose javnoj raspravi imaju status „čuvara javnog interesa“ (*public watchdog*), te kao takvi moraju uživati određene privilegije, kao što su zaštita poverljivosti izvora informacija i pojačana zaštita od pretresa prostorija i zaplene materijala.⁶⁷ Zato za ograničenje njihove slobode izražavanja postoji veoma uzak prostor, naročito kada izveštavaju o političkim pitanjima ili drugim temama od javnog interesa, a Vodič posebno upozorava na tzv. efekat zastrašivanja (*chilling effect*), odnosno odvratajući efekat mera ograničenja koje mogu obeshrabrati buduće izveštavanje, kako lica neposredno pogođenih merom, tako i drugih učesnika u javnoj diskusiji koji ne žele da dožive istu sudbinu.⁶⁸ Zato se prilikom odmeravanja visine naknade štete mora uzeti u obzir uticaj dosuđenog iznosa na tuženog, a posebno njegovu finansijsku situaciju i mogući odvratajući efekat koji bi dosuđeni iznos mogao imati na tuženog, ali i druge.⁶⁹ Uz to, trebalo bi voditi računa i o tome koliko je tuženi poznat javnosti, kao i o iznosu minimalne ili prosečne zarade u državi čiji sud donosi odluku, ili u konkretnoj profesiji.⁷⁰ Tako je, na primer, u jednom od predmeta, Sud utvrdio da je dosuđeni iznos naknade štete bio jednak iznosu 35 mesečnih zarada tuženog, što je dovelo do suočavanja sa teškoćama u periodu od nekoliko godina kako bi se iznos isplatio.⁷¹ Koliko je ovo pitanje relativno i zahteva posebno odmeravanje koje zavisi od okolnosti svakog konkretnog slučaja, pokazuje i okolnost da je Sud utvrdio da i simbolična naknada štete od samo 1 evra može imati odvratajući efekat, jer i puko postojanje presude može značajno zastrašiti čuvere javnog interesa, bez obzira na finansijske posledice.⁷²

65 · *Morice v. France*, predstavka br. 29369/10, presuda od 23. 4. 2015, paras. 124-127; *Pentikäinen v. Finland*, predstavka br. 11882/10, presuda od 20. 10. 2015, paras. 87-91; *Vereinigung Bildender Künstler v. Austria*, predstavka br. 68354/01, presuda od 25. 1. 2007.

66 · *Handyside v. the UK*, predstavka br. 5493/72, presuda od 7. 12. 1979; *Sunday Times v. the UK (No. 1)*, predstavka br. 6538/74, presuda od 26. 4. 1979.

67 · *Guide for Legal Professionals on Freedom of Expression, SLAPPs and related ECHR Standards*, 13.

68 · *Ibid*, 12, 27.

69 · *Ibid*, 27. Videti i *Mesić v. Croatia*, predstavka br. 19362/18, presuda od 5. 5. 2022.

70 · *Tolmachev v. Russia*, predstavka br. 42182/11, presuda od 2. 6. 2020, paras. 52-53.

71 · *Kasabova v. Bulgaria*, predstavka br. 22385/03, presuda od 19. 4. 2011, para. 71.

72 · *Brasilier v. France*, predstavka br. 71343/01, presuda od 11. 4. 2006.

U Vodiču je podvučeno da sloboda izražavanja štiti novinare kada postupaju u dobroj veri, na osnovu dovoljno pouzdane činjenične osnove i u skladu sa standardima profesionalne etike.⁷³ Rečima ESLJP: „U situacijama u kojima se, s jedne strane, iznosi činjenična tvrdnja, a ne priloži se dovoljno dokaza da bi se ona potvrdila, dok se, s druge strane, novinar suštinski bavi pitanjem od javnog interesa, od presudnog značaja je utvrditi da li je novinar postupao profesionalno i u dobroj veri.“⁷⁴

Ponovljen je i dobro poznati standard prema kome su granice dopuštene kritike šire kada je reč o političarima u odnosu na privatna lica, jer se oni neizbežno i svesno izlažu nadzoru nad svakom izgovorenim reči i svakim postupkom, kako od strane novinara, tako i od strane šire javnosti, te stoga moraju pokazati veći stepen tolerancije.⁷⁵ Međutim, Vodič je podsetio da, prema stavu Suda, isto važi i za druge javne ličnosti, poput na primer, novinara, predavača, biznismena i svih drugih lica koja ili traže publicitet, ili mogu biti predmet kritike zbog javne prirode svog posla ili javnih izjava koje su dali.⁷⁶

U poglavlju o pravu na privatni život objašnjeno je da je za primenu člana 8. EKLJP potrebno da napad na nečiji ugled ima određeni stepen ozbiljnosti i prouzrokuje štetu u kontekstu uživanja tog prava,⁷⁷ kao i da ESLJP u takvim slučajevima ne daje automatsku prednost nijednom pravu, već pokušava da nađe balans između sukobljenih interesa, uz upotrebu sledećih kriterijuma: doprinos javnoj raspravi, koliko je lice poznato javnosti, njegovo prethodno ponašanje, način pribavljanja informacija i njihova tačnost, kao i sadržaj, forma i posledice objave.⁷⁸

Naposletku, Vodič obrađuje i standarde u pogledu „prava na zaborav“ i odgovornost (*online*) platformi za sadržaj koji plasiraju treća lica.⁷⁹

Međutim, ne umanjujući značaj analiziranih standarda iz prakse ESLJP koji su od suštinskog značaja za sve medijske sporove, činjenica je da Vodič već

73 · *Guide for Legal Professionals on Freedom of Expression, SLAPPs and related ECHR Standards*, 17-18.

74 · *Flux v. Moldova* (no. 7), predstavka br. 25367/05, presuda od 24. 11. 2009, para. 41.

75 · *Lingens v. Austria*, predstavka br. 9815/82, presuda od 8. 7. 1986, para. 42.

76 · *Guide for Legal Professionals on Freedom of Expression, SLAPPs and related ECHR Standards*, 22. Za novinara videti *Gelevski v. North Macedonia*, predstavka br. 28032/12, presuda od 8. 10. 2020; za predavača videti *Brunet-Lecomte and Lyon Mag' v. France*, predstavka br. 13327/04, presuda od 20. 11. 2008; za biznismena videti *Verlagsgruppe News GmbH v. Austria* (no. 2), predstavka br. 10520/02, presuda od 14. 12. 2006.

77 · *Axel Springer AG v. Germany*, predstavka br. 39954/08, presuda od 7. 2. 2012, para. 83.

78 · *Guide for Legal Professionals on Freedom of Expression, SLAPPs and related ECHR Standards*, 35.

79 · *Ibid*, 49-56.

u naslovu obećava smernice za postupanje u pogledu SLAPP tužbi, a da u osnovnom tekstu pojam SLAPP koristi svega četiri puta i to isključivo u uvodu!⁸⁰ Drugim rečima, iako se velika većina citiranih standarda stvarno tiče i predmeta koji su inicirani SLAPP tužbama, potreban je visok stepen angažovanosti pravnika praktičara, na prvom mestu sudija, da sve ove standarde primene u svojoj praksi. To jasno ilustruje koliko je materija SLAPP tužbi kompleksna i zahteva značajan angažman različitih aktera da bi joj se stalo na put, i postupajućim licima pružile jasne smernice i olakšala primena postojećih standarda u ovoj oblasti.

U tom pogledu, u prethodnom periodu u Republici Srbiji, nažalost, nije urađeno ništa. Iako je Evropska komisija u Izveštaju o Srbiji za 2024. navela da SLAPP tužbe „sve više ometaju rad istraživačkih medija i organizacija civilnog društva“ i da će „Srbija morati da se uskladi sa evropskim standardima koji obuhvataju odbijanje očigledno neosnovanih zahteva u ranoj fazi i pravna sredstva protiv zloupotrebe sudskih postupaka“,⁸¹ dok je u Izveštaju za 2025. godinu otišla i korak dalje, izričito zahtevajući da se Srbija uskladi sa anti-SLAPP Direktivom EU,⁸² država još uvek nije postupila po ovim primedbama. Navedeno je posebno uznemiravajuće ako se uzme u obzir da su relevantna međunarodna udruženja u poslednje tri godine zabeležila niz tužbi koje su kvalifikovali kao SLAPP tužbe, a koje su podnete pred domaćim sudovima. Tako je, na primer, CASE u svom izveštaju za 2025. evidentirao da je Srbija imala 13 SLAPP slučajeva tokom 2024. godine, što ju je pozicioniralo skoro na vrh liste država sa najvećim brojem registrovanih SLAPP slučajeva u Evropi te godine.⁸³ Takođe, niz renomiranih udruženja koja se zalažu za slobodu medija izdalo je saopštenje u kome kao glavni primer SLAPP slučajeva navode dva predmeta inicirana tužbom gradonačelnika Beograda protiv BIRN-a, a u vezi sa njihovim izveštavanjem o poreklu i legalizaciji imovine, u kojima je tražio

80 · Ne računajući citat iz presude *OOO Memo v. Russia*, predstavka br. 2840/10, presuda od 15. 3. 2022 na strani 9. Vodiča.

81 · European Commission, *Commission Staff Working Document – Serbia 2024 Report*, SWD(2024) 695 final, Brussels, 30. 10. 2024, 38.

82 · European Commission, *Commission Staff Working Document – Serbia 2025 Report*, SWD(2025) 755 final, Brussels, 4. 11. 2025, 40-41.

83 · Odmah nakon Italije i Nemačke, videti The Daphne Caruana Galizia Foundation on behalf of CASE, *A 2025 Report on SLAPPs in Europe: Democracy in the Dock*, 2026, 15.

naknadu štete u ukupnoj visini od skoro 12 miliona dinara.⁸⁴ Istu kvalifikaciju ovih tužbi iznela je i komesarka za ljudska prava Saveta Evrope, koja je kao SLAPP okarakterisala i tužbu policijskih službenika protiv KRIK-a, a u vezi sa tekstom u kome tvrdi da je već prethodno podneta tužba istih tužilaca protiv njih, zbog izveštavanja o problemima unutar policijske jedinice kojoj tužiocu pripadaju, zapravo SLAPP tužba.⁸⁵ Posebno je alarmantno da je tužbeni zahtev usvojen, te je KRIK obavezan da isplati naknadu štete u visini od oko 400.000 dinara, dakle, zbog same tvrdnje da je protiv njih podneta SLAPP tužba.⁸⁶ Neobični predmeti po tužbama protiv KRIK-a formirani su i u narednom periodu, pa je tako 2024. godine sudija Apelacionog suda u Beogradu podnela tri tužbe, od kojih dve u krivičnom (povodom kojih su postupci naknadno objedinjeni), a jednu u parničnom postupku protiv novinarku i glavnog urednika ovog medija zbog povrede privatnosti usled izveštavanja o sudijama u Srbiji, među kojima se našla i ona.⁸⁷ Sve i da su u navedenom slučaju povređena pravila novinarske etike, odnosno da je došlo do povrede prava tužilje, o čemu će meritorno odlučiti nadležni sudovi, neuobičajeno je, ako ne i protivno međunarodnim normama, zahtevati drakonsku kaznu zatvora za krivično delo protiv časti i ugleda, premda je ona Krivičnim zakonom još uvek zaprećena, a posebno je zabrinjavajuće što je takav zahtev došao upravo od pripadnice sudske vlasti, koja bi morala da bude upoznata sa standardnima u ovoj materiji.

A kako bi svi vršioци pravosudne funkcije bili informisani o pravilima i principima medijskog prava, posebno onih relevantnih za SLAPP, Savet Evrope je u prethodne tri godine nastavio sa organizacijom obuka i stručnog osposobljavanja u vidu seminara i izdavanja priručnika.⁸⁸ Međutim, realni domašaji ovakvih napora ostaće skromni dokle god država i svi njeni pripadnici izvršne, zakonodavne, a naročito sudske vlasti, ne shvate prirodu i ozbiljnost fenomena SLAPP tužbi i ne odluče da mu stanu na put.

84 · ARTICLE 19 Europe, European Centre for Press and Media Freedom (ECPMF), European Federation of Journalists (EFJ), International Press Institute (IPI), OBC Transeuropa (OBCT), Reporters Without Borders (RSF), The Daphne Caruana Galizia Foundation, Serbia: Independent journalism faces biggest crisis in years, 2023, <https://www.article19.org/resources/serbia-independent-journalism-faces-biggest-crisis-in-years/> (pristupljeno 18. 3. 2026); Videti i Commissioner for Human Rights of the Council of Europe Dunja Mijatović, *Report Following her visit to Serbia from 13 to 17 March 2023*, CommHR(2023)25, 6 September 2023, para. 74.

85 · *Ibid*, para. 73.

86 · <https://www.bezbedninovinari.rs/article/654/krik-pravosnazno-osuden-zbog-teksta-o-tome-ko-je-tuzio-redakciju> (pristupljeno 18. 3. 2026).

87 · <https://safejournalists.net/judge-sues-krik-seeks-jail-time-for-journalists-and-occupational-ban/> (pristupljeno 18. 3. 2026).

88 · <https://www.coe.int/en/web/freedom-expression/-/council-of-europe-rolls-out-anti-slapp-training-for-judges-and-civil-society-in-serbia> (pristupljeno 18. 3. 2026).

Krivičnopravna zaštita novinara u Srbiji u 2024. i 2025: sloboda medija zarobljena u silaznoj spirali

UVODNE NAPOMENE

„Sloboda medija u Srbiji ostaje zarobljena u silaznoj spirali usled rekordnog nivoa fizičkog nasilja prema novinarima i novinarkama, pretnji smrću i online kampanjama blaćenja, zabrinjavajućeg nivoa nekažnjivosti, kao i čvrste političke kontrole nad medijskim okruženjem.“⁸⁹

MFRR, zaključak nakon dvodnevne misije u Beogradu, 26-27. marta 2026. godine

Tokom poslednje dve godine, nivo slobode medija u Srbiji je sve manji. Izostanak adekvatne reakcije na medijski linč i rastuće nasilje nad novinarima znatno doprinose ovoj poražavajućoj tendenciji. Neprijateljska atmosfera u kojoj mediji rade umnogome podseća na vreme od pre četvrt veka kada su progoni neistomišljenika okončavani ubistvima. Slučajevi ubistava novinara iz tog perioda, Slavka Ćuruvije i Milana Pantića, kao i smrt Dade Vujasinović – olako označena kao samoubistvo – nikada nisu razrešeni, i niko nije osuđen za ova ubistva. Jedini slučaj koji je dočekaio sudski epilog, ali ne i pravdu i sudsko utvrđenje istine, bilo je ubistvo novinara Slavka Ćuruvije. Tok i ishod tog sude-nja, kao i pravnosnažna oslobađajuća presuda,⁹⁰ za koju je Vrhovni sud utvrdio da je doneta uz bitne povrede pravila postupka,⁹¹ predstavljaju poražavajući primer sistemskog neuspeha države da počinioc privede pravdi, da zaštiti pravo na život novinara, kao i da sprovede efikasnu istragu u slučaju kršenja tog prava – bez čega ne može biti govora o adekvatnoj zaštiti slobode izražavanja.

Urušavanje slobode medija i pogoršanje bezbednosti novinara i novinarki u Srbiji naročito je intenzivirano od novembra 2024. godine. Nakon pada tek renovirane nadstrešnice na novosadskoj železničkoj stanici, koja je usmrtila 16 ljudi, uporedo sa masovnim studentskim i građanskim protestima protiv korupcije, usledili su i sve učestaliji napadi na novinare koji prate proteste i kritički pišu o vlasti.

89 · MFRR, *Vlasti u Srbiji moraju da zaustave spiralu nasilja prema novinarima i novinarkama*, 31. 3. 2026. godine, dostupno na <https://nuns.rs/vlasti-u-srbiji-moraju-da-zaustave-spiralu-nasilja-prema-novinarima-i-novinaricama/>.

90 · Apelacioni sud u Beogradu, Kž1-Po1 9/22 od 19. 4. 2023. godine.

91 · Vrhovni sud, Kzz OK 38/2024 od 13. 10. 2025. godine. Presuda objavljena 8. 1. 2026. godine, dostupno na <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/pozdravljamo-presudu-vrhovnog-suda-koji-je-utvrdio-da-je-apelacioni-sud-nezakonito-presudio-u-procesu-za-ubistvo-slavka-curuvije/>.

Bezbednost novinara ugrožavaju i svakodnevni verbalni napadi na kritičke medije koje upućuju političari vladajuće stranke i visoki državni zvaničnici, poručujući na taj način da je targetiranje novinara društveno prihvatljivo.⁹² Sličnu poruku šalje i izostanak adekvatnog odgovora institucija povodom sve učestalijih napada na novinare.

Imajući u vidu to da verbalni napadi koji dolaze sa visokih pozicija političke moći mogu predstavljati uvod u druge oblike pritisaka i nasilja, Slavko Ćuruvija fondacija od avgusta 2025. godine vrši monitoring verbalnih napada političara na novinare.⁹³ Samo tokom prvih šest meseci monitoringa zabeležena su 834 verbalna napada na novinare od strane najviših predstavnika vlasti.⁹⁴ Godinu za nama obeležio je i rekordno veliki broj fizičkih napada na novinare, koji je 440 odsto veći nego 2024. godine.⁹⁵ Ovakva situacija u suštinskoj je suprotnosti sa obavezama koje država ima u oblasti slobode izražavanja, uključujući stvaranje podsticajnog okruženja, koje omogućava svima da učestvuju u javnoj debati i slobodno izražavaju misli i stavove bez straha, čak i kada su ti stavovi suprotni onima koje zastupaju predstavnici vlasti ili značajan deo javnosti. Umesto toga, svi istaknuti kritičari vlasti, a naročito novinari, izloženi su gotovo svakodnevnom progonu, diskreditovanju i delegitimizaciji, a Srbija, umesto podsticajnog, postaje opasno mesto za obavljanje novinarske profesije.

Uporedo sa porastom nasilja i pritisaka na kritičke medije, porastao je i broj provladinih medija⁹⁶ koji političarima vladajuće stranke služe kao platforma za verbalne napade na medije koji nisu pod kontrolom vlasti. Provladini mediji neretko i sami pokreću negativne kampanje usmerene na to da dis-

92 · Maja Sever upozorava na to da je takvo ponašanje vlasti (targetiranje, vredanje i prozivanje novinara) „zeleno svetlo za čitav niz reakcija ljudi, običnih ljudi u društvu koji misle da ako se na ovaj način mogu napadati novinari, dakle sa najviših zvaničnih mesta, zbog čega ih onda mi ne bismo napadali i vredali“. N1, „Maja Sever: Vuk Cvjić treba ozbiljno da bude zabrinut za svoju bezbednost, utišavanje mikrofona novinarki reporterki N1 – šokantno“, 19. decembar 2025, dostupno na <https://n1info.rs/vesti/maja-sever-vuk-cvijic-treba-ozbiljno-da-bude-zabrinut-za-svoju-bezbednost-srbija-prednjaci-u-napadu-na-novinare/>.

93 · Slavko Ćuruvija fondacija, *Na meti moćnika, Mesečni vodič: Političari protiv novinara u Srbiji*, <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/na-meti-mocnika/>.

94 · Slavko Ćuruvija fondacija, *Za pola godine 834 verbalna napada funkcionera na novinare i medije*, 20. 2. 2026. godine, dostupno na <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/za-pola-godine-834-verbalna-napada-funkcionera-na-novinare-i-medije/>. Pri tome, ovde je reč samo o verbalnim napadima od strane 60 najviših predstavnika vlasti koji su u fokusu monitoringa, kako zbog pozicije moći, tako i zbog učestalosti verbalnih napada na novinare.

95 · ANEM, *Stalna radna grupa za bezbednost novinara: Broj fizičkih napada na medijske radnike povećan za 440 odsto u 2025. godini*, 22. 12. 2025, dostupno na <https://anem.org.rs/sr/strane/stalna-radna-grupa-za-bezbednost-novinara-broj-fizickih-napada-na-medijske-radnike-povecan-za-440-odsto-u-2025-godini>.

96 · Marija Vučić, „Zemlja preplavljena propagandom: Mapa lokalnih medija u vlasništvu novih/starih režimskih igrača“, *Cenzolovka*, 26. 3. 2026, dostupno na t.ly/vHm2K.

kredituju, marginalizuju i uguše sve kritičke glasove. Mediji koji na ovaj način zloupotrebljavaju slobodu izražavanja dobijaju znatna sredstva od države kroz koncept projektnog sufinansiranja, koji je postao oruđe upravljanja u rukama vladajuće stranke, a na raspolaganju su im i drugi vidovi podrške, poput nacionalnih dozvola za emitovanje i izostanka adekvatnih sankcija za kontinuirano kršenje propisa i profesionalnih i etičkih medijskih standarda.⁹⁷

Represija nad novinarima i drugim građanima postaje izrazitija u julu 2025. godine.⁹⁸ Prijave za nasilje podnošene su protiv „neidentifikovanih pripadnika policije, kao i protiv nepoznatih lica sa fantomkama i u policijskim uniformama“.⁹⁹

Analiza bezbednosti novinara tokom poslednje dve godine iziskuje i osvrt na brojne napade na medijske radnike koji su se desili u ogradenom prostoru koji obuhvata Pionirski park i deo ispred Narodne skupštine Republike Srbije, kolokvijalno nazivan „Čacilend“.¹⁰⁰ Iz prijava koje su podneli medijski radnici jasno je da je policija neretko ignorisala svoju dužnost da adekvatno reaguje na napade.¹⁰¹ Prema objavama istraživačkih medija, u toj zoni su bila prisutna i lica osuđivana na višegodišnje zatvorske kazne.¹⁰²

Višemesečna rastuća represija nad kritičkim novinarima kulminirala je nasiljem na dan održavanja lokalnih izbora, 29. marta 2026. godine, kada je na nekoliko biračkih mesta više novinara napadano ili pretučeno. Neki od napada desili su se pred očima policije, koja je odbila da adekvatno reaguje. Tog dana, novinare su jurili i pretili im sekirama, šutirali u stomak,¹⁰³ prskali

97 · Videti, takođe, Aleksandra Dragojlov, „Influence of Political Clientelism on Media Freedom under Vucic and the Progressive Party“, *Cambridge University Press, Nationalities Papers*, Volume 54, Issue 2, 23. 5. 2025, dostupno na <https://www.cambridge.org/core/journals/nationalities-papers/article/influence-of-political-clientelism-on-media-freedom-under-vucic-and-the-progressive-party/FA050455FEC61F01EB59CC1832D58BB4>, str. 2 i dalje.

98 · Videti ANEM, *Monitoring medijske scene u Srbiji za mesec jul 2025. godine*, dostupno na <https://bezbedni-novinari.mpanel.app/storage/files/documents/2025-07-anem-monitoring-fin.pdf>, str. 3.

99 · *Ibid.*

100 · ANEM, *Hronologija napada na medijske radnike u prostoru između Pionirskog parka i Skupštine Srbije, 2025*, dostupno na <https://bezbedni-novinari.mpanel.app/storage/files/documents/hronologija-napada-u-pionirskom-parku-2025.pdf>. Videti, takođe, Sofija Parojčić i Branislav Grković, „Čaci(ji) čuvari partije“, *KRIK*, dostupno na <https://www.krik.rs/caciji-cuvari-partije/>, kao i Nina Čolić, „Novinari na udaru kod Čacilenda“, *CINS*, 3. 2. 2026. godine, dostupno na <https://www.cins.rs/novinari-na-udaru-kod-cacilenda/>.

101 · *Ibid.*

102 · *Ibid.*

103 · Videti, na primer, Jelena L. Petković, „Zorica Popović o zločinu nad novinarima u Boru: Sekirom na ljude?! Tad sam videla da su nas napale ubice“, *Cenzolovka*, 31. 3. 2026. godine, dostupno na <https://www.cenzolovka.rs/pritisici-i-napadi/zorica-popovic-o-zlocinu-nad-novinarima-u-boru-sekirom-na-ljude-tad-sam-videla-da-su-nas-napale-ubice/>.

biber sprejom,¹⁰⁴ lomili su im ili oduzimali telefone i/ili opremu za rad, vređali ih i ometali im rad. Novinara Revolta, studenta i aktivistu Lazara Dinića, maskirana lica su jurila dok nije upao u Timok, a onda su ga tukli dok mu nisu polomili kosti glave i terali ga pritom da govori da je „Aca predsednik“ (aluzija na predsednika Republike, prim. aut.).¹⁰⁵

Pitanje koje se nužno nameće je kako unaprediti zaštitu bezbednosti novinara i osigurati da dosadašnji napadi na novinare budu blagovremeno procesuirani i učinioi adekvatno kažnjeni.

Cilj ovog izveštaja je da, kroz analizu slučajeva napada na novinare i načina na koji su postupale nadležne institucije povodom prijavljenih krivičnih dela učinjenih na štetu novinara i medijskih radnika, pruži uvid u njihovu krivičnoppravnu zaštitu u praksi. Analizirani su predmeti formirani u tužilaštvima tokom 2024. i 2025. godine, kao i predmeti iz ranijih godina koji su, sa većim ili manjim zakašnjenjem, okončani tokom poslednje dve godine. Pored informacija o statusu/ishodu predmeta formiranih u tužilaštvima povodom događaja učinjenih na štetu novinara, izveštaj se oslanja i na podatke iz relevantnih izveštaja domaćih i međunarodnih medijskih udruženja i organizacija, kao i mehanizama za zaštitu ljudskih prava. Osim na podacima Vrhovnog javnog tužilaštva (VJT) i Stalne radne grupe za bezbednost novinara (SRG) o krivičnim delima izvršenim na štetu novinara, izveštaj je zasnovan i na dokumentaciji i informacijama prikupljenim kroz zahteve za pristup informacijama od javnog značaja¹⁰⁶, kao i od samih novinara koji su bili meta napada tokom 2024, 2025. i prva tri meseca 2026. godine. Budući da VJT i SRG objavljuju najznačajnije statističke podatke koji se odnose na krivična dela učinjena na štetu novinara, primarni cilj ove analize je da uvidom u postupanje (ili nepostupanje) institucija prikaže suštinske odlike trenutne krivičnoppravne zaštite novinara u Srbiji.

104 · Katarina Stevanović, „Brutalni napadi na novinare: Šta rade tužilaštva i policija?“, *Vreme*, 31. 3. 2026. dostupno na <https://vreme.com/vesti/napadi-na-novinare-lokalni-izbori-tuzilastva-i-policija/>.

105 · Ana Marković, „Maskirani batinaši iz crnog džipa jurili su me dok nisam upao u Timok, a onda su me tukli i slomili mi kosti“: Stravično iskustvo studenta Lazara tokom izbornog dana u Boru“, *Nova.rs*, 2. 4. 2026. godine, dostupno na <https://nova.rs/vesti/drustvo/student-lazar-dinic-o-stravicnom-prebijanju-koje-je-jedva-preziveo-u-boru/>.

106 · Zahtevi za pristup informacijama od javnog značaja podneti su sledećim tužilaštvima i sudovima: Prvo osnovno javno tužilaštvo (OJT) u Beogradu, OJT u Novom Sadu, VJT VKT, Treće OJT u Beogradu, OJT u Subotici, OJT u Kragujevcu, OJT u Nišu, Osnovni sud u Nišu, OJT u Zaječaru, Osnovni sud u Nišu, OJT u Šapcu, Osnovni sud u Šapcu, Osnovni sud u Surdulici, OJT u Valjevu, OJT u Sremskoj Mitrovici, Viši sud u Beogradu. Osim OJT u Sremskoj Mitrovici i Trećeg OJT u Beogradu, svi sudovi i tužilaštva odgovorili su na zahteve za pristup informacijama od javnog značaja.

Podaci o preduzetim radnjama povodom krivičnih dela na štetu novinara ukazuju na to da je u godini koju je obeležio rekordno visok broj prijavljenih krivičnih dela na štetu novinara donet veoma mali broj osuđujućih presuda i podnet mali broj optužnih predloga. Reakcija nadležnih institucija može da ohrabri dalje napade na novinare. Stoga ovaj izveštaj nastoji da doprinese razumevanju razloga zbog kojih adekvatna reakcija na napade na novinare izostaje, usled čega nema ni odvrćajućeg efekta na potencijalne napadače, kao ni jasne poruke da iza nasilja slede efikasna istraga i primerena kazna.

ZASTRAŠIVANJE, PRITISCI I NASILJE NAD NOVINARIMA

Tokom 2025. godine zabeleženo je drastično povećanje broja prijavljenih dela u kojima su ugroženi novinari, odnosno medijski radnici. U tužilaštvima u Srbiji u 2025. godini formirana su 134 predmeta zbog događaja/krivičnih dela učinjenih na štetu bezbednosti novinara, dok ih je u 2024. godini bilo 65. Naročito zabrinjava to što su sve **učestaliji fizički napadi**. Tako je 2025. godine registrovano čak 27 krivičnih prijava zbog fizičkih napada na novinare, što je 440 odsto više nego u prethodnoj godini, kada je zabeleženo pet fizičkih napada.¹⁰⁷

U 2025. godini primećena je još jedna zabrinjavajuća tendencija, a to je sve učestalije nepostupanje policije.¹⁰⁸ U polovini predmeta policija nije odgovorila na zahtev tužilaštva za prikupljanje potrebnih obaveštenja, što faktički onemogućava sprovođenje efikasnih istraga.¹⁰⁹ Primer koji to jasno ilustruje jeste slučaj napada na Vuka Cvijića od strane Milana Lađevića, kada je Ministarstvu unutrašnjih poslova (MUP) bilo potrebno nekoliko meseci

---

107 · Udruženje novinara Srbije, *Stalna radna grupa za bezbednost novinara: Broj fizičkih napada na medijske radnike povećan za 440 odsto u 2025. godini*, 23. 12. 2025. godine, dostupno na <https://www.uns.org.rs/sr/desk/vesti-iz-medija/182292/stalna-radna-grupa-za-bezbednost-novinara-broj-fizickih-napada-na-medijske-radnike-povecan-za-440-odsto-u-2025-godini.html>.

108 · Na sastanku Stalne radne grupe za bezbednost novinara 22. 12. 2025. godine konstatovano je da u polovini predmeta policija nije odgovorila na zahtev tužilaštva za prikupljanje potrebnih obaveštenja, što faktički onemogućava sprovođenje efikasnih istraga. „Što se tiče fizičkih napada, u samo devet je utvrđen identitet počilaca, dok je u 18 i dalje nepoznat, a to je policijski posao“, istakao je tužilac Branko Stamenković. ANEM, *Stalna radna grupa za bezbednost novinara: Broj fizičkih napada na medijske radnike povećan za 440 odsto u 2025. godini*, 22. 12. 2025, dostupno na <https://anem.org.rs/sr/strane/stalna-radna-grupa-za-bezbednost-novinara-broj-fizickih-napada-na-medijske-radnike-povecan-za-440-odsto-u-2025-godini>.

109 · *Ibid.*

da nadležnom tužilaštvu dostavi snimke sa nadzornih kamera.¹¹⁰ Problem predstavlja i to što tužilaštva ne koriste u dovoljnoj meri mehanizme koji im stoje na raspolaganju, odnosno što retko primenjuju ovlašćenja koja imaju u odnosu na policiju na osnovu Zakonika o krivičnom postupku.¹¹¹ Nedovoljno efikasan odgovor policije na zahteve tužilaštva u vezi sa napadima na novinare otežava pribavljanje dokaza na osnovu kojih bi bilo moguće pokretanje krivičnih postupaka.¹¹² Imajući u vidu to da je među osumnjičenima za napade na novinare sve veći broj policijskih službenika,¹¹³ postoji bojazan da izostanak saradnje od strane policije nije slučajna ili sporadična pojava.

110 · Kruna Savović, *Analiza efikasnosti postupanja javnih tužilaštava i Ministarstva unutrašnjih poslova u Srbiji u slučajevima napada na novinare u periodu od 1. januara 2020. do 31. decembra 2024. godine*, ANEM i Advokatska kancelarija „Savović“, Beograd, decembar 2025, dostupno na <https://bezbedni-novinari.mpanel.app/storage/files/documents/anem-analiza-rada-tuzilastva-i-mup.pdf>, str. 2.

111 · *Ibid.*

112 · Article 19, *Vlasti u Srbiji moraju da zaustave spiralu nasilja prema novinarima i novinarkama*, 31. 3. 2026. godine, dostupno na: <https://www.article19.org/resources/serbia-authorities-must-stop-spiral-of-violence-against-journalists/>.

113 · U bazi Nezavisnog udruženja novinara Srbije (NUNS), od novembra 2024. do kraja 2025. godine, samo u kontekstu protesta registrovano je najmanje 26 napada na novinare u kojima je učešće imala policija. Pretraga baze NUNS-a o napadima i pritiscima na novinare pokazuje da su samo u kontekstu protesta od 1. novembra 2024. do kraja 2025. godine zabeleženi sledeći napadi policije na novinare: Žarka Bogosavljevića, portal Razglas News, 17. 11. 2025. godine i dana 17. 01. 2025. godine, na novinara Blokada-Info, takođe 17. 11. 2025. godine, novinarku N1 Tanju Kosović, 17. 11. 2025. godine, novinara Danasa Vojina Radovanovića dana 2. 11. 2025. godine, novinarku portala Mašina Dariju Stjepić, 11. 10. 2025. godine, novinarku portala Storyteller Brankicu Matić, 11. 10. 2025. godine, novinara Bete i Autonomije Dalibora Stupara, 11. 10. 2025. godine, novinarku i snimatelja portala A1, 11. 10. 2025. godine, samostalni novinar Luka Pešić, 28. 09. 2025. godine, legitimisanje fotoreportera Gavriela Andrića 28. 9. 2025. godine, zatim i 13. 08. 2025. godine, kao i dana 10. 06. 2025. godine i 16. 05. 2025. godine, novinarku Pulsa generacije Jovanu Trošić dana 28. 9. 2025. godine, novinarku Vremena Katarinu Stevanović, 5. 9. 2025. godine, 26 novinara Blokada-Info dana 17. 11. 2025. godine, novinarku Kseniju Pavkov i snimatelja i novinarsku ekipu N1 dana 05. 09. 2025. godine, novinara Nemanju Šarovića i snimatelja iz ekipe KTV Zrenjanin, dana 05. 09. 2025. godine, novinara portala Mašina Marka Miletića 13. 08. 2025. godine, novinarku Zoomer-a Marinu Nenadović dana 13. 08. 2025. godine, novinare Nove S i N1 Nenada Jovanovića i Dragana Jekovića dana 29. 07. 2025. godine, novinara portala Pančevo Si Ti Nenada Živkovića dana 15. 07. 2025. godine, novinara Radara Vuka Cvijića dana 02. 07. 2025. godine, novinara Danasa Aleksandra Latasa, dana 17. 01. 2025. godine, novinara Nove S Darka Ekeru dana 17. 01. 2025. godine. U nekoliko navrata policija nije učestvovala u napadima, ali nije ni reagovala kako bi ih sprečila. Takođe, specifičnu kategoriju pritisaka na novinare i slobodu izražavanja predstavljaju slučajevi uskraćivanja ulaska u zemlju. Tako, primera radi, uoči najavljenog velikog studentskog protesta 15. 3. 2026. godine, najmanje šest novinarskih ekipa iz Hrvatske nije moglo da uđe u Srbiju jer im je na graničnom prelazu zabranjen ulazak uz obrazloženje da postoji negativna ocena bezbednosnog rizika, a u vezi sa zaštitom bezbednosti Republike Srbije i njenih građana. Izvor: baza NUNS-a. Novinara Marka Miletića prilikom izveštavanja sa skupa u Vrsbasu 12. 8. 2025. godine policija nije napala, ali nije učinila ništa kada su ga pristalice SNS-a pogodile kamenicama, zaleđenim flašama, komadima vatrometa. ANEM, Stalna radna grupa za bezbednost novinara: Broj fizičkih napada na medijske radnike povećan za 440 odsto u 2025. godini, op. cit. Videti, takođe, ANEM, Saopštenje za medije, SRG u Bajinoj Bašti: Mediji i građani pod pritiscima pred lokalne izbore 29. marta, 24. 3. 2026.

Tokom 2025. godine donete su svega tri osuđujuće presude, što predstavlja izuzetno mali procenat u odnosu na ukupan broj predmeta formiranih u toj godini (134).¹¹⁴

Ukupno, u predmetima formiranim tokom **2025.** godine, zaključno sa 31. 12. 2025. godine, preduzete su sledeće radnje:

- u 3 predmeta doneta je osuđujuća presuda;
- u 4 predmeta u toku je postupak pred sudom po optužnom aktu javnog tužioca;
- u 12 predmeta doneto je rešenje o odbačaju krivične prijave;
- u 18 predmeta doneta je službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka;
- u 18 predmeta u toku je sprovođenje dokaznih radnji; u 58 predmeta podnet je zahtev za prikupljanje potrebnih obaveštenja;
- u 8 predmeta razmatraju se navodi krivične prijave ili izveštaja o informacijama prikupljenim tokom predistražnog postupka, u cilju donošenja odluke;
- u 13 predmeta ni nakon preduzimanja mera u predistražnom postupku potencijalni učinilac nije identifikovan.¹¹⁵

U predmetima formiranim tokom **2024.** godine, zaključno sa 31. 12. 2025. godine, preduzete su sledeće radnje:

- u 1 predmetu doneta je osuđujuća presuda;
- u 1 predmetu osumnjičeni je prihvatio da izvrši obavezu navedenu u naredbi o odlaganju krivičnog gonjenja, te je ispunjenjem iste došlo do odbacivanja krivične prijave (predmet rešen primenom oportuniteta);
- u 1 predmetu sud je odbio predlog za izricanje mere bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i obustavio krivični postupak;
- u 9 predmeta doneto je rešenje o odbačaju krivične prijave;
- u 12 predmeta doneta je službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka;
- u 3 predmeta u toku je postupak pred sudom po optužnom aktu javnog tužioca;
- u 3 predmeta u toku je sprovođenje dokaznih radnji;

114 · Bezbedni novinari, *VJT statistika napada na novinare od 2016. do kraja 2025. godine, 19. 1. 2026. godine*, dostupno na <https://bezbedninovinari.rs/article/1400/vjt-statistika-napada-na-novinare-od-2016-do-kraja-2025-godine>.

115 · *Ibid.*

- u 1 predmetu u toku je postupak međunarodne pravne pomoći u krivičnim stvarima;
- u 19 predmeta podnet je zahtev za prikupljanje potrebnih obaveštenja;
- u 1 predmetu razmatraju se izveštaji o informacijama prikupljenim tokom predistražnog postupka, u cilju donošenja odluke;
- u 14 predmeta ni nakon preduzimanja mera u predistražnom postupku potencijalni učinilac nije identifikovan.¹¹⁶

Godina	Formirani predmeti	Aktivni predmeti	Rešeni predmeti*
2024	65	41	24
2025	134	101	33
UKUPNO	199	142	57
Ukupno %	100%	71,36%	28,64%

*Rešeni slučajevi obuhvataju i predmete u kojima je doneta prvostepena nepravnosnažna sudska odluka, kao i predmete u kojima je doneta službena beleška da nema mesta vođenju krivičnog postupka, rešenja kojim je odbačena krivična prijava (protiv kog ili nije izjavljen prigovor ili je doneto rešenje kojim se odbija prigovor), kao i predmete u kojima je primenjeno načelo oportuniteta.

Od početka vođenja baze napada na novinare, u tužilaštvima Republike Srbije je od 2016. pa do kraja februara 2026. godine formirano ukupno 755 predmeta po osnovu prijave za krivična dela protiv novinara, a prema statističkim podacima tužilaštava za ovaj period rešeno je ukupno 420 predmeta, što je 55,63% ukupnog broja predmeta.¹¹⁷

Takođe, veoma je mali broj predmeta iz 2025. godine koji je uopšte dospelo do suda – svega četiri do kraja 2025. godine. Već ovi podaci ukazuju na potrebu da se obrati posebna pažnja na pitanje krivičnopravne zaštite novinara i da se razmotre mogućnosti za njeno unapređenje.

Imajući u vidu mali broj osuđujućih presuda, fokus analize je na pitanju zbog čega većina predmeta nije stigla do suda. Pored toga, pažnja je usmerena i na značajan broj predmeta koji neće ni dospeti do suda, budući da su krivične prijave odbačene ili je doneta službena beleška da nema mesta krivičnom gonjenju. Izveštaj se osvrće i na pitanje koji mediji su najčešće mete napada. Pošto je zabeležen porast napada tokom izveštavanja sa protesta ili povod-

116 · VJT statistika napada na novinare od 2016. do kraja 2025. godine, op. cit.

117 · Bezbedni novinari, VJT statistika napada na novinare od 2016. do kraja februara 2026. godine, op. cit.

dom izveštavanja o protestima, posebna pažnja posvećena je pitanju zaštite novinara koji prate proteste. Imajući u vidu značajnu ulogu policije, kako za sprečavanje nasilja nad novinarima koji svoj posao obavljaju u opasnim okolnostima, tako i za rasvetljavanje izvršenih krivičnih dela na štetu novinara, izveštaj se osvrće i na postupanje policije, njihov odnos prema novinarima na terenu, kao i na saradnju policije sa tužilaštvima tokom istrage.

KONTINUIRANI NAPADI NA POJEDINE MEDIJSKE KUĆE I NOVINARE

U 2025. godini, u evidenciji tužilaštava, najviše je bilo prijavljenih krivičnih dela usmerenih na novinare ili medijske radnike televizije N1 – čak **23**.¹¹⁸ Kolumnista Nenad Kulačin prijavio je **sedam** napada, zatim slede Radar, TV Nova S, RTS, Glas Zaječara, Niška inicijativa, Informer televizija i Kurir, sa po **pet** prijavljenih krivičnih dela; Insajder produkcija sa **četiri** prijavljena napada; Magločistač, Informer, KTV Zrenjanin, Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV), Bečejski mozaik i Marko Vidojković, sa po **tri** napada, dok je više medija i samostalnih novinara prijavilo po jedan ili dva napada.

Podaci o predmetima formiranim u javnim tužilaštvima pokazuju da **napadi na novinare pojedinih redakcija nisu izolovani incidenti, nego su kontinuirani**. Stoga je važno prisetiti se da, kada je reč o slobodi izražavanja i pravu na slobodu saopštavanja informacija i ideja, države imaju obavezu ne samo da se uzdrže od neopravdanog mešanja u uživanje ovih prava, nego postoje i pozitivne obaveze organa javne vlasti, uključujući njihovo staranje o tome da sloboda izražavanja ne bude ugrožena postupcima trećih lica.¹¹⁹ Tako, primera radi, **državne vlasti su dužne da sprovedu istragu i pruže odgovarajuću zaštitu kada je nasilje prema određenom mediju učestalo**.¹²⁰

Ako su napadi, pretnje, zastrašivanje usmereni na jednu novinarsku redakciju učestali, i nečinjenje se može smatrati neopravdanim zadiranjem u slobodu izražavanja, te da je država povredila slobodu izražavanja ne samo kada preko svojih organa zadire u slobodu izražavanja, nego i kada izostane odgovarajuća državna reakcija na različite napade kojima je izložen neki medij, i od strane pojedinaca.¹²¹ Neadekvatnim reagovanjem na nasilje nad novinarima, čak i kada ono dolazi van državne strukture, država i sama krši

118 · VJT SRG, Periodično obaveštenje, stanje zaključno sa 31. 12. 2025. godine, *op. cit.*

119 · Videti, na primer, Ivana Krstić, Tanasije Marinković, *Evropsko pravo ljudskih prava*, Savet Evrope, 2016, str. 208.

120 · *Ibid.*

121 · *Ibid.*

slobodu izražavanja i niz drugih prava novinara.¹²²

Slučaj N1 televizije je primer koji to jasno ilustruje. Iako su prijavljena najmanje 23 napada tokom 2025. godine (oko 18 odsto od ukupnog broja prijavljenih dela na štetu novinara u 2025. godini), svega jedna osuđujuća presuda je doneta, a ni u jednom drugom slučaju napada na novinare N1 tokom 2025. godine predmet do kraja godine nije dospelo do suda, tj. nije ni podignut optužni predlog ili optužnica.¹²³ U većini slučajeva, u toku je prikupljanje potrebnih obaveštenja. Tokom 2024. godine novinari N1 napadnuti su 19 puta, što čini 29,23 odsto od ukupnog broja predmeta formiranih u tužilaštvima povodom dela na štetu novinara u 2024. Monitoring Slavko Ćuruvija fondacije pokazuje da je N1 najčešća meta i kada su u pitanju verbalni napadi na medije i novinare sa pozicija moći.¹²⁴

Pored ovih podataka, zabrinjavaju i razlozi zbog kojih se odbacuju krivične prijave novinara.

Iako bi učestalost napada na jednu medijsku kuću nalagala poseban oprez, stiče se utisak da se krivične prijave olako odbacuju. Tako je, primera radi, odbačena krivična prijava novinara N1 Mladena Savatovića, podneta zbog toga što je primio brojne poruke preteće sadržine: da ga treba „dovesti u red batinama“, da ga „treba po kratkom postupku“, da „treba uništiti sve na N1“ – zajedno sa fotografijom na kojoj je lice koje je uputilo pretnju naoružano, odnosno drži pušku. Navedene poruke i pretnje nisu bile dovoljne za pokretanje krivičnog postupka, te je krivična prijava odbačena uz obrazloženje da, između ostalog, poruka nije usmerena protiv ličnosti oštećenog

---

122 · Videti, takođe, ESLJP, *Ozgur Gundem protiv Turske*, predstavka br. 23144/93, presuda od 16. 3. 2000. godine.

123 · Optužni predlog je podnet u četiri predmeta, od toga su u dva predmeta oštećeni bili novinari Informera, u jednom Nenad Kulačin, i u jednom urednik Niške inicijative. Periodično obaveštenje VJT SRG zaključno sa 31. 12. 2025.

124 · Poslednji mesečni pregled verbalnih napada političara pokazuje da su u martu, kao i „uobičajeno, najčešće mete verbalnih napada bile su redakcije televizija i portala N1 i Nova S, zatim dnevni list Danas i nedeljni Radar“. Slavko Ćuruvija fondacija, *Na meti moćnika*, Izdanje 8, mart 2026, dostupno na <https://mailchi.mp/b1df9cbb795f/na-meti-mocnika-mesečni-vodic-politiciari-protiv-novinara-u-srbiji-u-decembru-2025-izdanje-64258927e=9a28aacec7>.

kao novinara i ne može se podvesti pod jasne i konkretizovane pretnje.¹²⁵

I lokalni mediji su često meta napada, a neadekvatna ili spora reakcija povodom napada na male lokalne medije pogoršava njihov ionako težak položaj.

Tako su u tužilaštvima tokom 2025. godine formirana po tri predmeta povodom napada na redakcije Magločistač i Bečejski mozaik. Zbog napada na novinare i/ili urednike Niške inicijative formirano je pet predmeta (i još dva predmeta u 2024. godini), dok su za napad na novinare Južnih vesti i dopisnika portala Srbin info formirana dva predmeta. Od toga je jedino na osnovu krivične prijave urednika Niške inicijative u jednom predmetu podnet optužni predlog. Pored toga, u 2025. godini, u slučaju napada na urednicu i novinarku IN Medije, koja se godinama suočava sa pritiscima, doneta je osuđujuća presuda.¹²⁶ U evidenciji VJT SRG, napadi na redakciju IN Medija iz Indije zabeleženi su i u 2020. godini, kada je zbog napada na člana redakcije maloletnom učiniocu naloženo da ispuni vaspitni nalog (tj. posebnu meru propisanu članom 6. Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica, a čija je svrha da se ne pokreće krivični postupak prema maloletniku ili da se obustavi postupak, odnosno da se primenom vaspitnog naloga utiče na pravilan razvoj maloletnika i jačanje njegove lične odgovornosti kako ubuduće ne bi činio krivična dela). Povodom napada na urednicu te redakcije u 2022. godini, doneta je osuđujuća presuda i izrečena uslovna kazna zatvora u trajanju od godinu dana, sa rokom proveravanja od tri godine. Takođe, tokom izveštavanja iz zgrade opštine, urednicu Vericu Marinčić je 4. marta 2024. godine obezbeđenje

125 · Naime, krivična prijava podneta je zbog krivičnog dela iz člana 138, stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakonika, što je jedno od najčešće prijavljivanih dela na štetu novinara – ugrožavanje sigurnosti lica koja obavljaju poslove u oblasti javnog informisanja. U praksi, prilikom primene člana 138, st. 3. izostaje zaštita ako pretnje ne sadrže neposrednu i konkretizovanu pretnju po život i telo oštećenog ili njemu bliskog lica. Isti član, 138, st. 3, štiti i predsednika Republike, narodne poslanike, predsednika i članove Vlade, sudije Ustavnog suda, sudije, javne tužioce i njihove zamenike i policijske službenike. Prethodne analize Slavko Ćuruvija fondacije ukazale su na dvostruke standarde u praksi kada je reč o krivičnopravnoj zaštiti novinara, na jednoj strani, i, na drugoj strani, ostalih lica koja štiti član 138, st. 3, a posebno predsednik Republike. Kada je ugrožena sigurnost političkih funkcionera (naročito predsednika Republike), kaznena politika znatno je stroža i slučajevi češće dobijaju sudski epilog nego kada je ugrožena sigurnost medijskih radnika. Za više detalja videti Slavko Ćuruvija fondacija, *Sloboda izražavanja pred sudom, Drugi redovni izveštaj o zaštiti slobode izražavanja u pravosudnom sistemu Srbije*, Beograd, 2022, dostupno na <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/wp-content/uploads/2022/02/Sloboda-izrazavanja-pred-sudom-drugi-redovni-izvestaj.pdf>, str. 85 i dalje. Za više detalja o odbacivanju krivične prijave novinara Savatovića videti i podnaslov „Razlozi zbog kojih se odbacuju krivične prijave“.

126 · Evidencija VJT SRG, *op. cit.* O položaju lokalnih medija videti i Mina Delić, „Napadi na lokalne novinare – napadi koji se ne vide“, *Slobodna reč*, 30. 3. 2026. godine, dostupno na <https://slobodnarec.rs/2026/03/30/napadi-na-lokalne-novinare-napadi-koji-se-ne-vide/>.

izguralo, a incident je ostao bez pravnog epiloga.¹²⁷ Ovi podaci ukazuju na višegodišnji kontinuitet u napadima na pojedine lokalne medije. Obrazac učestalih napada na lokalne medije potvrđuju i dve osuđujuće presude zbog ugrožavanja bezbednosti dva novinara Južnih vesti, donete u 2024, ali zbog događaja iz ranijih godina.

Povodom događaja i krivičnih dela na štetu novinara i urednice Glasa Zaječara u 2025. godini formirano je pet predmeta, između ostalog, zbog krivične prijave podnete zbog snimanja dvorišta i stanova dronovima (od strane Bezbednosno informativne agencije, kako se to ispostavilo kasnije),¹²⁸ zbog oduzimanja telefona prilikom pokušaja izveštavanja sa skupa i o temama od značaja za lokalnu zajednicu, te zbog uznemirujuće poruke upućene urednici. Međutim, nijedan od tih slučajeva neće ni dospeti do suda, jer su sve krivične prijave novinara Glasa Zaječara Miljka Stojanovića i urednice Anđele Risantijević odbačene ili je pak doneta službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka. Olako odbacivanje krivičnih prijava doprinosi tome da mnogobrojni napadi na novinare najčešće i ne budu razmotreni od strane suda.

NASILJE NAD NOVINARIMA MAHOM BEZ SUDSKOG EPILOGA

Osvrt na tok i status predmeta formiranih tokom 2024. godine, a naročito tokom 2025. godine, ukazuje na prvi uočeni problem – mali broj pravnosnažnih presuda povodom krivičnih dela učinjenih na štetu novinara. Štaviše, zabrinjavajuće je koliko je mali procenat prijavljenih slučajeva nasilja nad novinarima koji su uopšte došli do suda.

Uprkos sve većem broju napada na novinare, broj osuđujućih presuda je veoma nizak i niži je u odnosu na prethodne godine kada je donošeno i po 12 osuđujućih odluka godišnje. U predmetima formiranim tokom 2025.

---

127 · Za više detalja o ovom slučaju, kao i o višegodišnjem ugrožavanju sigurnosti urednice i novinarkе Verice Marincić videti, na primer, ANEM, *Monitoring medijske scene u Srbiji za mesec mart 2024. godine*, dostupno na <https://bezbedni-novinari.mpanel.app/storage/files/documents/2024-03-anem-monitoring.pdf>, str. 6 – 7.

128 · Osnovno javno tužilaštvo u Zaječaru, Službena beleška od 28. 8. 2025. godine. Za više detalja videti odeljak „Praćenje, nadzor, ugrožavanje novinarskih izvora“.

donete su svega tri osuđujuće presude,¹²⁹ a povodom događaja iz 2024. godine doneta je jedna presuda do kraja 2025. godine. I kada se uzmu u obzir predmeti oformljeni ranijih godina, a koji su rešeni u poslednje dve godine, broj sudskih presuda donetih povodom napada na novinare se tek neznatno povećava i ostaje zabrinjavajuće nizak u odnosu na evidentirani broj slučajeva ugrožavanja sigurnosti ili drugih napada i pritisaka na novinare koje prati SRG.

Samo u dva slučaja izrečena je zatvorska kazna (bezuslovno) – povodom krivičnog dela nasilničko ponašanje iz čl. 344, st. 2 Krivičnog zakonika (KZ) na štetu novinara Informera, kao i povodom ugrožavanja sigurnosti novinarkе Kurira, u prvom stepenu. U oba slučaja reč je o provladinim medijima. U slučaju ugrožavanja sigurnosti novinarkе Kurira, nakon izjavljene žalbe, Apelacioni sud je preinačio odluku o kazni i izrekao uslovnu kaznu zatvora u trajanju od sedam meseci, sa rokom provere od tri godine, iako okolnosti da je okrivljeni kao maloletnik osuđen za ubistvo i da je pobjegao iz kućnog pritvora upućuju na opravdanost izricanja strože kazne.¹³⁰

Takođe, na osnovu podataka iz evidencije SRG VJT proizlazi da je u 2025. godini samo u dva slučaja napada na novinare predloženo određivanje pritvora i oba se odnose na napad na televiziju Informer. Kada je u februaru 2026. godine identifikovan i uhapšen napadač na ekipu N1, i to dva i po meseca nakon što im je naočigled policije razbio kameru, u novembru 2025. godine, i u tom slučaju tužilaštvo je predložilo određivanje pritvora, a određen mu je kućni pritvor, što je blaža mera.¹³¹

129 · Sledeće presude donete su u 2025. i 2024. godini, povodom predmeta formiranih u 2025. i 2024. godini. Zbog ugrožavanja sigurnosti novinara Miodraga Blečića i novinarkе i urednice **IN Medije** Verice Marincić, 28. 5. 2025. godine Osnovni sud u Staroj Pazovi doneo je osuđujuću presudu i izrečena je kazna od **šest meseci zatvora – dve godine uslovno**, kao i mera zabrane prilaska i komunikacije. Povodom krivičnog dela iz člana 344a, st. 1. KZ na štetu Marjana Vučetića (**televizija N1**), 20. 11. 2025. godine doneta je osuđujuća presuda, izrečena kazna od **pet meseci zatvora – uslovno na jednu godinu**. Povodom krivičnog dela iz člana 344, st. 2. KZ na štetu novinara televizije **Informer**, Osnovni sud u Novom Sadu je 19. 12. 2025. godine izrekao presudu kojom je **prvookrivljenog osudio na kaznu zatvora u trajanju od šest meseci, a drugookrivljenog na kaznu zatvora od 10 meseci**, s tim da je izdržava u **prostorijama u kojima stanuje**. Do trenutka zaključenja izveštaja presuda nije postala pravnosnažna. Povodom ugrožavanja sigurnosti Igora Božića (**N1**), 29. 5. 2024. godine doneta je osuđujuća presuda i izrečena kazna od **godinu dana zatvora – dve godine uslovno**. Povodom ugrožavanja sigurnosti novinarkе **Kurira**, 2. 4. 2025. doneta je osuđujuća presuda i okrivljeni S.M. osuđen na **kaznu zatvora u trajanju od sedam meseci** (predmet iz 2024). Nakon izjavljene žalbe, **preinačena je odluka o kazni i izrečena uslovna kazna zatvora u trajanju od sedam meseci**, sa rokom provere od tri godine.

130 · ANEM, *ANEM ALARM: Apelacioni sud smanjio kaznu Saši Miroviću koji je ugrozio sigurnost Jelene S. Spasić, novinarkе Kurira*, 15. 4. 2026. godine, dostupno na <https://anem.org.rs/sr/strane/anem-alarm-apelacioni-sud-smanjio-kaznu-sasi-mirovicu-koji-je-ugrozio-sigurnost-jelene-s-spasic-novinarke-kurira>.

131 · Videti, na primer, Maja Nikolić, „Čuvar Čacilenda uhapšen, pritvoren, pa pušten kući: Napadač na ekipu N1 u stvari je napadač na opremu“, *N1*, 9. 2. 2026. godine, dostupno na <https://n1info.rs/vesti/napadac-n1-kućni-pritvor-vladan-sretenovic-oprema/> kao i Tanjug, „Predložen pritvor osumnjičenom da je napao novinarsku ekipu N1“, 6. 2. 2026. godine, dostupno na <https://shorturl.at/Zqh82>.

Ako se uzmu u obzir i predmeti iz ranijih godina koji su okončani tokom 2024. i 2025. godine, broj osuđujućih presuda donetih u poslednje dve godine tek se neznatno povećava.¹³²

U 2024. godini najzad je okončan i postupak povodom paljenja kuće novinara **portala Žig Info** Milana Jovanovića, u kojem je okrivljeni Dragoljub Simonović osuđen na kaznu zatvora u trajanju od **četiri godine** i novčanu kaznu od **100.000 dinara**, Vladimir Mihajlović na kaznu zatvora u trajanju od **tri godine i na novčanu kaznu od 100.000 dinara**, okrivljeni Igor Novaković na kaznu **dve godine i šest meseci zatvora**, okrivljeni Aleksandar Marinković na kaznu zatvora od **četiri godine i na novčanu kaznu od 100.000 dinara**. Reč je o postupku povodom događaja iz 2018. godine, a pokrenutom 2019. godine. Sa jednim licem zaključen je **sporazum o priznanju krivičnog dela i osuđen je na šest meseci zatvora u kućnim uslovima i na novčanu kaznu**. Presuda je doneta bezmalo šest godina nakon što je novinaru i njegovoj supruzi spaljena kuća u kojoj su se nalazili. Iako su okrivljeni osuđeni na zatvorske kazne zbog paljenja kuće novinara, sud status oštećenog odnosno okolnost da je reč o novinaru – nije smatrao naročito značajnom.¹³³ Prvostepeni sud je nalogodavcu – visokom funkcioneru Srpske napredne stranke (SNS) osuđenom za podstrekavanje na paljenje kuće – izrekao kaznu zatvora od pet godina. Kao

132 · Sledeće presude su prikazane u Periodičnom pregledu VJT SRG zaključno sa 31. 12. 2025. godine. Zbog ugrožavanja sigurnosti zaposlenih u **Blicu**, 25. 11. 2024. godine doneta je osuđujuća presuda kojom je okrivljenom izrečena **uslovna osuda – kazna zatvora u trajanju od šest meseci sa rokom proveravanja od dve godine**. Zbog ugrožavanja sigurnosti novinara **Večernjih novosti**, Osnovni sud u Šapcu doneo je 4. 11. 2024. godine osuđujuću presudu i izrekao uslovnu osudu, **šest meseci zatvora, godinu dana uslovno**, i meru iz čl. 89. KZ. Zbog krivičnog dela iz čl. 344. KZ, na štetu **novinara Bugarskih medija BTN**, Osnovni sud u Vladičinom Hanu doneo je osuđujuću presudu kojom je okrivljenog oglasio krivim i izrekao **uslovnu osudu** kojom je utvrđena **kazna zatvora u trajanju od jedne godine sa rokom proveravanja od dve godine**. Ova presuda **nije pravnosnažna** u trenutku zaključenja izveštaja. Zbog krivičnog dela iz člana 149. KZ na štetu novinara Milana Stojanovića, portal **N1**, 31. 10. 2025. godine okrivljeni su oglašeni krivim i izrečena im je **novčana kazna**. Međutim, ova odluka je **ukinuta** 3. 2. 2026. godine i predmet je vraćen na ponovno suđenje. Zbog ugrožavanja sigurnosti Milorada Jevtovića (**pressek.rs**), presudom Višeg suda u Beogradu od 5. 12. 2024. godine okrivljenom je izrečena **uslovna osuda – kazna zatvora od šest meseci sa rokom proveravanja od dve godine**. Zbog ugrožavanja sigurnosti novinara Aleksandra Stankova – **Južne vesti**, presudom Osnovnog suda u Nišu, okrivljeni je osuđen na **kaznu zatvora od šest meseci**. Prvostepena presuda je potvrđena 7. 6. 2024. godine. Povodom ugrožavanja sigurnosti novinara Matije Gačića – **Južne vesti**, presudom Osnovnog suda u Nišu od 5. 4. 2024. godine, okrivljeni je oglašen krivim i izrečena mu je **uslovna osuda i utvrđena kazna od šest meseci zatvora, uz rok proveravanja od dve godine**. Viši sud u Kragujevcu je 6. 2. 2024. godine doneo presudu kojom je **odbijena žalba javnog tužioca OJT Kragujevac i potvrđena prvostepena presuda** Osnovnog suda u Kragujevcu od 25. 2. 2023. godine kojom je **okrivljeni oslobođen optužbi da je učinio krivično delo nasilničko ponašanje na štetu novinara N1**. Najzad, zbog pretnji novinaru **N1** Mladenu Savatoviću osumnjičenom je 1. 4. 2024. godine izrečena **mera bezbednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja i čuvanja u zdravstvenoj ustanovi**.

133 · Videti, takođe, Ramiro Álvarez Ugarte et al (ur.), *Global Freedom of Expression, Columbia University, Global Case-law on Violence Against Journalists*, 2022, str. 17.

otežavajuću okolnost cenio je, između ostalog, to što je „krivično delo izvršio iz niskih pobuda, jer je kao javni funkcioner – predsednik Opštine Grocka, koji je ne samo dužan da trpi kritike na račun vršenja svoje funkcije već da pokaže i visok stepen tolerancije na iste, odlučio da, koristeći svoj položaj i uticaj, preduzme nedozvoljene radnje, a sve u cilju opomene oštećenog Milana Jovanovića da prestane da se bavi istraživanjem njegovog rada na poziciji predsednika opštine“. Apelacioni sud je krivično delo prekvalifikovao sa težeg na blaže i samim tim odmerio blažu kaznu. Dragoljubu Simonoviću je tako kazna umanjena sa pet na četiri godine zatvora.¹³⁴

Presuda na koju se godinama čeka predstavlja jedan od nekoliko ozbiljnih razloga zbog kojih se novinari ne mogu osećati sigurno i bezbedno. U tom smislu, osećanje nesigurnosti i nebezbednosti budi i (nepravnosnažna) presuda kojom je okrivljenom izrečena uslovna osuda dve godine nakon što je, kako je u prvostepenoj presudi utvrđeno, novinarki Ani Lalić na društvenoj mreži Fejsbuk pretio smrću.¹³⁵

Dakle, uz izuzetak slučaja ekstremnog nasilja kad je zapaljena kuća novinara Milana Jovanovića, koji se zajedno sa suprugom nalazio u kući, za napade na novinare su i u 2024. godini mahom izricane uslovne osude. Osim ovog slučaja, u 2024. godini zatvorska kazna izrečena je i zbog krivičnog dela na štetu novinara Južnih vesti, pri čemu je potrebno imati u vidu to da je okrivljeni u ovom slučaju bio višestruki povratnik, uključujući i osude za isto krivično delo (ugrožavanje sigurnosti iz člana 138. KZ).

U godini tokom koje je zabeležen drastičan porast napada i nasilja nad

134 · Apelacioni sud je zaključio da je prvostepeni sud u odnosu na Dragoljuba Simonovića propustio da ceni njegovu starosnu dob (okrivljeni je rođen 1959. godine). Ovde je od značaja podsetiti na čl. 54, st. 1. KZ koji predviđa da će sud učiniocu krivičnog dela odmeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to delo, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stepen krivice, pobude iz kojih je delo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je delo učinjeno, raniji život učinioca, njegove lične prilike, njegovo držanje posle učinjenog krivičnog dela a naročito njegov odnos prema žrtvi krivičnog dela, kao i druge okolnosti koje se odnose na ličnost učinioca. Takođe, važno je podsetiti na to da je visoki funkcioner SNS-a koji je osuđen zbog podstrekavanja na paljenje kuće novinaru, tokom trajanja postupka, u sudnici vredao oštećenog novinara Jovanovića i uputio pretnje postupajućem tužiocu navodeći da „tužiocu može da se desi da posle ovog postupka uopšte ne radi kao javni tužilac“, povodom čega se oglasilo i Udruženje tužilaca Srbije. Više detalja dostupno na <https://www.cenzolovka.rs/pritisci-i-napadi/pretnje-u-sudnici/>. Videti i Beta, „Veran Matic o presudi za paljenje Jovanovićeve kuće: Nasilje nad novinarima je ipak kažnjivo“, 27. 4. 2024. godine, dostupno na <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/veran-matic-o-presudi-za-paljenje-jovanovicve-kuce-nasilje-nad-novinarima-je-ipak-kaznjivo/>.

135 · O pretnjama Ani Lalić i postupanju nadležnih institucija pisala je i Cenzolovka. Za više detalja videti Danica Nikolić, „Ana Lalić se i dalje ne oseća bezbedno: Nema nikakvih informacija o čoveku koji je pobeгаo pošto je uhapšen zbog pretnji“, *Cenzolovka*, 19. 8. 2024. godine, dostupno na <https://shorturl.at/emczy>.

novinarima, izrečene su, pred svim sudovima, dve kazne zatvora u trajanju od po šest meseci i jedna kazna zatvora u prostorijama stanovanja, od 10 meseci.¹³⁶ U uporednoj praksi nalazimo primer koji pokazuje da je stroža kazna izrečena za pokušaj podmićivanja novinara – godinu dana zatvora – nego što se u Srbiji izriče za ugrožavanje bezbednosti novinara.¹³⁷

I u onim slučajevima ugrožavanja bezbednosti novinara koji se jesu završili osuđujućim presudama, **dosuđena kazna nije odmerena tako da bi imala odgovarajući odvraćajući efekat.** Tako se u žalbi javne tužiteljke Osnovnog javnog tužilaštva u Nišu skreće pažnja na to da u presudi kojom je izrečena kazna zatvora zbog krivičnog dela proganjanja učinjenog na štetu novinara, nije u dovoljnoj meri uzeta u obzir okolnost da je okrivljeni višestruki povratnik u izvršenju, između ostalog, i istovrsnih krivičnih dela. Okrivljeni je već bio osuđivan u osam navrata. Kako se u žalbi ističe, navedene prethodne osude, pa i na višegodišnje kazne zatvora, očigledno nisu u dovoljnoj meri uticale na istog da ne vrši više krivična dela, posebno imajući u vidu okolnosti pod kojima je učinio delo za koje je osuđen. U žalbi je istaknuto da se, imajući u vidu sve navedene otežavajuće okolnosti, u konkretnom slučaju svrha kažnjavanja može postići samo kaznom zatvora u dužem trajanju. Stoga je predloženo da Viši sud u Nišu preinači presudu Osnovnog suda u Nišu u pogledu odluke o kazni, tako što će okrivljenog osuditi na kaznu zatvora od najmanje jedne godine i dva meseca. Međutim, Viši sud je potvrdio presudu Osnovnog suda i nije došlo do preinačenja u pogledu kazne koje je tužiteljka predlagala.

U tom slučaju, optuženi je slao brojne preteće SMS poruke, uporno pokušavao da, protivno volji oštećenog, stupi u kontakt sa njim, i izvršio krivično delo proganjanje iz čl. 138a, st. 2. KZ prema novinaru Južnih vesti.¹³⁸ Među porukama koje je optuženi uputio novinaru bile su i:

„(S)ve vas treba nabiti na kolac.“

136 · Povodom ugrožavanja sigurnosti novinarkе Kurira, presudom od 2. 4. 2025. godine bila je izrečena kazna zatvora u trajanju od sedam meseci (predmet iz 2024). Međutim, nakon izjavljene žalbe, preinačena je odluka o kazni i izrečena uslovna kazna zatvora u trajanju od sedam meseci, sa rokom provere od tri godine.

137 · Tako, na primer, na godinu dana zatvora osuđen je poslanik HDZ-a zbog pokušaja podmićivanja novinara (Draga Hedla). Videti, na primer, Telegram, „Franjo Lucić pokušao i na Ustavnom sudu srušiti presudu zbog nudenja mita Telegramu. Nije uspio, Danas objavljena odluka Ustavnog suda novi je poraz nekad iznimno moćnog HDZ-ovca“, 13. 9. 2023. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/yc788fed>. Na ovaj slučaj ukazala je advokatica Vesna Alaburić na konferenciji Udruženja novinara Srbije održanoj 18. 12. 2025. godine.

138 · Presuda Osnovnog suda u Nišu, 5 K 370/2023 od 23. 1. 2024. godine.

„Ima li razlike između N1, nova SS Divizion, Danas, NIN i Južnih vesti“ – poruka poslata u dva navrata.

„(...)Sanduke da kupujete i ti i (...) urednica od para da rušite državu.“

„Zašto si me ološu plaćenički prijavio u žutoj policiji u PU Niš?“ „P(...) jedna, Đilasova bagro, opet me tužakaš u policiji, gnjido plaćenička, svi vi iz Južne vesti ste zlo Srbije, učk lobisti i Đilasova bagra. Moj (...) ćete ponovo doći na vlast. Napadate gradonačelnicu Niša (...) jer nam je dala prostoriju za spomen sobu (...). Pretite napadate predsednika Srbije i njegovu decu, a mene tužite u policiji PU Niš koji su uništili moj život (...), al žuta bagra više nije na vlast sada su patriote, neće vam pomoći, vlast (...) Južne vesti treba zabraniti jer ste nacisti.“

Zatim je poslata i poruka: „vas strane plaćenike iz N1, Nova SS Divizion, Danas, NIN, Vreme i Južne vesti treba nabiti na kolac, jer rušite državu Srbiju, a bogatite se na kostiju Srba“.

Osuđenom je zbog ovih i sličnih pretnji, i pored prethodnih osam osuda, izrečena kazna zatvora od šest meseci, za koju javna tužiteljka OJT u Nišu ističe u žalbi na presudu da nije adekvatno odmerena da bi imala adekvatan odvrtaćajući efekat.

POLITIČKA RETORIKA UVOD U NASILJE NAD NOVINARIMA

Pomenuti postupak pred Osnovnim sudom u Nišu, vođen zbog pretećih poruka upućenih novinaru Južnih vesti, ukazuje i na povezanost retorike političara i kriminalizacije novinara sa eskalacijom nasilja nad novinarima. Monitoring verbalnih napada političara na novinare, koji Slavko Ćuruvija fondacija sprovodi od avgusta 2025. godine,¹³⁹ pokazuje da političari vladajuće stranke i najviši državni zvaničnici novinare kritičkih medija označavaju kao izdajnike, plaćenike, kriminalce, optužuju ih da su nacisti, teroristi, da ruše državu, napadaju predsednika i njegovu porodicu, čak se upotrebljavaju i iste formulacije, poput „nova SS Divizion“, koje koristi i osuđeni zbog uznemiravanja novinara Južnih vesti.¹⁴⁰

139 · Za više detalja videti mesečne preglede incidenata u kojima zvaničnici u Srbiji, sa pozicije moći, zastrašuju i targetiraju kritičke novinare i medije, Slavko Ćuruvija fondacija, *Na meti moćnika, Mesečni vodič: Političari protiv novinara u Srbiji*, dostupno na <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/na-meti-mocnika/>.

140 · Osuđeni za krivično delo proganjanja, učinjeno na štetu novinara Južnih vesti, koristio je ovu frazu isto kao, primera radi, političar i član glavnog odbora SNS Siniša Vučinić i mnogi drugi političari vladajuće stranke.

Na problem neprijateljskog odnosa nosilaca političkih i državnih funkcija u Srbiji ne ukazuje samo monitoring Slavko Ćuruvija fondacije, već, među ostalima, i Savet Evrope u Godišnjem izveštaju o bezbednosti novinara, kao i Evropska komisija u Godišnjem izveštaju za Srbiju iz 2025. godine.¹⁴¹

Od značaja je ukazati na to da su i eksperti Ujedinjenih nacija u decembru 2025. godine objavili saopštenje u kome su istakli da Srbija mora okončati napade na novinare i skrenuti pažnju na opasnost od označavanja novinara kao terorista. Retorika javnih zvaničnika je opasna i može biti uzeta kao prećutna saglasnost za pretnje i napade na novinare.¹⁴² Nezavisni mediji nisu neprijatelji države, nego kritički element funkcionalnih demokratija.¹⁴³

Krivičnopravna zaštita je izuzetno važan segment borbe za bezbednost novinara, ali i druge institucije moraju na odgovarajući način da doprinesu zaustavljanju napada na novinare. Svakodnevno targetiranje novinara od strane političara dodatno ugrožava njihovu bezbednost. Stoga je neophodno da i druge institucije, poput Regulatornog tela za elektronske medije (REM), preuzmu svoj deo odgovornosti u sprečavanju ugrožavanja bezbednosti novinara.¹⁴⁴ Atmosfera linča, koju kreiraju najviši predstavnici vlasti, s jedne strane podstiče vršenje nasilja prema novinarima, a s druge strane obeshrabruje institucije da novinarima pruže potrebnu zaštitu.¹⁴⁵

Ako se vratimo ponovo na presudu Osnovnog suda u Nišu kojom je osuđenom za krivično delo proganjanja novinara Južnih vesti izrečena kazna od šest meseci zatvora, iako javna tužiteljka opravdano ističe da je kazna od šest mesec nedovoljna da bi imala adekvatan odvratajući efekat, posebno imajući u vidu prethodne osude, potrebno je imati u vidu i to da od mnogobrojnih napada na novinare tek retki dočekaju sudski epilog, a još je manji broj onih koji se završe pravnosnažnom osuđujućom presudom. Stoga u ovom slučaju tužilaštvo i sud jesu uradili ono što je u njihovoj nadležnosti,

141 · Srbija je, između ostalog, dobila preporuku da ojača zaštitu i bezbednost novinara, naročito tako što će obezbediti da visoki zvaničnici prestanu sa verbalnim napadima na novinare, koji uključuju zastrašivanje, stigmatizaciju i delegitimizaciju. European Commission, *Serbia 2025 Report*, dostupno na <https://tinyurl.com/ysxd5mn2>, str. 7.

142 · OHCHR, *Serbia must end attacks against journalists: UN experts*, 5. 12. 2025. godine, dostupno na <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2025/12/serbia-must-end-attacks-against-journalists-un-experts>.

143 · *Ibid.*

144 · Od značaja je ukazati i na slučaj kada je član glavnog odbora vladajuće stranke SNS, u emisiji „Beo-grad, dobro jutro“, emitovanoj na TV Studio B, 1. 8. 2025. godine, televizije N1 i Novu S uvredljivo označavao kao NDH1 i Nova SS. Stručna služba REM-a, kojoj su povodom toga podnete prijave protiv Studija B, nije smatrala da ima mesta pokretanju postupka.

145 · Slavko Ćuruvija fondacija, *Na meti moćnika, Mesečni vodič: Političari protiv novinara u Srbiji*, op. cit.

ali jasno je da i druge institucije moraju da doprinesu suzbijanju ovakvog targetiranja kritičkih novinara. Nadasve, neophodno je da političari bez odlaganja prestanu sa verbalnim napadima, koji neretko predstavljaju uvod ili poziv na kasnije pretnje i napade na novinare, te šalju opasnu poruku da je targetiranje novinara društveno prihvatljivo. Takođe, u odnosu na broj predmeta u nadležnosti Osnovnog javnog tužilaštva u Nišu, nije zanemarljiv broj onih koji su dospeli do suda i dočekali sudski epilog.

U 2025. godini došlo je do poražavajućeg obrta u slučaju u kome je oslobođen odgovorni za lepljenje poternica sa likom novinarkе Isidore Kovačević u Šapcu. Nakon četvorogodišnjeg postupka i dve osuđujuće prvostepene presude, Viši sud u Šapcu našao je da u radnjama okrivljenog nema elemenata krivičnog dela ugrožavanje sigurnosti. „Naime, prvostepeni sud je doneo osuđujuću presudu kojom je okrivljenom M. F. izrekao jedinstvenu kaznu zatvora od dve godine zbog ugrožavanja sigurnosti novinarkе Isidore Kovačević i još dva lica, od kojih je jedno bilo maloletno, i to zbog lepljenja 'poternica' sa njihovim likom. Poternice su bile lepljene nakon što su lica sa kapuljačama, naoružana motkama i čekićima, na šabačkom mostu tukla građane koji su učestvovali na protestu protiv kompanije Rio Tinto.“¹⁴⁶ „Isidora Kovačević je izveštavala sa mosta, i tom prilikom objavila imena i funkcije članova vladajuće stranke koji su tukli i maltretirali okupljene.“¹⁴⁷ Međutim, drugostepeni sud doneo je oslobađajuću presudu. U obrazloženju presude navodi se da krivično delo ugrožavanje sigurnosti čini ono lice koje ugrozi sigurnost nekog lica pretnjom da će napasti na život ili telo tog lica ili njemu bliskog lica. Reč je o kvalifikovanoj pretnji, to jest o pretnji kojom se stavlja u izgled da će se napasti na telo ili život pasivnog subjekta ili njemu bliskog lica, a taj napad treba shvatiti tako da isti obuhvata ili pretnju povredom ili pretnju ugrožavanjem života ili tela. Prema nalaženju drugostepenog suda, inkriminisane reči na zalepljenim plakatima ne mogu se podvesti pod „kvalifikovane pretnje“, bez obzira na činjenicu što su se oštećeni identično izjasnili u pogledu toga da su nakon saznanja za kritični događaj osetili nesigurnost i ugroženost odnosno strah za svoj život i telo.¹⁴⁸

Nakon ovakve poruke suda, nije čudo što Isidora Kovačević kaže da je danas uplašenija nego pre četiri godine, kada je njen grad osvanuo oblepljen po-

---

146 · ANEM, *Monitoring medijske scene u Srbiji za mesec jul 2025. godine*, dostupno na <https://javniservis.net/sekcije/drustvo/monitoring-medijske-scene-u-srbiji-za-mesec-jul-2025-godine/>.

147 · *Ibid.*

148 · Viši sud u Šapcu, 2 Kž1 240/25 od 16. 10. 2025.

ternicama sa njenim likom.¹⁴⁹ Brojni slučajevi indirektnih pretnji i ozbiljnih uznemiravanja i ne stignu do suda jer budu odbačeni rešenjem tužilaštva ili, još češće, donosi se službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka. Tako, u 134 predmeta formirana tokom 2025. godine, u 12 predmeta doneto je rešenje o odbacivanju krivične prijave, a u 18 predmeta doneta je službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka.¹⁵⁰ U predmetima iz 2024. godine, u 9 predmeta doneto je rešenje o odbacivanju krivične prijave, a u 12 predmeta doneta je službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka.¹⁵¹ Uočljivo je da je upotreba službene beleške učestalija u odnosu na donošenje rešenja o odbacivanju krivične prijave.¹⁵²

Budući da se veliki broj slučajeva prijavljenih napada na novinare okonča bilo rešenjem o odbacivanju, bilo službenom beleškom da nema mesta vođenju krivičnog postupka, od značaja je osvrnuti se i na razloge kojima se obrazlažu takve odluke tužilaštava.

RAZLOZI ZBOG KOJIH SE ODBACUJU KRIVIČNE PRIJAVE NOVINARA

Za potpuniju sliku o krivičnopravnoj zaštiti novinara koristan je uvid ne samo u (malobrojne) presude povodom krivičnih dela na štetu novinara, nego i u (daleko brojnije) odluke o tome da nema mesta vođenju krivičnog postupka zbog događaja učinjenih na štetu novinara.

Te odluke nam pokazuju i sa kakvim teškoćama se suočavaju novinari, u kakvim uslovima i pod kakvim pritiscima rade, te kakav je odgovor nadležnih institucija na takve okolnosti. U nastavku sledi pregled nekoliko slučajeva u kojima je povodom krivičnih prijava novinara zaključeno da nema mesta vođenju postupka. Fokus je bio na onim slučajevima u kojima je nesumnjivo da

149 · Videti, takođe, Stevan Ristić, „Intervju: Ivana Stevanović, Sistemski obračun režima sa kritičkim novinarima“, *Vreme*, 19. 11. 2025. godine, dostupno na <https://vreme.com/vreme/sistemski-obracun-rezima-sa-kritickim-novinarima/>.

150 · VJT statistika napada na novinare od 2016. do kraja 2025. godine, op. cit.

151 · *Ibid.*

152 · Za više detalja o tome videti Marija Babić, Rade Đurić, *Analiza: postupanje tužilaštva kada odluči da ne preduzima gonjenje po službenoj dužnosti – Službena beleška i rešenje o odbačaju: granica između zakonitosti i zloupotrebe*, NUNS, 2025, dostupno na https://nuns.rs/media/2025/11/ANALIZA_Postupanje-tuzilastva-kada-odluci-da-ne-preduzima-gonjenje-po-sluzbenoj-duznosti.pdf. O razlici između službene beleške i rešenja o odbacivanju krivične prijave videti, takođe, Slavko Ćuruvija fondacija, *Sloboda izražavanja pred sudom, Drugi redovni izveštaj o zaštiti slobode izražavanja u pravosudnom sistemu Srbije, 2022*, dostupno na <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/wp-content/uploads/2022/02/Sloboda-izrazavanja-pred-sudom-drugi-redovni-izvestaj.pdf>, str. 53–54.

je ili došlo do nekog oblika nasilja ili je bilo pretnji ili ozbiljnog uznemiravanja za koje niko neće odgovarati – štaviše, predmeti neće ni dospeti do suda.

Tako je rešenjem Osnovnog javnog tužilaštva u Zaječaru¹⁵³ odbačen izveštaj Policijske uprave u Zaječaru od 12. 6. 2025. godine, koji se smatra krivičnom prijavom oštećenog novinara **Glasa Zaječara**, kome je **prilikom pokušaja snimanja skupa Srpske napredne stranke oduzet telefon**.

Naime, prilikom prikupljanja potrebnih obaveštenja, pripadnik redarske službe naveo je da je, između ostalog, „dana 30.05.2025. godine, otišao na javni skup gde je govor držao predsednik Republike Srbije, da je radio u redarskoj službi i da **je novinara „Glas Zaječara“ zamolio da napusti skup, te da je tačno da mu je oduzeo mobilni telefon** jer mu je novinar snimao direktno u lice, blizu očiju, te da mu je rekao da će mu vratiti telefon, što je i učinio po završetku skupa“.¹⁵⁴

U rešenju **OJT Zaječar** navodi se da, imajući u vidu nespornu činjenicu da je „**mobilni telefon stvar u privatnoj imovini, te da iz krivične prijave i prikupljenih obaveštenja nedvosmisleno sledi da je (...) oduzeo tuđu stvar – mobilni telefon, od oštećenog, te da mu je ubrzo i vratio, dakle bez namere pribavljanja imovinske koristi, to je javni tužilac na osnovu čl. 284 st. 1 tač. 1 ZKP, doneo rešenje kao u izreci, jer se gonjenje za krivično delo oduzimanje tuđe stvari iz člana 211 stav 1 Krivičnog zakonika, preuzima po privatnoj tužbi, a ne po službenoj dužnosti**“.¹⁵⁵ Krivična prijava je odbačena.

153 · Rešenje Osnovnog javnog tužilaštva u Zaječaru, br. KT 501/25 od 3. 9. 2025. godine.

154 · *Ibid.*

155 · *Ibid.*

Ovde je od značaja i uvid u službenu belešku koju je sačinila policijska uprava u Zaječaru dana 12. 6. 2025. godine, povodom podneska novinara Glasa Zaječara.¹⁵⁶ Dva visoko rangirana pripadnika PU Zaječar¹⁵⁷ navode da su dana 30. 5. 2025. godine bili angažovani „na obezbeđenju predsednika Republike Srbije, gospodina Aleksandra Vučića u selu J., da je tokom poseta uočeno više novinarskih ekipa, uključujući i novinara portala (...), koji se obratio tužilaštvu podneskom povodom događaja od 30. 5. 2025. godine. U službenoj belešci navodi se da „tokom posete Predsednika Republike, nije uočeno da su novinara portala (...) pratili, vređali, ometali ga u obavljanju poslova, niti je uočeno da je izgurivan sa prostora skupa Srpske napredne stranke. Takođe, nije evidentirana prijava da je novinaru (...) oduzet telefon“.

S druge strane, tužilaštvo je navelo da iz prikupljenih obaveštenja nedvosmisleno sledi da je oštećenom novinaru bio oduzet telefon, koji mu je vraćen posle skupa. Podsećamo da je to potvrdio i osumnjičeni, navodeći da je novinara Glasa Zaječara zamolio da napusti skup, „te da je tačno da mu je oduzeo telefon“. Međutim, policijski službenici nisu uočili ništa od toga.

U ovom slučaju, krivična prijava odbačena je jer je tužilaštvo oduzimanje telefona novinaru – što se nesporno desilo – tretiralo kao oduzimanje tuđe stvari, što nije delo za koje se goni po službenoj dužnosti. Prema tome, policijska službena beleška nije bila od presudnog značaja za ishod ovog slučaja, ali sadržaj jeste zabrinjavajuć. Čak i da su policijski službenici prilikom davanja iskaza naveli sve iskreno, prema svojim najboljim saznanjima, proizlazi da policija koja jeste uočila novinara, nije uočila ni ono postupanje prema novinaru koje je sam osumnjičeni priznao i za koje je nesumnjivo utvrđeno da se desilo.

Zabrinjavajuće je i da je tužilaštvo u ovom slučaju fokus stavilo na to da nije bilo namere pribavljanja imovinske koristi, pošto je mobilni telefon vraćen po završetku skupa, a u potpunosti je zanemareno to što je na ovaj način

156 · MUP, Direkcija policije, Policijska uprava u Zaječaru, 03.19 broj 021-11/25-53 od 12. 6. 2025.

157 · Jedan od ova dva policijska službenika dao je iskaz i u postupku povodom krivične prijave zbog fizičkog napada policajaca na novinara Miljka Stojanovića od dana 11. 10. 2025. godine. I u ovom postupku doneto je rešenje kojim je odbačena krivična prijava. Za više detalja videti Andela Risantijević, „Osnovno javno tužilaštvo u Zaječaru odbacilo je krivičnu prijavu novinara Miljka Stojanovića protiv načelnika PU Zaječar“, *Glas Zaječara*, 27. 03. 2026. godine, dostupno na https://www.glas-zajecara.com/drustvo/osnovno-javno-tuzilastvo-u-zajecaru-odbacilo-je-krivicnu-prijavu-novinar-a-miljka-stojanovica-protiv-nacelnika-pu-zajecar-38962?activateId=456987&fbclid=IwDGRjCAQyYohjbGNrBDJigWV4dG4DYVWtAjExAHNydGMGYXBwX2lkDDM1MDY4NTUzMTCyOAAHBk7cZbP8gYmaD3GqfB2eNmSNPexltVO7Kb_T82sU5TSEpHmU3qTzRVz-ZodJ_aem_R-AL9vaxBBYL1DyB6zgrZA.

novinar sprečen u vršenju novinarskog posla. Kada je reč o novinarima, mobilni telefon nije bilo koja privatna, tuđa stvar, nego u savremenim uslovima predstavlja jedno od osnovnih sredstava za obavljanje novinarskog posla. Oduzimanjem telefona i vraćanjem tek po završetku skupa novinaru je faktički i suštinski onemogućeno da obavlja zadatak informisanja javnosti. Iznenaduje i podvođenje ovog dela pod krivično delo oduzimanje tuđe stvari. U sličnim situacijama, pred drugim tužilaštvima, postoje primeri da je podizana optužnica zbog neovlašćenog ometanja snimanja – zaključeno je da je reč o krivičnom delu sprečavanja štampanja i rasturanja štampanih stvari i emitovanja programa iz člana 149. st. 1. KZ.¹⁵⁸

U najmanju je ruku cinično – i opasno po slobodu izražavanja i slobodu medija – stanovište tužilaštva da oduzimanje telefona novinaru koji pokušava da snimi skup, o kome javnost ima interes da bude obavestena, predstavlja tek puko oduzimanje tuđe stvari, „bez namere pribavljanja koristi“, zanemarujući pri tome ono što ovaj događaj suštinski predstavlja, a to je neovlašćeno ometanje snimanja i sprečavanje novinara da obavlja svoj posao.

Ovo je i inače jedan od ključnih uočenih problema kada je reč o krivično-pravnoj zaštiti novinara u posmatranom periodu – **zanemaruje se dimenzija slobode izražavanja u vezi sa krivičnim delima učinjenim na štetu novinara i društvena opasnost napada na novinare**. Tužilaštvo je ovom slučaju pristupilo kao da je reč o „privremenom oduzimanju tuđe stvari“ (telefona) bilo kom građaninu, ne uzimajući ni u jednom trenutku u obzir okolnost da je reč o novinaru koji nastoji, i ima i pravo i dužnost, da izveštava javnost o skupu od značaja za lokalnu zajednicu.

Ovde je bitno podsetiti da sloboda izražavanja, shodno praksi Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP), obuhvata i slobodu primanja informacija i ideja.¹⁵⁹ Iako se sloboda izražavanja tradicionalno poistovećuje sa slobodom saopštavanja informacija i ideja, suština slobode izražavanja, prema stavu ESLJP, jeste u njihovom primanju,¹⁶⁰ kao i pravu javnosti da zna. Sloboda saopštavanja ne tiče se samo slobode slanja informacija, već uzima u obzir i čitaoca, slušaoca, publiku uopšte i njeno pravo da slobodno primi informaciju. Naspram zadatka medija da prenose informacije i ideje o pitanjima o kojima se raspravlja u političkoj areni i drugim područjima od javnog interesa, nalazi

158 · Dokumentacija u posedu autora.

159 · Videti, na primer, Ivana Krstić, Tanasije Marinković, *Evropsko pravo ljudskih prava*, op. cit., str. 212.

160 · *Ibid.*

se pravo javnosti da prima takve informacije i ideje.¹⁶¹ Svi ovi važni aspekti slobode izražavanja ignorisani su kada je oduzimanje telefona novinaru prilikom pokušaja izveštavanja i snimanja skupa od javnog značaja posmatrano kao oduzimanje tuđe stvari, bez namere pribavljanja koristi. Ovde bi fokus trebalo da bude na šteti koja je naneta javnom interesu i pravu javnosti da prima informacije, a ne na nameri (ili odsustvu namere) pribavljanja koristi.

Poređenja radi, pred drugim tužilaštvom, slučaj ometanja snimanja smatran je sprečavanjem rasturanja i štampanja i emitovanja programa – iako nije bilo fizičkog kontakta, niti oduzimanja telefona.¹⁶² Reč je o novinaru N1 koga su radnici javnog komunalnog preduzeća ometali u snimanju. Sudski postupak je još uvek u toku. Prvostepena osuđujuća presuda iz decembra 2025. godine ukinuta je u februaru 2026. godine.¹⁶³

Sličan ishod i problem uočavamo i u postupanju Prvog OJT u Beogradu povodom napada na novinarsku ekipu **Insajdera**.

Novinar Insajdera je 1. maja 2025. godine, u svojstvu novinara–reportera emisije Marker, koja se emituje na TV Insajder, angažovan na poslovima izveštavanja sa događaja ispred zgrade Narodne skupštine, koji je bio organizovan od strane vladajuće koalicije, pri čemu se i direktno uključivao u program TV Insajder. Nakon što je snimio fizički sukob između dve grupacije ljudi na toj lokaciji, nepoznato muško lice mu je prišlo i kameru svog telefona približilo novinaru na nekih 20 cm od njegovog lica i snimalo ga. Kada je i novinar Insajdera počeo da snima to lice, muškarac mu se obratio rečima „Bolje beži“, a potom ga je udario u ruku, usled čega je novinaru ispao telefon.¹⁶⁴ Kada je podigao telefon, ponovo je dobio isti udarac i ponovo mu je ispao telefon kojim je pokušavao da snimi osumnjičenog.¹⁶⁵

Prvo OJT u Beogradu zaključilo je da se reči upućene oštećenom, „Bolje beži“ ne smatraju pretnjom. Zatim, u rešenju kojim je odbačena krivična prijava navodi se da u konkretnom slučaju snimak, u trenutku kada ga je osumnjičeni udario po ruci radi daljeg sprečavanja snimanja mobilnim telefonom,

161 · ESLJP, *Lingens c. Autriche*, predstavka br. 9815/82, presuda od 8. 7. 1986, stav 41; Ivana Krstić, Tanasije Marinković, *Evropsko pravo ljudskih prava, op. cit.*, str. 213.

162 · Dokumentacija u posedu autora.

163 · N1, „Četiri godine od napada na novinara N1 Milana Stojanovića: Radnici JKP „Naisus“ ponovo pred sudom“, 19. 2. 2026. godine, dostupno <https://n1info.rs/vesti/cetiri-godine-od-napada-na-novinaru-n1-milana-stojanovica-radnici-jkp-naisus-a-ponovo-pred-sudom/>.

164 · Prvo osnovno javno tužilaštvo u Beogradu, KT. br., 2991/25 od 4. 9. 2025. godine, Rešenje o odbacivanju krivične prijave.

165 · *Ibid.*

nije emitovan neposredno u televizijskom programu, nego naknadno, na osnovu čega je izveden zaključak da opisana radnja nije dovela do sprečavanja ili ometanja emitovanja televizijskog programa, već da je ista bila usmerena ka onemogućavanju oštećenog da nastavi snimanje, te ceneći da navedena radnja u vidu sprečavanja, odnosno ometanja snimanja nije inkriminisana kao radnja krivičnog dela iz čl. 149, st. 1. KZ. U drugom slučaju, isto tužilaštvo je prilikom razmatranja da li je reč o sprečavanju/ ometanju snimanja i krivičnom delu, uzimalo u obzir okolnost da li je novinarka bila onemogućena da snimi događaj.¹⁶⁶

Dalje, redakcija **Glasa Zaječara** i novinar Miljko Stojanović podneli su krivičnu prijavu zbog **uznemiravanja**, jer je mesecima **dron snimao dvorište i kuću novinara Miljka Stojanovića, kao i nekoliko aktivista neformalne grupe „Zaječarci u blokadi“ i kuću novinara BBC na srpskom Nemanje Mitrovića.**¹⁶⁷ **OJT u Zaječaru donelo je službenu belešku da „nema mesta pokretanju krivičnog postupka protiv ovlašćenih službenih lica – Bezbednosno informativne agencije, za krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti, jer se u njihovim radnjama ne stiču zakonska obeležja krivičnog dela za koje se goni po službenoj dužnosti“.**¹⁶⁸

Dana 24. 1. 2025. godine opoziciona koalicija Svanuće zakazala je konferenciju za novinare u Skupštini grada **Valjeva**, na koju su bili pozvani novinari

---

166 · Isto tužilaštvo, razmatrajući krivičnu prijavu novinarku KoSSev-a prilikom procene da li je došlo do nekog krivičnog dela uzima u obzir okolnost da novinarka nije bila sprečena da snimi predmetni događaj. Iz toga bi se dalo zaključiti da je okolnost da novinar jeste bio sprečen da snimi predmetni događaj od značaja za procenu da li je bilo krivičnog dela, ali to ipak nije slučaj u postupku povodom napada na novinarsku ekipu Insajdera. Novinarka KoSSev-a je 7. maja 2025. godine ispred Narodne skupštine Republike Srbije, u prostoru ispred Pionirskog parka, gde je mesecima bio paravojni kamp, pokušala da snimi video i fotografski sadržaj za autorsku arhivu KoSSev, koji bi obuhvatio i deo skupa i kampa, ali je nakon što je počela snimanje doživela ozbiljne neprijatnosti i ispitivanje od strane nepoznatih lica iz kampa. Kako se u prijavi navodi, „fizičkim putem je došlo do sprečavanja snimanja, ometanja kretanja i zaustavljanja novinarku, nakon čega protivzakonito dolazi do pokušaja utvrđivanja njenog identiteta i daljeg ispitivanja“. Propitivali su je, snimali, iako sami nisu novinari, pokušavali da provere njen identitet. U blizini su se nalazili policajci koji nisu reagovali, dok se u komunikaciju nisu uključila dva prolaznika, uz istovremeni prilazak grupice mladića iz prostora improvizovanog kampa. Tada su policajci prišli i zamolili mladiće da se razidu. Zaključeno je, između ostalog, da u radnjama nepoznatog lica protiv kog je podneta prijava nisu ostvarena zakonska obeležja nijednog krivičnog dela koje se goni po službenoj dužnosti, pa ni krivičnog dela Sprečavanje štampanja i rasturanja štampanih stvari i emitovanje programa iz člana 149, st. 2 KZ, jer u konkretnom slučaju nije došlo do uništavanja ili oštećenja audio i video opreme koja se koristi za emitovanje programa, niti je novinarka bila sprečena da snimi predmetni događaj. Prvo osnovno javno tužilaštvo u Beogradu, Službena beleška, KTR br. 9716/25 od 28. 10. 2025.

167 · ANEM, *Redakcija Glasa Zaječara pita zbog čega i po čijem nalogu se vrši snimanje dvorišta Miljka Stojanovića i stana Anđele Risantijević?*, 1. 7. 2025. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/2kzufnt6>.

168 · Osnovno javno tužilaštvo u Zaječaru, Službena beleška od 28. 8. 2025. godine. Za više detalja videti podnaslov „Nadzor, praćenje, ugrožavanje novinarskih izvora – kontinuitet sa devedesetim“.

i izveštači. U krivičnoj prijavi je navedeno da je pripadnik privatnog obezbeđenja odgurnuo snimatelja lokalne televizije i nakon toga, zatvorenom šakom, udario dopisnika lokalnog portala ispod levog rebarnog luka. OJT Valjevo odbacilo je krivičnu prijavu, smatrajući da u tom slučaju može biti samo reč o nanošenju lake telesne povrede, što je krivično delo koje se ne goni po službenoj dužnosti. Kako se u obrazloženju navodi, imajući u vidu da sam oštećeni nije pomenuo da je osumnjičeni uputio bilo kakvu pretnju, već da ga je udario u predelu stomaka, zaključeno je da pomenuta radnja osumnjičenog, čak i da se zaista dogodila, ne predstavlja radnju izvršenja krivičnog dela koje se osumnjičenom stavlja na teret.¹⁶⁹ Okrivljeni je u svojoj odbrani izjavio da je postupao u skladu sa zakonom o privatnom obezbeđenju, te da je bio prinuđen da spoljnim delom šake odvrati fizički napad, kako bi zaštitio sebe, svoje kolege i policiju koja je bila iza njegovih leđa.¹⁷⁰

Oštećeni je izjavio prigovor na rešenje o odbacivanju krivične prijave ukazujući, između ostalog, da nije obavljeno veštačenje povreda koje je oštećeni pretrpeo, te da je to prvi slučaj da neko pominje da je morao da štiti policiju, kao da policija nema kapaciteta ni sredstava da se sama štiti već je mora štiti okrivljeni pripadnik privatnog obezbeđenja, podsećajući i da je apsolutno netačno da je iko pokušao nasilno da uđe u prostorije i da bi u tom slučaju reagovali pripadnici PU Valjevo koji su bili prisutni. Više javno tužilaštvo odbilo je prigovor kao neosnovan. I po mišljenju ovog tužilaštva, u konkretnom slučaju bi se eventualno radilo o lakoj telesnoj povredi za čije nanošenje se krivično gonjenje preduzima po privatnoj tužbi. Zaključeno je da je pravilno stanovište postupajućeg tužioca da je **pripadnik privatnog obezbeđenja postupao u skladu sa svojim ovlašćenjima**.¹⁷¹ Podsećamo, pripadnik privatnog obezbeđenja udario je novinara spoljnim delom šake u predelu stomaka.

Ovo je jedan od primera gde **institucionalna zaštita novinara ostaje nedostižna i zbog toga što se, prema važećem krivičnom pravu, nanošenje lake telesne povrede ne smatra krivičnim delom koje se goni po službenoj dužnosti**. Stoga odbacivanje krivične prijave ne iznenađuje. U odluci tužilaštva paušalno se navodi da je osumnjičeni postupao u skladu sa članom 25. Pravilnika o načinu primene ovlašćenja službenika obezbeđenja i članovima

169 · Osnovno javno tužilaštvo u Valjevu, Kt. br. 92/25 od 7. 3. 2025. godine. Krivična prijava je podneta zbog krivičnog dela ugrožavanje sigurnosti. Nema informacija o tome da li je nadležno tužilaštvo analiziralo zašto se u radnjama prijavljenog ne stiču bitna obeležja krivičnog dela nasilničkog ponašanja, jer se događaj odvijao u prisustvu većeg broja ljudi.

170 · *Ibid.*

171 · *Ibid.*

56. i 52. Zakona o privatnom obezbeđenju. Na taj način prijavljeni udarac novinara zatvorenom šakom u predelu stomaka podveden je pod postupanje „u skladu sa ovlašćenjima“ privatnog obezbeđenja.

Nedostatak ovakvog zakonskog rešenja i prakse, koja u potpunosti zanemaruje dimenziju slobode izražavanja i društvenu opasnost učinjenog dela, jasno ilustruje slučaj fizičkog napada na novinara Uglješu Bokića za vreme izveštavanja tokom izbornog dana 2. juna 2024. godine ispred Novosadskog sajma. Muškarac sa kačketom prišao je Bokiću, koji je snimao i pokušao da uradi anketu sa njim, uhvatio mu je telefon, što pokazuje i snimak, i pesnicom udario novinara u grudi. Nakon pregleda u Urgentnom centru, Bokiću je dijagnostikovano nagnječenje grudne kosti. Tužilaštvo je sačinilo službenu belešku zaključivši da nema mesta pokretanju krivičnog postupka, jer je reč o lakoj telesnoj povredi – nagnječanju grudne kosti.¹⁷²

Novinar Uglješa Bokić naveo je da ovakvim ishodom nije iznenađen.¹⁷³

„Ovo samo potvrđuje tezu da su naše institucije bukvalno mrtve. Ja sam ovo i prijavio kako bih dokazao ovu tvrdnju, jer sam od početka bio siguran da se neće desiti ništa. U zemlji u kojoj se ni za ubistva novinara nisu procesuirali odgovorni, bilo bi čudno da se moj slučaj završio presudom, naročito ako se zna da je napadač na mene blizak SNS-u.“¹⁷⁴

Ovakav ishod osudili su brojni mediji i novinarska udruženja. Istakli su da je to sramna odluka koja za posledicu može imati dalje pospešivanje nasilja nad novinarima, koje iz verbalnog sve češće prelazi u fizičko.¹⁷⁵

„Nagnječenje grudne kosti koje je konstatovao lekar, za veštaka, pa ni za OJT u Novom Sadu nije telesna povreda u sudsko-medicinskom smislu, pa nema ni krivičnog dela! Da li treba da nam lome kosti da bi za tužioca to bilo dovoljno? Da li je to poruka – tucite novinare slobodno, ali obazrivo. Nekažnjivost, poput ovog slučaja, takođe može da inspiriše novo nasilje, a novinare obeshrabruje

172 · OJT u Novom Sadu, KTR 1858/24. Službena beleška doneta 18. 7. 2024. godine – nema mesta pokretanju krivičnog postupka.

173 · Nađa Vukajlović, „Bilo bi čudno da se moj slučaj završio presudom!“ Zbog čega napadač na novinara Danasa Uglješu Bokića neće biti krivično gonjen?“, *Danas*, 6. 8. 2024. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/yfh8m3az>.

174 · *Ibid.*

175 · Izjava potpredsednice Udruženja novinara Srbije i članice SRG za bezbednost novinara Olivere Milošević. Nađa Vukajlović, „Bilo bi čudno da se moj slučaj završio presudom!“ Zbog čega napadač na novinara Danasa Uglješu Bokića neće biti krivično gonjen?“, *op. cit.*

da to prijavljuju, jer ne veruju u pravičan ishod.“¹⁷⁶

Novinar Uglješa Bokić ukazuje i na to Krivični zakonik, paradoksalno, propisuje veću kaznu za krivično delo ugrožavanje sigurnosti i ispada da je novinar zaštićeniji od verbalnog delikta nego od fizičkog, što se jasno vidi kroz dva slučaja u kojima je on napadnut – u jednom slučaju su bile u pitanju pretnje, a u drugom fizički napad.¹⁷⁷

Jedan od problema predstavlja i to što zakonodavac nije predvideo da se nalaz i mišljenje sudskog veštaka dostavlja oštećenom, pa tako u konkretnom slučaju Bokić nije imao mogućnost da izjavljuje primedbe na nalaz i mišljenje, niti da zahteva novo veštačenje.¹⁷⁸ Tužiteljka Višeg javnog tužilaštva u Beogradu je u izjavi za list Danas istakla, između ostalog, da nema informacije o tome da li je nadležno tužilaštvo analiziralo zašto se u radnjama prijavljenog ne stiču bitna obeležja krivičnog dela zlostavljanja i mučenja ili pak nasilničkog ponašanja, jer se događaj odvijao u prisustvu većeg broja ljudi, te je tužilaštvo moralo da obrazloži kojim razlozima se rukovalo kada je našlo da se u radnjama prijavljenog ne stiču elementi ni ovih krivičnih dela.¹⁷⁹ Obrazloženje bi moralo da sadrži i razloge zbog kojih tužilaštvo nije podnelo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.¹⁸⁰ Pri tome, uslov za postojanje krivičnih dela nasilničko ponašanje i zlostavljanje i mučenje, kao ni za prekršaj, nije postojanje lake telesne povrede.¹⁸¹

---

176 · *Ibid.*

177 · Intervju sa Uglješom Bokićem, 7. 4. 2026. godine.

178 · Videti, takođe, navode tužiteljke Višeg javnog tužilaštva u Beogradu Milene Božović, koja je u izjavi za Danas ukazala na ovaj problem. Nav. prema Nađa Vukajlović, '„Bilo bi čudno da se moj slučaj završio presudom“: Zbog čega napadač na novinara Danasa Uglješu Bokića neće biti krivično gonjen?', *op. cit.*

179 · *Ibid.*

180 · *Ibid.*

181 · *Ibid.*

Novinar Uglješa Bokić ukazuje i na to da postupanje tužilaštva može biti različito i u zavisnosti od toga ko je napadač na novinare, i to ilustruje kroz dva slučaja u kojima je on bio meta napada. U prvom slučaju, Tužilaštvo za visokotehnoški kriminal (VTK) je identifikovalo lice koje je uputilo pretnje. „Za razliku od nekih ranijih slučajeva kada su moje kolege dobijale pretnje, ovde je tužilaštvo do sada korektno radilo svoj posao, mada dosta sporo, a razlog tome vidim i u tome što to lice (napadač, prim. aut.) nije uticajno, niti je pretnje pisalo po instrukcijama, već samoinicijativno, pa shodno tome nema ko da ga zaštiti. Za razliku od toga, 2024. godine sam doživeo fizički napad od lica koje je bilo odmah poznato, ali koje je u Novom Sadu veoma blisko sa vladajućom strankom, ali i sa ljudima iz kriminogene sredine. Uz to je i bivši policajac. U ovom slučaju, stekao sam utisak da novosadsko tužilaštvo nije imalo volje da goni tog čoveka.“¹⁸²

Na drugoj strani, postoje primeri u sudskoj praksi da su slučajevi ometanja snimanja smatrani sprečavanjem rasturanja i štampanja i emitovanja programa – iako nije bilo fizičkog kontakta, niti oduzimanja telefona. Tako je u jednom slučaju uzeto u obzir to što su se okrivljeni obraćali novinaru povišenim, naredbodavnim tonom, što je bilo praćeno agresivnim gestovima i stvorilo situaciju u kojoj je oštećeni bio primoran da prekine snimanje. Okrivljeni su novinaru prilazili na udaljenost od oko jednog metra, obraćali mu se povišenim tonom, mlatarali rukama ispred njega i više puta mu naredživali „isključi to“, „isključi, kad ti kažem“, pri čemu su svojim ponašanjem stvorili atmosferu pritiska i uznemirenosti zbog koje je oštećeni prekinuo snimanje. Sud je zaključio da je okrivljenima moralo biti poznato da nemaju ovlašćenja, niti pravo da zabrane snimanje radova koji se izvode na javnoj površini. Zaključeno je da se u radnjama okrivljenih opisanim u izreci presude stiču sva obeležja krivičnog dela rasturanja štampanih stvari i emitovanja programa iz čl. 149 st. 1 KZ.¹⁸³ Ova presuda još uvek nije pravnosnažna, ali je ipak od značaja jer skreće pažnju na to šta je osnovni problem kada je u pitanju izostanak krivičnopravne zaštite povodom napada na ekipu Insajdera, Uglješiu Bokića, novinare u Zaječaru i Valjevu. Ostaje za žaljenje što nijedan od tih slučajeva neće ni biti razmotren pred sudom jer su nadležna tužilaštva ili odbacila krivične prijave ili donela službene beleške smatrajući da nije reč o krivičnom delu koje se goni po službenoj dužnosti.

182 · Intervju sa Uglješom Bokićem od 7. 4. 2026. godine.

183 · Osnovni sud u Nišu, 9K br. 178/2024 od 31. 10. 2025.

Najzad, postupanje u pomenutim predmetima koji su okončani tužilačkim odlukama nije usklađeno sa smernicama UNESCO-a za tužioce u vezi sa krivičnim delima na štetu novinara. Shodno ovim smernicama, prilikom vođenja, nadzora ili pružanja savetodavne pomoći u istrazi u vezi sa navodnim krivičnim delom počinjenim protiv novinara, tužioci bi trebalo da pokrenu ili preporuča sprovođenje kontekstualne analize povezanosti između navodnog krivičnog dela i medijskih aktivnosti žrtve, kako prošlih tako i sadašnjih.¹⁸⁴ U zavisnosti od okolnosti, može biti potrebno da istraga obuhvati celokupno medijsko okruženje, kao i one koji bi mogli imati korist od učinjenog krivičnog dela.¹⁸⁵

U pomenutim predmetima koji su okončani tužilačkim odlukama/službenim beleškama, uopšte nije uzeta u obzir okolnost da je reč o novinarima, medijsko okruženje, niti je razmatrana povezanost između učinjenih dela i obavljanja novinarskog posla oštećenih (iako je učinjenim delima nesumnjivo onemogućeno obavljanje novinarskog posla).

ŠTA SE NE SMATRA PRETNJOM PODOBNOM DA UGROZI BEZBEDNOST NOVINARA

Jedno od najčešće prijavljivanih dela na štetu novinara jeste ugrožavanje sigurnosti lica koja obavljaju poslove u oblasti javnog informisanja, iz čl. 138, st. 3 KZ. U praksi, prilikom primene člana 138, st. 3, izostaje zaštita ako su upućene uslovne pretnje ili ako pretnje ne sadrže neposrednu i konkretizovanu pretnju po život i telo oštećenog ili njemu bliskog lica. „Pretnja mora da sadrži najavljuvanje i stavljanje u izgled oštećenom da će ga napasti, odnosno nije dovoljno da sadrži samo želje osumnjičenog da se oštećenom desi neko zlo, već mora upravo osumnjičeni da izjavi da će oštećenom takvo

184 · UNESCO and International Association of Prosecutors (IAP), *Guidelines for Prosecutors on Cases of Crimes Against Journalists*, 2020, dostupno na <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000375138>, str. 2. Ove smernice nemaju za cilj da daju poseban status novinarima, jer su svi građani jednaki pred zakonom i one ni na koji način ne ograničavaju obaveze koje se odnose na dovoljnost dokaza, načelo oportuniteta ili, šire posmatrano, obaveze povezane sa diskrecionim ovlašćenjima tužilaca da pokreću krivične postupke u skladu sa nacionalnim zakonima, praksom i procedurama. Cilj je da se stvore uslovi koji zaista omogućavaju obavljanje novinarske profesije, između ostalog, tako što će se identifikovati elementi koje je potrebno analizirati u procesu donošenja odluka kada je navodno krivično delo počinjeno protiv novinara. Tako, smernice predviđaju da tužioci treba da razmotre kontekst obavljanja novinarskih aktivnosti i njihov uticaj na osnovna prava svaki put kada je navodno krivično delo učinjeno protiv nekog lica zbog obavljanja novinarske profesije.

185 · *Ibid*, str. 6.

zlo i naneti“.¹⁸⁶ Međutim, obrazloženja zbog čega se određene pretnje ne smatraju dovoljnim za pružanje krivičnoppravne zaštite novinarima često su neuverljiva i teško prihvatljiva.

Primeru radi, ovaj test postojanja neposredne i konkretizovane pretnje, potrebne za sudsku zaštitu novinara zbog ugrožavanja sigurnosti, nisu prošle pretnje upućene novinaru N1 Mladenu Savatoviću preko društvenih mreža X, Instagram i Facebook.

„Trebalo uništiti sve na N1“, „treba po kratkom postupku“, „dovesti u red batinama“

Novinar Mladen Savatović je 5. jula 2025. godine izveštavao sa studentskog protesta koji je te večeri održan ispred Pravnog fakulteta u Beogradu. Na tom protestu dogodio se incident u kome su učesnici protesta izviždali reporterku televizije Informer, Branku Lazić. Oštećeni nijednog trenutka nije učestvovao u napadima na reporterku Informera, što pokazuje i snimak priložen uz krivičnu prijavu, ali je medijska kuća Informer označila Mladena Savatovića kao saučesnika u napadu, nakon čega su oštećenom danima pristizale preteće i uvredljive poruke na njegove naloge na društvenoj mreži Facebook i Instagram, kao i na društvenoj mreži X.¹⁸⁷

Savatoviću su, pored brojnih uvredljivih i vulgarnih poruka i komentara, upućene i poruke da ga treba **dovesti u red batinama**, da ko god da ga vidi da mu „spuca klempu + dandaru... onu domaćinsku, da pomisli i da ga je spucalo nadzvučni top“, da ga „**treba po kratkom postupku**“. Upućena mu je poruka koja je, pored brojnih uvreda, sadržala i pretnju da „**treba uništiti sve na N1**“, i ta **poruka je propraćena slikom korisnika koji drži pušku u ruci**, što je naročito uznemirujuće i govori o ozbiljnosti pretnje. Više javno tužilaštvo, Posebno odeljenje za visokotehnološki kriminal, izvršilo je uvid u sve dostavljene priloge, tekstove i sporne objave upućene Mladenu Savatoviću. Tužilac je došao do zaključka da se sporni sadržaj ne može podvesti pod jasne i konkretizovane pretnje.¹⁸⁸ Iznenađujuće, tužilac navodi: „može se izvesti zaključak da je **predmet krivične prijave incidentne i tenzične**

186 · VJT Posebno odeljenje za VTK, službena beleška KTR VTK 720/25 od 14. 1. 2026. godine kojom je zaključeno da je predmet formiran povodom krivične prijave novinarko Tatalović potrebno arhivirati jer nema mesta pokretanju krivičnog postupka protiv bilo kog lica za bilo koje krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti.

187 · Više javno tužilaštvo u Beogradu, Posebno odeljenje za VTK, KTN vtk br. 2025/25 od 11. 8. 2025. godine; Apelaciono javno tužilaštvo u Beogradu, KTPO br. 289/25 od 26. 9. 2025. godine.

188 · Više javno tužilaštvo u Beogradu, Posebno odeljenje za VTK, Rešenje o odbacivanju krivične prijave, KTN vtk br. 2025/25 od 11. 8. 2025.

prirode i nije usmeren protiv ličnosti oštećenog kao novinara, već je instruisan raspravom na društvenoj mreži i pronošanjem neistinitih informacija, koje **nisu u vezi sa poslovima koje je oštećeni obavljao kao novinar**, već u vezi sa pronošanjem informacija o njegovom odnosu sa drugim novinarom, iz kojih razloga nalazim da prijavljeno delo nije krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti“. Dakle, ni pretnju upućenu novinaru N1 televizije, da „treba uništiti sve na N1“, praćenu slikom naoružanog pošiljaoca, postupajući tužilac nije smatrao povezanom sa poslom koji oštećeni obavlja kao novinar. Odlučujući o prigovoru protiv rešenja o odbacivanju krivične prijave, i Apelaciono javno tužilaštvo odbacilo je prigovor, zaključujući da je analizom inkriminiranih radnji, naznačenih u krivičnoj prijavi, prvostepeno tužilaštvo pravilno donelo zaključak da **objave prijavljenih lica ne sadrže u sebi neposrednu i konkretizovanu pretnju po život i telo oštećenog**, pa se time i ne mogu upodobiti radnjama izvršenja krivičnog dela ugrožavanje sigurnosti iz člana 138. KZ, niti bilo kog drugog krivičnog dela za koje se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti, za koje su dati jasni i argumentovani razlozi koje podržava i ovo tužilaštvo.¹⁸⁹

U drugom slučaju, urednici i novinarki lokalnog medija **Glas Zaječara**, Anđeli Risantijević, upućena je poruka sa uvredljivim i vulgarnim komentarima koji se odnose na njenu pokojnu sestru, za koju je potom napisano „zato je sad grizu crvi a i tebe će vrećo ...“. VJT VKT je zaključilo da upućene poruke ne predstavljaju konkretnu pretnju po život i telo Anđele Risantijević, već su pre svega vulgarne i uvredljive sadržine, te više predstavljaju neprimerenu komunikaciju, čiji sadržaj ne ukazuje na postojanje realne opasnosti, i stoga nema elemenata krivičnog dela ugrožavanje sigurnosti, niti pak drugog krivičnog dela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti, te je stoga doneta službena beleška da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka.¹⁹⁰

Poziv na nasilje nad zaposlenima u N1 tužilaštvo nije smatralo dovoljno konkretizovanim, ni objektivno mogućim

Ispod objave **N1** ostavljen je komentar: „Šta ste sejali bolesnu mržnju i laži sejali ste. Srpski narod vam neće oprostiti. Poručujem javno Jelena Karleuša poziva na nasilje nad zaposlenima u N1“. ¹⁹¹ Posebno odeljenje za VTK VJT u Beogradu donelo je odluku da se predmet arhivira imajući u vidu da se u

189 · Apelaciono javno tužilaštvo u Beogradu, KTPO br. 289/25 od 26. 9. 2025. godine.

190 · VJT VTK, KTR VTK br. 1776/25 od 16. 6. 2025. godine.

191 · NUNS, *Karleušina pesma mržnje*, 1. 5. 2025. godine, dostupno na <https://nuns.rs/karleusina-pesma-mrznje/>.

radnjama ne stiču obeležja krivičnog dela ugrožavanja sigurnosti iz čl. 138. st. 3, niti drugog krivičnog dela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti. Zaključeno je da navedena objava ne sadrži pretnju jer istom nije konkretizovana radnja, „a takođe ista nije ni objektivno moguća“.¹⁹²

„TREBA VAS PO KRATKOM POSTUPKU“

Krivična prijava novinara **Glasa Šumadije**, kome je preko društvene mreže Facebook napisano „TREBA VAS PO KRATKOM POSTUPKU“, odbačena je jer nije bilo moguće utvrditi identitet korisnika fejsbuk profila sa kog su upućene pretnje.¹⁹³ Kako se u rešenju navodi, ocenjujući navode izveštaja MUP-a iz kog proizlazi da na osnovu URL adrese nije bilo moguće utvrditi identitet korisnika spornog profila na društvenoj mreži Facebook, te kako u konkretnom slučaju nema drugih dokaza da je bilo koje lice izvršilo krivično delo ugrožavanje sigurnosti, niti bilo koje drugo krivično delo za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti, usled nedostatka dokaza, krivična prijava je odbačena.¹⁹⁴

Nemogućnost da se utvrdi identitet počilaca ujedno je jedan od čestih razloga zbog kojih kasni ili izostaje reakcija povodom napada na novinare. Kada je reč o predmetima formiranim tokom 2024. godine, u 14 predmeta ni nakon preduzimanja mera u predistražnom postupku potencijalni učinilac nije identifikovan, kao ni u 13 predmeta u 2025. godini.¹⁹⁵ Ukupno, od 2016. do kraja 2025. godine, u 156 predmeta (35,7%) ni nakon preduzimanja predistražnih radnji potencijalni učinilac nije identifikovan.¹⁹⁶

SUMIRANJE 2024. I 2025. GODINE: ŠTA SE NE SMATRA KRIVIČNIM DELOM KOJE SE GONI PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI

- Udaranje dva puta u ruku novinara Insajdera tako da mu je u oba navrata ispao telefon kojim je pokušavao da snimi muškarca koji ga je napao dok je izveštavao sa skupa vladajuće koalicije (laka telesna povreda);

192 · Više javno tužilaštvo u Beogradu, Posebno odeljenje za visokotehnoški kriminal, Službena beleška, KTR VTK br. 1435/25 od 15. 5. 2025.

193 · Više javno tužilaštvo u Beogradu, Posebno odeljenje za visokotehnoški kriminal, Rešenje o odbačavanju krivične prijave, KTN VTK br. 253/25 od 25. 3. 2025. godine.

194 · *Ibid.*

195 · Bezbedni novinari, VJT statistika napada na novinare od 2016. do kraja 2025. godine, dostupno na <https://bezbedninovinari.rs/article/1400/vjt-statistika-napada-na-novinare-od-2016-do-kraja-2025-godine>.

196 · *Ibid.*

- Udaranje novinara koje je rezultiralo nagnječenjem grudne kosti (laka telesna povreda);
- Udaranje novinara zatvorenom šakom u predelu stomaka (u skladu je sa ovlašćenjima privatnog obezbeđenja);
- Poruke da novinara N1 „treba dovesti u red batinama“, „treba po kratkom postupku“, i poruku da „treba uništiti sve na N1“, praćenu slikom pošiljaoca poruke kako drži pušku u ruci – jer nije u vezi sa obavljanjem novinarskog posla;
- „Trebava vas po kratkom postupku“ – poruka napisana novinaru Glasa Šumadije preko društvene mreže Facebook (nema dokaza; učinilac nepoznat);
- „Samo da policija upadne u N1 i pohapsi i usput dobro premlati izdajnike koji tamo rade! Ili bar građane da puste sa vilama“, „Ustaše, N1, umrite, Ustaše, umrite“, „Teroristička tv. Dokle laži ko koga napada j... vam ja majku terorističku“.¹⁹⁷ Zaključeno je da poruke ne sadrže direktnu, konkretnu i ozbiljnu pretnju, već želje da se novinarima redakcije N1 desi neko zlo, zbog čega je zaključeno da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka.
- „Daj Boze da svi zaposleni u Danasu budu tesko pogodjeni i da im se zatre svo seme, da gledaju a da ne mogu pomoci svojoj bolesnoj porodici, da se zderu iznutra i ta se zatre. U Hristovo ime se molimo Gospodu Bogu da se Danas i svi zaposleni teroristi kazne za sva zlodela na najgori način i da plate najveću cenu za sva zlodela protiv Srbije i srpskog naroda! SMRT IZDAJICAMA! MRS STOKO KORUMIPIRANA DAM PAS J. MATER U USTA I VASU DECU NABIJU TURCI NA KOLACI! Jer ste olos korumpiran i teroristicke ustase, MRS!“¹⁹⁸ Utvrđeno je da ne postoji direktna i ozbiljna pretnja, već da je reč o komentarima uvredljivog sadržaja.
- „Trebava vam svima ***** kevu i da vas nema više stoko izdajnička“, „Zgnječiti, pa na gomilu sa drugim smećem i upaliti šibicu“. Komentari objavljeni ispod video sadržaja u kome je prikazan isečak iz emisije Kurir televizije, upućeni voditeljki te televizije.¹⁹⁹ VJT VTK je smatralo da u konkretnom slučaju prijavljeno delo nije krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti, jer nema pretnji napadom na život i telo voditeljke TV Kurir, niti njoj bliskih lica, a kako se oštećena ne oseća ugroženom, nema ni subjektivnog, ni objektivnog elementa krivičnog dela, niti

197 · VJT VTK, KTR vtk 2617/25 od 24. 11. 2025. godine. Službena beleška – predmet arhivirati jer nema osnova za pokretanje krivičnog postupka.

198 · VJT KTK, KTR VTK br. 2915/25 od 15. 10. 2025, službena beleška – predmet arhivirati jer je zaključeno da nema osnova za pokretanje krivičnog postupka.

199 · Više javno tužilaštvo, Posebno tužilaštvo za VTK, Rešenje o odbacivanju krivične prijave, KTN VTK 1203/25 od 23. 5. 2025. godine. Prilikom telefonskog razgovora sa podnositeljkom krivične prijave, ona je izjavila da se ne oseća svakodnevno ugroženo, ali da joj svakako komentari nisu prijali.

pak nekog drugog krivičnog dela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti. Stoga je krivična prijava odbačena, a potom je i Apelaciono javno tužilaštvo odbacilo prigovor protiv rešenja o odbacivanju krivične prijave.²⁰⁰

- Poruka urednici Glasa Zaječara da će je uskoro jesti crvi, kao njenu pokojnu sestru – zaključeno da poruke više predstavljaju neprimerenu komunikaciju, čiji sadržaj ne ukazuje na postojanje realne opasnosti.
- Unošenje sendviča u lice zaposlenoj u Informeru, od strane učesnika protesta protiv iskopavanja litijuma, provokacije, verbalni napadi, vikanje, uvredljivi komentari i konstatacije koje su aludirale na profesionalnu pristrasnost oštećene. Zaključeno je da su oštećenoj upućivane reči uvredljive sadržine, te da se i sam čin guranja sendviča u lice oštećene smatra aktom realne uvrede, što nije krivično delo koje se goni od strane javnog tužilaštva, nego po privatnoj tužbi. Osumnjičeni su procesuirani zbog prekršaja nepristojno, drsko i bezobzirno ponašanje, i presudom Prekršajnog suda u Beogradu osuđeni su na kaznu zatvora – jedan okrivljeni je osuđen na kaznu zatvora od 40 dana, a dva na kazne od po 30 dana.²⁰¹ Zaključeno je da nema elemenata krivičnog dela ugrožavanja sigurnosti, jer ni oštećena ni svedok nisu naveli da su im upućene pretnje, kao i da nema elemenata krivičnog dela nasilničko ponašanje, jer nije nastupila posledica u vidu značajnijeg ugrožavanja spokojstva građana ili težeg remećenja javnog reda i mira.
- Mejl poslat novinarki nedeljnika Radar: „hej radisti ja se ne bi z.....sa šaicima, imaju kratak fitilj. Posle ovoga siguran sam da ćete zažaliti za dugačak blatnjav jezik i to za MALE PARE ne za vaše male pare koje dobijate, nego za male pare, ima podizvodjača koliko hoće, takoreći kamikaze. Nestvarno ste glupi.“²⁰² Zaključeno je da ne postoji direktna i ozbiljna pretnja da će prijavljeno lice neposredno ugroziti sigurnost podnositeljke prijave napadom na život ili telo nje ili njoj bliskog lica, nego da je reč o komentarima uvredljivog sadržaja.
- Povodom krivične prijave novinara Kurira, podnete zbog toga što je opkoljen, vređan i udaren na protestu, doneta je službena beleška da nema mesta krivičnom gonjenju jer nije dostavio medicinsku dokumentaciju, nije naveo svedoke, nije znao da li ga je neko gađao nečim ili ga je neko udario rukom, nije naveo bilo koje karakteristike koje bi bile podobne za eventualnu identifikaciju lica.

200 · Apelaciono javno tužilaštvo u Beogradu, KTPO br. 303/25 od 1. 10. 2025. godine.

201 · Prekršajni sud u Beogradu, PR br. 1151/24 od 11. 8. 2024. godine. Rešenjem Prekršajnog apelacionog suda u Beogradu PRŽ br. 18830/24 od 13. 8. 2024. usvojena je žalba okrivljenih, presuda prvostepenog prekršajnog suda je ukinuta i predmet vraćen na ponovni postupak. U trenutku odlučivanja o krivičnoj prijavi, postupak je bio još uvek u toku.

202 · WJT VTK, službena beleška, KTR VTK br. 1839/25 od 20. 6. 2025.

- Komentari ispod linkova podcast emisija Nenada Kulačina, a koji su uglavnom uvredljivog karaktera, ali i poruke sledeće sadržine: „Crko da bog da što pre“, „Dobićeš ti po .... dečko“, dok su postavljene i fotografije grafita namenjenog Dinku Gruhonjću. Zaključeno je da ne postoji namera ugrožavanja sigurnosti.
- Krivična prijava novinark Bečejskog mozaika: „Bečejski mozaik s..... k....., brises komentare ljudi koji pisu istinu. Jel te to Orban placa radi sto lakseg otcepljenja Vojvodine, mamu ti hortijevsku u usta raspala .....“. Zaključeno je da nema elemenata bilo kog krivičnog dela za koje bi se gonjenje preduzimalo po službenoj dužnosti.
- Poruka novinaru Miljku Stojanoviću na društvenoj mreži Facebook „Ti si dečko debil. Sa tobom ću ponoviti pre 6 godina“, „N.... mi se k.... ti i tvoja Ukrainka i blokaderi zajedno“ (sic!). Zaključeno je da komentari ne sadrže neposrednu, jasnu i ozbiljnu pretnju i da nisu ostvarena bitna obeležja krivičnog dela ugrožavanje sigurnosti, već eventualno elementi krivičnog dela uvreda, za koje se gonjenje preuzima po privatnoj tužbi.
- Novinara Radara Vuka Cvijića je Milan Lađević, urednik provladinog Srpskog telegrafa, udario pesnicom u lice, usled čega je Cvijić pao na zemlju, što je zabeleženo i na kamerama. Kako se u rešenju o odbacivanju krivične prijave navodi, „iz svega navedenog proizlazi da je osumnjičeni (...) vršio nasilje prema oštećenom Vuku Cvijiću, na taj način što ga je zatvorenom šakom leve ruke udario u desni deo lica, a zatim ga je sa obe ruke odgurnuo od sebe usled čega je oštećeni pao na tlo“.²⁰³ Kako su zaključili da nema elemenata krivičnog dela nasilničko ponašanje jer nije nastupila posledica u vidu teže uznemirenosti građana ili težeg remećenja javnog reda i mira, a za lakše telesne povrede gonjenje se preduzima po privatnoj tužbi – krivična prijava je odbačena.
- Krivična prijava novinara Glasa Zaječara podneta protiv načelnika Policijske uprave (PU) Zaječar i oficira Saobraćajne policije policijske ispostave PU Zaječar, zbog krivičnog dela zlostavljanje i mučenje, odbačena je jer je utvrđeno da ne postoje osnovi sumnje da je učinjeno krivično delo za koje se goni po službenoj dužnosti. U rešenju kojim je odbačena krivična prijava navodi se, između ostalog, da je oštećeni Miljko Stojanović kritičnom prilikom zadobio povrede u vidu nagnječenja grudnog koša u regiji ključne kosti, kao i ogrebotine/oguljotine prsta. Shodno nalazu veštaka, „povredu u vidu nagnječenja grudnog koša mogao je zadobiti mehanizmom pada, udara nekim delom grudnog koša u tvrdu podlogu kao što je asfalt, pošto je prethodno odgurnut od strane nekog od policajaca

---

203 · Prvo osnovno javno tužilaštvo u Beogradu, Kt br. 597/25 od 11. 3. 2025. godine.

(...). Povredu je mogao dobiti i prilikom guranja od strane nekog od policajaca sa štitovima, u vrata bioskopa „Timok““. „Povredu u vidu ogrebotine-oguljotine IV prsta desne ruke, mogao je zadobiti i prilikom guranja i pada na asfalt ispred gradske biblioteke, ali i ispred bioskopa „Timok“, prilikom odgurivanja od strane policajaca, a nakon toga i pritiskanjem o vrata bioskopa nekog od policajaca sa štitovima.“ Tužilaštvo je zaključilo da nema dokaza niti indicija da su prijavljeni policijski službenici zlostavljali novinara ili postupali prema njemu na način na koji se vređa ljudsko dostojanstvo.²⁰⁴ Indikativno je to što je u postupku iskaz dao zamenik načelnika PU Zaječar, koji je, između ostalog, naveo da je u jednom trenutku „uočio ošt. Miljka Stojanovića u ležećem položaju, na stomaku, ali nije video da li je neko ošt. Miljka sapleo, odgurnuo *ili je sam legao na zemlju*... Ne seća se da je istog uhvatio pod ruku, niti je primetio da je neko od policijskih službenika upotrebio sredstva prinude prema ošt. Miljku Stojanoviću“. Povodom drugog incidenta, kada je novinaru Miljku Stojanoviću otet telefon, isti policijski službenik je zajedno sa svojim kolegom načinio službenu belešku u kojoj je konstatovao da je primetio novinara, ali da nije primetio da je bio ometan u obavljanju posla, da je izguran, niti je evidentirano da mu je oduzet telefon, iako je osumnjičeni izjavio da je Stojanoviću uzeo telefon i zamolio ga da napusti skup.

U brojnim slučajevima napada i zastrašivanja novinara još uvek nema epilog. Redakcija N1 je 11. jula 2025. godine dobila preteće pismo u kome su optuženi za širenje propagande i antisrpske kampanje. U pismu se kaže da bi mogli doživeti istu sudbinu kao novinari redakcije Šarli Ebdo. Do danas N1 nije obaveštena o eventualnim uvidima do kojih su nadležni državni organi došli.²⁰⁵

Od značaja je osvrnuti se i na presude Osnovnog i Višeg suda u Nišu u starijem predmetu koji je okončan 2024. godine.²⁰⁶ U ovom slučaju, optuženi je novinaru pokušao da oduzme telefon, tražio mu da obriše snimke sa telefona i obratio mu se pretećim rečima „Obriši to, polomiću ti ruke i noge“ i „Ako ne ja, ima ko hoće“, a zatim je oštećenog udario u ruku kojom je držao mobilni telefon, usled čega je mobilni telefon odleteo nekoliko metara u

204 · Anđela Risantijević, „Osnovno javno tužilaštvo u Zaječaru odbacilo je krivičnu prijavu novinara Miljka Stojanovića protiv načelnika PU Zaječar“, *Glas Zaječara*, 28. 3. 2026. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/2u3hzs6z>.

205 · N1, „Šarli Ebdo, beli zečevi, blokada N1, pretnje smrću: Izveštaj specijalnih izvestilaca UN o nasilju nad novinarima u Srbiji“, 27. 1. 2026. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/5edsrpfy>. Treće OJT u Beogradu, gde je formiran ovaj predmet, jedino je tužilaštvo pored OJT u Sremskoj Mitrovici, koje nije dostavilo informacije tražene zahtevom za pristup informacijama od javnog značaja za potrebe ove analize.

206 · Viši sud u Nišu, Kž1 br. 169/24 od 18. 9. 2024. godine.

stranu.²⁰⁷ Optuženi je oglašen krivim zbog ugrožavanja sigurnosti lica koje obavlja poslove od javnog značaja u oblasti informisanja i izrečena mu je kazna zatvora od šest meseci uslovno. Takođe, sud nalazi da se, suprotno navodima odbrane, ne radi o uslovljenoj pretnji, kontekst upućenih reči optuženog prema oštećenom je naredbodavan, a ne uslovljen, i to kako same reči pretnje tako i iskazano ponašanje optuženog nakon upućivanja istih.²⁰⁸

Branilac je tvrdio da pretnja nikako ne može biti ozbiljna i ostvariva ako se uslovljava budućim neizvesnim ponašanjem oštećenog, te da bi postojalo predmetno krivično delo pretnja, ne sme biti uslovljena budućim neizvesnim ponašanjem oštećenog lica. I prvostepeni i Viši sud su zaključili da su ovi navodi neosnovani, te da se u radnjama za koje je okrivljeni oglašen krivim stiču sva obeležja krivičnog dela ugrožavanje sigurnosti iz čl. 138, st. 3. u vezi st. 1.v KZ. **Naime, suprotno navodima branilaca, u konkretnom slučaju se ne radi o uslovnoj pretnji, imajući u vidu da su u trenutku kada je krivično delo učinjeno predmetne fotografije već bile sačinjene, te da je okrivljeni upravo i pretio oštećenom na način opisan izrekom presude kako bi ovaj obrisao fotografije, dakle od oštećenog je zahtevao da izvrši neku radnju, a pretnja nije bila u konkretnom slučaju uslovljena budućim neizvesnim ponašanjem oštećenog.**²⁰⁹

Ipak, ovde je reč o presudama iz 2024. godine koje se odnose na događaj iz 2022. godine, dok je u 2025. godini, uprkos rekordnom i zabrinjavajuće visokom broju napada na novinare, osuđujućih presuda bilo veoma malo, a mnogi slučajevi neće ni dospeti do suda.

PRAĆENJE, NADZOR, UGROŽAVANJE NOVINARSKIH IZVORA

Novinari i urednica Glasa Zaječara, kao i aktivisti „Zaječarci u blokadi“ prijavili su uznemiravanje zbog dronova koji su danima nadletali njihova dvorišta i stanove, a za koje su pretpostavili da snimaju njihove aktivnosti, dvorišta i stanove, te su podneli krivične prijave. Tužilaštvo je odbacilo ove

207 · *Ibid.* Sud je uzeo u obzir kako reči, tako i ponašanje optuženog, zaključivši da su predstavljale ozbiljnu pretnju i da su očigledno podobne da kod oštećenog izazovu osećanje straha i nesigurnosti. Kako se u obrazloženju ističe: pretnja kao obeležje odnosno radnja ovog krivična dela se u konkretnom slučaju posmatra u okviru konteksta i načina upućenih reči pretnji oštećenom od strane optuženog da obriše snimak, da će mu polomiti ruke i noge posmatrane u svojoj celokupnosti i kontinuitetu i to kako načinu upućivanja ovih reči i ponašanju optuženog tako i nakon toga, te po oceni suda predstavljaju „kvalifikovanu pretnju“ kojom se stavlja u izgled napad na život i telo oštećenog.

208 · *Ibid.*

209 · Viši sud u Nišu, Kž1 br. 169/24 od 18. 9. 2024. godine.

krivične prijave, olako konstatujući da je „utvrđeno da je **reč o službenicima BIA koji su vršili poslove iz svoje nadležnosti**“. Kao razlog zbog kog je doneta ovakva službena beleška navodi se da su „lica (...), svi iz Zaječara, pristupili u Policijsku upravu Zaječar i prijavili da iznad njihovih kuća leti dron i da se pretpostavlja da to čini policija i snima aktiviste „Zaječarci u blokadi“, te smatraju da se takvim postupanjem krše njihova prava. **Iz izveštaja policijskog službenika ... i ... od 01.07.2025. godine se utvrđuje da su postupali po prijavi da iznad kuće u ul. .... leti dron i da građani te zgrade prijavljuju da neka lica puštaju dron sa njihove zgrade, nakon čega je utvrđeno da je reč o službenicima BIA koji su vršili poslove iz svoje nadležnosti.** Obzirom da je čl. 9. Zakona o bezbednosno-informativnoj agenciji predviđeno da agencija u obavljanju poslova iz svoje nadležnosti primenjuje odgovarajuće operativne metode, mere i radnje i odgovarajuća operativno tehnička sredstva kojima se obezbeđuje **prikupljanje podataka i obaveštenja radi otklanjanja i sprečavanja delatnosti usmerenih na podrivanje ili rušenje Ustavom utvrđenog poretka Republike Srbije, to nema protivpravnosti u postupanju pripadnika BIA**“.²¹⁰

Štaviše, tužilaštvo nije smatralo da je potrebno doneti rešenje o odbacivanju krivične prijave, na koje bi oštećeni imali mogućnost da izjave prigovor, nego je sačinjena službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka. Osim toga, u službenoj belešci nisu navedeni razlozi zbog kojih se konkretne radnje preduzimaju, već se sasvim uopšteno citira član 9. Zakona o bezbednosno-informativnoj agenciji.

Zabrinjavajuće je da se praćenje ili nadziranje novinara smatra uobičajenom praksom i da se službe bezbednosti (zlo)upotrebljavaju za potrebe targetiranja neistomišljenika ili kritičara vlasti.²¹¹

Dejvid Lajon, sociolog sa univerziteta Kvins u Ontariju, kaže da „upotreba nadzornih dronova od strane policije ima nekoliko nedostataka – mogu se koristiti za prikriveno snimanje privatnih prostora kao što su domovi ili automobili.“²¹² Aljoša Ajanović iz EDRI kaže da to što dronove čini posebno zabrinjavajućim jeste „njihova fleksibilnost i nepredvidivost“.²¹³ „Ljudi

210 · *Ibid.*

211 · Podsećamo da takva praksa nije rezervisana samo za novinare, nego da se na meti mogu naći, primera radi, i sami tužioci, kao što je to slučaj sa tužiteljkom Bojanom Savović, koja je u martu 2024. pozvala BIA da usmeri svoje kapacitete na svrsishodniji način. Videti u tom smislu i intervju sa tužiteljkom Bojanom Savović, <https://radar.nova.rs/video/radar-intervju/bojana-savovic-prate-me-slusaju-i-presrecu/>.

212 · Aleksa Tešić, „Atlas nadzora Srbije: Gde su sistemi za prepoznavanje lica, glasa, registarskih tablica i analizu ponašanja“, *BIRN*, 24. 2. 2026. godine, dostupno na [_](#).

213 · *Ibid.*

mogu znati gde su postavljene fiksne kamere, ali dronovi se mogu iznenada pojaviti i delovati na širokim područjima.²¹⁴ Ta nepredvidivost dodatno pojačava ‘efekat zastrašivanja’: ne znate kada ste pod nadzorom, niti odakle vas posmatraju. Lako je zamisliti da sam zvuk drona koji zuji iznad javnog prostora može stvoriti osećaj da ste meta ili pod prismotrom, čak i kada ne radite ništa protivzakonito.”²¹⁵

Međutim, krivična prijava Glasa Zaječara zbog uznemiravanja i potencijalnog snimanja dronovima u toj meri je smatrana beznačajnom da nije doneto ni rešenje o odbacivanju krivične prijave, nego je bilo dovoljno službenom beleškom konstatovati da to radi Bezbednosno-informativna agencija (BIA), te da nema mesta krivičnom gonjenju po službenoj dužnosti.

U stručnoj javnosti prisutno je stanovište da u Srbiji još uvek nije napravljen diskontinuitet sa praksom zloupotrebe službi bezbednosti za obračun sa neistomišljenicima.²¹⁶ Nezavisno društvo novinara Srbije (NUNS) navodi da je BIA više puta pokazala da, umesto da prikuplja dokaze protiv kriminalaca, ona prati i prisluškuje novinare i aktiviste.²¹⁷

Nakon dvodnevne misije u Beogradu, 26. i 27. marta 2026. godine, Media Freedom Rapid Response (MFRR) upozorava na to da nekontrolisana upotreba špijunskog softvera protiv novinara i novinarki i medijskih radnika, kao i izostanak brzih i nezavisnih istraga u tim slučajevima, ostaju ozbiljan razlog za zabrinutost koji zahteva hitnu pažnju nadležnih organa.²¹⁸ Navodi se i da do sada niko nije odgovarao za ove slučajeve, kao i da su rasprostranjena kršenja dokumentovana kroz upozorenja objavljena na Platformi Saveta Evrope i Mapping Media Freedom platformi, a potvrđena su i neposrednim svedočenjima novinara i novinarki iz štampanih, elektronskih i onlajn medija.²¹⁹

I izveštaj Amnesty International-a iz decembra 2024. godine pokazuje kako vlasti u Srbiji rutinski koriste tehnologiju nadzora i tehnike digitalne represije

214 · *Ibid.*

215 · *Ibid.*

216 · Vuk Z. Cvijić, „Ekskluzivno: Bojana Savović, tužiteljka Višeg tužilaštva u Beogradu, Prate me, prisluškuju i presreću poruke“, *Radar*, izdanje 32, 17. 10. 2024. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/5xjpdwh6>.

217 · NUNS, *NUNS: Pozivamo tužilaštvo da utvrdi ko je odgovoran za zloupotrebu digitalnih forenzičkih alata i praćenje novinara i aktivista*, 17. 12. 2024. godine, dostupno na <https://nuns.rs/nuns-pozivamo-tuzilastvo-da-utvrdi-ko-je-odgovoran-za-zloupotrebu-digitalnih-forenzičkih-alata-i-pracenje-novinar-a-aktivista/>.

218 · MFRR, *Vlasti u Srbiji moraju da zaustave spiralu nasilja prema novinarima i novinarkama*, 31. 3. 2026. godine, dostupno na <https://nuns.rs/vlasti-u-srbiji-moraju-da-zaustave-spiralu-nasilja-prema-novinarima-i-novinaricama/>.

219 · *Ibid.*

kao instrument šire kontrole i represije, usmeren ka civilnom društvu i novinarima.²²⁰ Nalazi izveštaja otkrivaju sveprisutnu rutinsku upotrebu invazivnog špijuskog softvera, uključujući Pegasus kompanije NSO Group, kao i novog domaćeg špijuskog softvera za Android uređaje pod nazivom NoviSpy, koji je prvi put otkriven u pomenutom Amnesty International izveštaju.²²¹ BIA i srpska policija koristile su NoviSpy i mobilne forenzičke alate kompanije Cellebrite kako bi targetirale nezavisne aktiviste iz think-tank organizacija, mirne demonstrante i nezavisne novinare.²²² Ova nezakonita praksa digitalnog nadzora osim što predstavlja kršenje ljudskih prava na privatnost i zaštitu ličnih podataka, duboko utiče na druga prava i slobode, uključujući pravo na slobodu izražavanja, udruživanja i mirnog okupljanja.²²³

Među onima kojima je instaliran špijunski softver, prema nalazima međunarodne organizacije Amnesty International, našao se i novinar internet portala FAR Slaviša Milanov.²²⁴ Nakon više od dve godine od kada mu je, prema navodima iz krivične prijave koju je podneo, (nezakonito) instaliran špijunski softver, novinar Slaviša Milanov nije ni pozvan u tužilaštvo da da iskaz.²²⁵ U međuvremenu, krivična prijava podneta je u ime još jednog novinara – Ljubomira Stefanovića, autora YouTube kanala Slavija Info.²²⁶ Stefanović je obavestio javnost o tome da su ga pripadnici BIA 11. 10. 2024. godine primorali da uđe u kombi, a potom ga neosnovano odveli u prostorije MUP-a, gde je proveo oko četiri sata.²²⁷ Za to vreme mu je privremeno bio oduzet telefon, a prema informacijama kojima NUNS raspolaže, u slučaju Ljubomira Stefanovića došlo je do upotrebe Cellebrite alata koji se koristi za

---

220 · Amnesty International, *Digitalni zatvor: Nadzor i represija civilnog društva u Srbiji*, dostupno na <https://www.amnesty.org/en/documents/eur70/8814/2024/sr/>.

221 · *Ibid.*

222 · *Ibid.*, 4.

223 · *Ibid.*

224 · Amnesty International, *Digitalni zatvor: Nadzor i represija civilnog društva u Srbiji*, op. cit.; Danijela Apostolog Videnov, „FAR: Politička i digitalna represija nad novinarima dvojezične redakcije“, *Autonomija*, 4. 3. 2025. godine, dostupno na <https://www.cenzolovka.rs/pritisci-i-napadi/far-politicka-i-digitalna-represija-nad-novinarima-dvojezicne-redakcije/>.

225 · Videti ANEM, *Slučaj proganjanja Ljubomira Stefanovića, glavnog urednika Jutjub kanala Slavija info, od strane policije i BIA*, 16. 10. 2025. godine, dostupno na <https://anem.org.rs/sr/strane/slucaj-proganjanja-ljubomira-stefanovica-glavnog-urednika-jutjub-kanala-slavija-info-od-strane-policije-i-bia>. Videti, takode, Vesna Radojević, „Državni nadzor: Novinaru tajno instaliran špijunski softver u telefon tokom ispitivanja u policijskoj stanici“, *KRIK*, 16. 12. 2024. godine, dostupno na <https://raskrikavanje.rs/drzavni-nadzor-novinaru-tajno-instaliran-spjijunski-softver-u-telefon-tokom-ispitivanja-u-policijskoj-stanici/>, kao i ANEM, Monitoring medijske scene u Srbiji za mesec decembar 2024. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/ya3nh5cm>.

226 · *Ibid.*

227 · NUNS, *NUNS: Pozivamo tužilaštvo da utvrdi ko je odgovoran za zloupotrebu digitalnih forenzičkih alata i praćenje novinara i aktivista*, op. cit.

otključavanje telefona i preuzimanje podataka, što takođe otvara mogućnost za instalaciju NoviSpy špijunskog softvera.²²⁸

U godišnjem izveštaju partnerskih organizacija Saveta Evrope za unapređenje bezbednosti novinara navodi se da su slučajevi nezakonitog nadzora nad novinarima prijavljeni i 2025. godine, naročito u Italiji i Srbiji, uprkos ogorčenju koje su izazvala prethodna otkrića, posebno Pegasus Project.²²⁹ Špijunski softver predstavlja ozbiljno zadiranje u komunikacije novinara, naročito sa njihovim poverljivim izvorima, i sama pretnja u vidu svesti o njegovom postojanju stvara atmosferu nepoverenja i straha koja podriva ulogu „čuvara javnosti“ i istraživačko novinarstvo.²³⁰

Prema informacijama dobijenim od saradnika Cenzolovke, postoji sumnja da se njegova komunikacija prisluškuje, jer je u provladinom mediju objavljen tekst koji, osim što je predstavljao targetiranje novinara, govori i o tome na šta će da se odnosi tekst na kome je novinar u tom trenutku tek radio, kao i o tome ko su neki od stručnjaka koji pružaju ekspertsku podršku u vezi sa pripremanjem članka.²³¹

Kada su novinari u pitanju, ove nezakonite prakse nose još jedan specifičan i ozbiljan rizik, a to je ugrožavanje novinarskih izvora.

Države imaju dužnost da obezbede izvore koje novinari koriste kako bi obavljali svoj posao, uključujući njihovu anonimnost. Iz ovog prava novinara proizlazi i potreba da se postupa naročito oprezno ako pribegavaju praćenju i nadzoru nad novinarima.²³² „Evropski sud za ljudska prava je nedavno podsetio da istrage koje mogu dovesti do otkrivanja identiteta novinarskih izvora treba podvrgnuti strogoj kontroli.“²³³

***

228 · *Ibid.*

229 · Platform Organisations of the Platform to Promote the Protection of Journalism and Safety of Journalist, *Europe Press Freedom Report, On the Tipping Point: Press Freedom 2025, An annual assessment by the partner organisations of the Safety of Journalists Platform*, mart 2026, dostupno na <https://tinyurl.com/5fwjpmwy>, str. 12. Novinarski izvori su poverljivi i treba ih kao takve tretirati u svakoj fazi istrage i sudskog postupka. Tužiocima moraju obezbediti zaštitu poverljivih podataka koji mogu dovesti do identifikacije izvora u situacijama kada bi novinarski izvori mogli biti otkriveni tokom istrage ili postupka.

230 · *Ibid.*

231 · Intervju od 21. 3. 2026. godine.

232 · Global Freedom of Expression, *Global Case-Law on Violence against Journalists*, *op. cit.*, str. 12.

233 · Iz ovog prava koje uživaju novinari proizlazi potreba za naročitom pažnjom kada je reč o primeni nadzora nad njima. *Ibid.*

U kontekstu zaštite novinarskih izvora, od značaja bi bilo osvrnuti se i na slučaj novinara Uglješe Bokića, koji je 25. decembra 2025. godine pozvan u policijsku stanicu u Novom Sadu po nalogu Osnovnog javnog tužilaštva u Novom Sadu, zbog objavljivanja delova policijske službene beleške u vezi sa hapšenjem novosadskog advokata Nemanje Aleksića, bliskog SNS-u. Prema informacijama objavljenim u medijima, policiji je naloženo da Bokića pita ko mu je i kada dostavio službenu belešku, kao i da je preda policiji, ako je još uvek poseduje. Bokić je posle davanja izjave rekao da se pozvao na Zakon o javnom informisanju i odbio je da policiji oda izvor svojih informacija, kao i da je tražio da u zapisnik uđe da smatra da je ovo pritisak na njega, kao i na nezavisne novinare.²³⁴ Uredništvo Danasa je potez tužilaštva nazvalo „neprihvatljivim pritiskom“ na novinara i redakciju, kao i na „slobodno novinarstvo“ uopšte, podsetivši i da prema Zakonu o javnom informisanju novinar nije u obavezi da odaje svoje izvore. Po odredbama ovog zakona, sud to može naložiti, ali isključivo onda kada se informacija tiče krivičnog dela za koje je zaprećena zatvorska kazna od najmanje pet godina i „ako se podaci za to krivično delo ne mogu pribaviti na drugi način“.²³⁵

U preporuci Parlamentarne skupštine Saveta Evrope o zaštiti izvora novinara navodi se da čak i u slučaju da je pružanje podataka iz policije ili pravosudnih organa bilo nezakonito, oni su ti koji sprovode interne istrage – i ne (smeju da) traže od novinara da otkrivaju svoje izvore. I smernice za postupanje tužilaca koje su izradili UNESCO i Međunarodno udruženje tužilaca podsećaju na neophodnost zaštite novinarskih izvora.²³⁶

Zaštita novinarskih izvora jedan je od osnovnih uslova slobode štampe. Bez takve zaštite, izvori mogu biti obeshrabreni da pružaju pomoć medijima u informisanju o stvarima koje su od javnog interesa.²³⁷ Kao rezultat toga, vitalna uloga štampe, kao javnog čuvara može da bude oslabljena, kao što i mogućnost štampe da pruži tačne i pouzdane informacije može da bude dovedena u pitanje.²³⁸

Pozivanje novinara Bokića radi davanja izjave osudio je i NDNV. Udruženje

---

234 · Danijel Apro, „Bokić: besmislen zahtev tužilaštva da odam izvor informacija – novinare štiti zakon“, *Cenzolovka*, 25. 12. 2025. godine, dostupno na <https://www.cenzolovka.rs/pritisci-i-napadi/bokic-besmislen-zahtev-tuzilastva-da-odam-izvor-informacija-novinare-stiti-zakon>.

235 · *Ibid.*

236 · UNESCO and International Association of Prosecutors (IAP), *Guidelines for Prosecutors on Cases of Crimes Against Journalists*, *op. cit.*, str. 2.

237 · ESLJP, *Gudvin v. UK*, Predstavka br. 17488/90, presuda od 27. 3. 1996. godine (VV), st. 39.

238 · *Ibid.*

je taj postupak označilo kao direktan napad na slobodu medija, garancije zaštite novinarskih izvora i pravo javnosti da bude informisana. Pozivanje novinara na policijsko saslušanje zbog objavljivanja informacija od očiglednog javnog interesa, uz pretnju prinudnim dovodenjem, po oceni NDNV-a predstavlja grubo kršenje domaćih i međunarodnih standarda slobode izražavanja i rada novinara. Zaštita izvora, smatra udruženje, jedan je od temeljnih principa novinarstva i nezaobilazan uslov za postojanje slobodnih i profesionalnih medija.²³⁹

NDNV podseća da je novinar dužan da štiti svoj izvor, čak i po cenu lične odgovornosti, te da nijedna institucija nema pravo da od novinara zahteva da otkrije izvor informacija, osim u izuzetnim i zakonom strogo propisanim okolnostima, koje u ovom slučaju očigledno ne postoje.²⁴⁰

ESKALACIJA NASILJA NAD NOVINARIMA NA PROTESTIMA

Pored opštih obaveza koje države imaju u vezi sa zaštitom slobode izražavanja, postoje i druge obaveze koje proizlaze iz prakse međunarodnih sudova i tela za zaštitu ljudskih prava.²⁴¹ Tako, novinari koji izveštavaju sa demonstracija koje mogu postati nasilne moraju biti zaštićeni od strane policijskih snaga.²⁴² U predmetu *Najafli protiv Azerbejdžana*, Evropski sud za ljudska prava utvrdio je da je nasilje naneto novinaru koji je izveštavao sa protesta bilo „nepotrebno, prekomerno i neprihvatljivo“, te da državni organi imaju posebnu dužnost da vode računa o novinarima koji obavljaju svoj posao u takvim opasnim uslovima.²⁴³

Ovo je još jedan „test“ na kome je zaštita bezbednosti novinara u Srbiji, posebno u poslednjih godinu i po dana, ostala daleko ispod nivoa koji iziskuju međunarodni standardi ljudskih prava u oblasti slobode izražavanja. Nasilje nad novinarima od kraja 2024. godine pojačano je upravo zbog (i prilikom izveštavanja sa) protesta koji su usledili nakon pada nadstrešnice na nedavno renoviranoj novosadskoj železničkoj stanici. Policijski službenici ne samo da

239 · „NDNV: Poziv na saslušanja novinara Danasa je direktno ugrožavanje zaštite izvora“, *Cenzolovka*, 22. 12. 2025. godine, dostupno na <https://www.cenzolovka.rs/pritisci-i-napadi/ndnv-poziv-na-saslusanja-novinar-danasa-je-direktno-ugrozavanje-zastite-izvora/>.

240 · *Ibid.*

241 · ESLJP, *Najafli v. Azerbajdan*. Videti, takođe, *Global Case-Law on Violence Against Journalism*, Columbia University; str. 11.

242 · *Ibid.*

243 · *Ibid.*

ne pružaju novinarima adekvatnu zaštitu od nasilja tokom izveštavanja na protestima, nego neretko i sami napadaju novinare ili prisustvuju kao nemi posmatrači napada. Stoga ne čudi da je tokom 2025. godine Srbija zauzela jedno od tri vodeća mesta u Evropi kada su u pitanju napadi na novinare tokom protesta, zajedno sa Gruzijom i Turskom.²⁴⁴

Policija ima dužnost da osigura bezbednost i prava novinara koji prate proteste i zaštita mora biti pružena svim osobama koje se bave novinarskim aktivnostima, bez obzira na to da li su akreditovani novinari ili frilenseri.²⁴⁵ Na skupu na kojem se pojedini učesnici ponašaju nasilno, policijski službenici imaju obavezu da naprave razliku između nasilnih pojedinaca i drugih učesnika skupa ili posmatrača, kao što su novinari, čije pravo na mirno okupljanje i dalje ostaje.²⁴⁶

U suštinskoj suprotnosti sa ovim obavezama, posebno kada su u pitanju napadi na novinare prilikom izveštavanja sa studentskih i građanskih protesta protiv korupcije, uloga policije se neretko svodi na ulogu nemih posmatrača. „Ovo se na najogoljeniji način desilo kada je ekipi N1 polomljena kamera ispred kampa koji se mesecima nalazio ispred Narodne skupštine u Beogradu – policija nije ni pokušala da zaštiti novinarsku ekipu od napada.“²⁴⁷ „Dužnost policajca je kada vidi, čak i kada nije na dužnosti, a ovaj policajac jeste bio – dužan je da reaguje, a ukoliko ne reaguje na krivično delo – onda on ulazi u krivično delo.“²⁴⁸

Slično, novinara portala Mašina, Marka Miletića, tokom izveštavanja sa protesta u Vrbasu, pristalice SNS-a gađale su flašama, kamenicama i pirotehničkim sredstvima, pogodili su ga sa više kamenica, zaleđenih flaša i komada vatrometa.²⁴⁹ U prenosu uživo na društvenim kanalima Mašine jasno

244 · Tokom 2025. godine, širom Evrope, novinari su često bili fizički napadani tokom protesta od strane policije, političkih aktera i samih učesnika protesta. Ovakva vrsta napada registrovana je u jednoj četvrtini država obuhvaćenih izveštajem, pri čemu su najviši nivoi zabeleženi u Gruziji, Srbiji i Turskoj. Safety of Journalists Platform, *Europe Press Freedom Report On the Tipping Point: Press Freedom 2025, An annual assessment by the partner organisations of the Safety of Journalists Platform*, op. cit.

245 · United Nations Human Rights, Office of the High Commissioner, Human Rights in the Context of Protests for Journalists, dostupno na <https://tinyurl.com/4nbsmar6>, str. 7.

246 · *Ibid.*

247 · Govoreći o napadu na ekipu N1 kod takozvanog „Ćacilenda“ i nereagovanju policije u trenutku incidenta, novinar nedeljnika Radar Vuk Cvijić rekao je da od kada postoji „kriminalni kamp“, „policija je u ulozi eskort pratnje kriminalaca“, a prilikom napada na ekipu N1 i novinarsku opremu to se desilo na najogoljeniji način. N1, *Cvijić: Policajac ulazi u krivično delo ukoliko na njega ne reaguje, policija eskort pratnja kriminalcima*, 21. 11. 2025. godine, dostupno na <https://n1info.rs/vesti/cvijić-policajac-ulazi-u-krivično-delo-ukoliko-na-njega-ne-reaguje-policija-eskort-pratnja-kriminalcima/>.

248 · *Ibid.*

249 · NUNS, Baza NUNS-a, *Napad na novinare, Marko Miletić, Vrbas, 12. 8. 2025. godine*, dostupno na <https://nuns.rs/incident/napad-na-novinare-marko-miletic-vrbas-12-08-2025/>.

se vidi kako se novinar Miletić nakon napada obraća policiji, pitajući u kom momentu će policija da reaguje i da spreči napadače da ga gađaju pirotehničkim sredstvima, na šta su se policajci samo okrenuli, a na konstataciju novinara da je pogođen, nisu reagovali.²⁵⁰

Čak i ako dođe do reakcije policije, ta reakcija se često sastoji u tome da se novinari udalje sa lica mesta, umesto da im se obezbedi da nesmetano obavljaju svoj novinarski posao. Tako, primera radi, prilikom izveštavanja ekipe Nove S sa skupa u Nišu 17. maja 2025. godine, reakcija policije usledila je tek nakon što je bezbednost novinara bila već ozbiljno ugrožena, a prema njihovim saznanjima, nasilnici nisu identifikovani niti procesuirani, dok su novinarku i snimatelja sklonili sa mesta događaja.²⁵¹ Dok su novinarku i snimatelja pomerali policajci, napadači su im sve vreme vikali na megafon „napolje, napolje“.²⁵² U tim trenucima novinarka je objašnjavala policiji kako su je gurali i udarali sa leđa, ali policija ni na to nije reagovala.²⁵³

Poseban razlog za zabrinutost predstavljaju brojni napadi na medijske radnike koji su se dogodili u prostoru tzv. „Ćacilenda“.²⁵⁴ Tokom prvih devet meseci od postavljanja šatora u Pionirskom parku, zabeleženo je najmanje 25 slučajeva ometanja medijskih radnika u radu i napada na njih.²⁵⁵ U jednom od tih napada ekipi N1 polomljena je kamera, o čemu je bilo reči.²⁵⁶ Prisutni pripadnici policije vrlo često nisu reagovali kako bi zaštitili novinare i legitimisali nasilnike.²⁵⁷ U jednom slučaju su umesto napadača nasilno priveli napadnutog.²⁵⁸

Prilikom dvodnevne misije u Beogradu 26. i 27. marta 2026. godine partner-skih organizacija Platforme Saveta Evrope za zaštitu novinarstva i bezbednosti novinara i inicijative MFRR, delegacija je nakon sastanka sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Policijskom upravom za grad Beograd i Upravom kriminalističke policije ostala zabrinuta zbog izostanka bilo kakvog priznanja

---

250 · *Ibid.*

251 · Krivična prijava podneta OJT u Nišu povodom napada na novinarku i snimatelja televizije Nova S 17. 5. 2025. godine u Nišu.

252 · *Ibid.*

253 · *Ibid.*

254 · Za više detalja o ovim napadima videti naročito ANEM, *Hronologija napada na medijske radnike u prostoru između Pionirskog parka i Skupštine Srbije, 2025, op. cit.*

255 · *Ibid.*

256 · *Ibid.*

257 · *Ibid.*

258 · *Ibid.*

ozbiljnosti problema i zbog propusta policije u zaštiti novinara i u istragama povreda prava koje se odnose na novinare.²⁵⁹ Delegacija nije obavještena ni o jednom slučaju u kojem je policijski službenik snosio odgovornost zbog neprofesionalnog postupanja ili zbog toga što je propustio da reaguje²⁶⁰ (kada je to bilo potrebno, prim. aut.). Čak i kada su predstavljeni konkretni i dobro dokumentovani primeri u kojima su policijski službenici bili počinioci napada, predstavnici organa za sprovođenje zakona nisu reagovali na način koji bi ukazivao na spremnost da iz ovih propusta izvuku pouku i ispune svoju zakonsku obavezu zaštite novinara i novinarki.²⁶¹

Posebno brine to što pojedini pripadnici policije izlaze iz uloge zaštitnika novinara i ulaze u ulogu ne samo posmatrača već i izvršioca nasilja nad novinarima. Tužilaštvu je prijavljen slučaj napada na novinara Radara Vuka Cvijića tokom izveštavanja sa protesta održanog u Beogradu 15. avgusta 2025. godine, kad ga je policijski službenik isprskao hemijskim sredstvom.²⁶²

„Prvo mi je goreo vrat, zatim sam bukvalno oslepeo, a nakon toga se crvenilo i pečenje raširilo i na ruke“, objašnjava Cvijić.²⁶³

Napad se dogodio iz čista mira, u momentu kada se u Ulici kneza Miloša nije ništa dešavalo, a usled prskanja sprejom novinar je bio potpuno slep najmanje sat vremena.²⁶⁴ Policajac u oklopu istupio je iz kordona, prišao je novinaru Cvijiću s leđa i isprskao ga po vratu i licu. Napadu je svedočilo više osoba, uključujući novinara Nove S, kao i svih drugih policajaca koji su bili prisutni u tom kordonu i morali su videti napad, ali uprkos tome, napadač na Vuka Cvijića ostao je nepoznat do zaključenja ovog izveštaja.

259 · Article 19, *Vlasti u Srbiji moraju da zaustave spiralu nasilja prema novinarima i novinarkama*, 31. 3. 2026. godine, *op. cit.*

260 · *Ibid.*

261 · *Ibid.*

262 · Radar, *Novinara Vuka Cvijića policija mučki napala s leđa, Novinar Radar isprskan nepoznatom materijom, oslepeo na sat vremena*, 16. 8. 2025. godine, dostupno na <https://radar.nova.rs/drustvo/novinar-vuka-cvijica-policija-mucki-napala-s-leda/>.

263 · *Ibid.*

264 · *Ibid.*

Neminovno se nameće pitanje kako je moguće da policajac istupi iz kordona, isprska novinara hemijskim sredstvom po licu i vratu – što su morali videti i drugi policajci prisutni u tom kordonu – a da napadač ostane nepoznat. Novinar Uglješa Bokić ističe da rešenje ovog problema mora biti sistemsko i dodaje:

„Mi trenutno na protestima imamo maskirane policajce koji ne nose na uniformi oznake sa brojem značke i prezimenom. Iako je protivzakonito, vlast to jednostavno toleriše i u takvoj situaciji je teško bilo šta preduzeti, jer je država ta koja svesno krši zakon. Ukoliko bi policajci nosili uniformu na adekvatan način, vrlo lako bi bilo identifikovati one koji prekoračuju svoja ovlašćenja. Kada su maskirani civili u pitanju tu već možemo da pričamo o odsustvu volje, jer da je maska nešto što štiti učinioca krivičnog dela, onda nikada ni jedan ubica ili pljačkaš ne bi bio identifikovan. Dakle, ponavljam, ovo je stvar politike i sistema, zakon već imamo.“²⁶⁵

To je bio drugi napad policije na Cvijića na protestima koji su usledili nakon novembra 2024. godine, a prethodni napad desio se ispred Pravnog fakulteta.²⁶⁶ Dok je snimao hapšenje i surovo prebijanje studenata, njega su fizički napali policajci pokušavajući da ga spreče da sve snimi telefonom.²⁶⁷ Napad je zabeležen na video-snimku koji je uz krivičnu prijavu dostavljen nadležnim državnim organima. Do trenutka zaključenja ovog izveštaja, ne samo da nijedan slučaj napada na Vuka Cvijića u kontekstu izveštavanja sa protesta nije razrešen, niti dospao do suda, nego ni u jednom od tih slučajeva nije ni otkriven učinilac.²⁶⁸

Neadekvatno procesuiranje napada od strane policije višestruko urušava sigurnost novinara, jer osim što predstavlja obeshrabrujuću poruku novinara, ujedno šalje signal policijskim službenicima na terenu da nezakonito postupanje policije ne prate odgovarajuće posledice. I činjenje i nečinjenje policije dodatno je doprinelo tome da protesti postanu izuzetno opasno mesto za obavljanje novinarskog posla, i da novinarstvo u Srbiji postaje izuzetno rizična profesija. Ovaj problem je jasno i potresno sažet u rečima fotoreporterke Zorice Popović, koja je zajedno sa još dvojicom novinara napadnuta na dan održavanja lokalnih izbora u Boru: „**Taj nivo očaja, kada**

265 · Intervju sa Uglješom Bokićem od 7. 4. 2026. godine.

266 · *Ibid.*

267 · *Ibid.*

268 · Podaci iz Periodičnog obaveštenja VJT SRG, *op. cit.*

znaš da će neko da pozove policiju, a da policija neće ništa da uradi. A vidiš da su doneli sekiru i da imaš posla sa ubicama.“ „Neko je pozvao policiju. Policija došla. Policija nam se smejala.“²⁶⁹ Napadači se nisu uplašili policije, naznačava: „Vidim kola koja idu iz suprotnog smera nenormalnom brzinom. Kažem policiji, ovo je jedan od njih, zaustavite ga. Policija se ne pomera. Stoji i gleda.“²⁷⁰ Fotoreporterka navodi i da je neformalnim kanalima stupila u kontakt sa osobom iz policije u pokušaju da sazna ko su osobe koje su joj otele fotoaparat, i dobila informaciju da joj ta osoba navodno nudi da joj vrati stari ili kupi fotoaparat ako promeni izjavu i kaže da ga je u toj gužvi izgubila.²⁷¹

Novinari su od strane policije bivali izloženi udaranju,²⁷² guranju, odgurivanju štitovima, legitimisanju, prskanju hemijskim sredstvom, bivali primorani da leže na zemlji oko 15 minuta²⁷³, odgurivani pendrecima,²⁷⁴ a potom i udarani pendrekom u glavu²⁷⁵. Ne samo da su novinari faktički nezaštićeni od nasilja prilikom izveštavanja na terenu, nego ne mogu da računaju ni na efikasnu policijsku i pravnu zaštitu kada do nasilja nad njima dođe, a to se sve češće dešava. To šalje opasnu poruku i potencijalnim napadačima i bojazan od toga je prisutna među novinarima.

Urednik portala 021 iz Novog Sada Zoran Strika prijavio je napad koji je doživeo prilikom izveštavanja sa skupa u Novom Sadu, 12. aprila 2025. godine – organizovanog odlaska građana na miting u Beogradu. Kako je opisao, napad se dogodio dok je pokušavao da snimi incident u kome je jedan muškarac pretučen na skupu. Tom prilikom, novinaru Striku je, između ostalog, telefon otet i bačen u Dunav. Strika objašnjava da je neposredno nakon napada postupanje inspektora, a potom i tužiteljke, bilo profesio-

269 · Jelena L. Petković, „Zorica Popović o zločinu nad novinarima u Boru: Sekirom na ljude?! Tad sam videla da su nas napale ubice“, *Cenzolovka*, *op. cit.*

270 · *Ibid.*

271 · *Ibid.*

272 · NUNS, Baza NUNS-a, *Napad na novinare, Dragan Jeković i Nebojša Jovanović, Kraljevo*, 29. 7. 2025, dostupno na <https://nuns.rs/incident/napad-na-novinare-dragan-jekovic-i-nebojsa-jovanovic-kraljevo-29-07-2025/>.

273 · *N1*, „Novinarka Vremena ležala na zemlji: Policiji rekla da je press, oni je 'nisu čuli.'“, 5. 9. 2025. godine, dostupno na <https://n1info.rs/vesti/katarina-stevanovic-vreme-protest-novi-sad-policija/>.

274 · *Javni servis*, „Napadi na novinare u Novom Sadu, tokom protesta“, 21. 11. 2025. godine, dostupno na <https://javniservis.net/sekcije/drustvo/napadi-na-novinare-u-novom-sadu-tokom-protesta-srbijo-dali-se-cujemo-video/>.

275 · Videti, na primer, objavu korisnika Marija Šehić na društvenoj mreži X, dostupno na https://x.com/marija_antic/status/2039031749397610964 i objavu snimatelja Marka Dragoslavića iz FoNeta na društvenoj mreži X od dana 31. 3. 2026. godine, dostupno na <https://x.com/DragoslavicaM/status/2039057721438130314> <https://archive.ph/vgV2C>.

nalno.²⁷⁶ „Problem je bio što u trenutku napada nije bilo policajaca koji bi intervenisali i zaštitili i osobu koja je pretučena i mene. Moj telefon je bačen u vodu nakon što je policija pozvana. Jasno mi je da ne mogu da se pojave odmah na licu mesta, ali sam ih čekao duže vreme i nakon što su pozvani i nakon što je telefon bačen.“²⁷⁷ Više od 10 meseci nakon tog događaja, napadač nije identifikovan. Prema informacijama koje je novinar Strika dobio na sastanku Stalne radne grupe za bezbednost novinara, „policija je pronašla momka koji je pretučen (što je Strika snimao i zbog čega mu je telefon otet i bačen u Dunav, prim. aut.). On je, pretpostavljam iz straha, negirao da je pretučen i da se nalazio na tom mestu. Iako je postojao svedok koji je video incident, iako sam ja to snimio, zbog čega je kasnije moj telefon završio u Dunavu, on je rekao da nije učestvovao ni u kakvom incidentu. U tom smislu, verujem i da je policiji/tužilaštvu teže da identifikuje osobe koje su bacile moj telefon i na neki način razreši ovaj slučaj.“²⁷⁸

U nastavku sledi pregled nekoliko predmeta evidentiranih u tužilaštvu koji pružaju uvid u teškoće sa kojima se novinari susreću prilikom izveštavanja sa protesta, kao i u postupanje nadležnih institucija povodom prijavljenih napada na novinare koji izveštavaju sa protesta.

„Zbog ometanja novinara postaje problem izveštavati sa skupa“

5. 11. 2024.

Žaklina Tatalović

Snimatelju **N1** televizije Nikoli Popoviću i njegovoj kolegini Žaklini Tatalović je, tokom izveštavanja sa protesta u **Novom Sadu, 5. novembra 2024.** godine, najpre prišao nepoznati muškarac i, uz brojne psovke i vređanje, ometao ih u radu. „On nas je oko 45 minuta ometao u radu, psovao, pokazivao srednji prst, nije hteo da se skloni. Nije bio maskiran i često se mogao i videti u kadru sinoć. I kolegini Žaklina Tatalović je tada izvestila u programu kako **zbog ometanja novinara postaje problem izveštavati sa skupa**“, naveo je Popović.²⁷⁹ Tada su se novinarka Tatalović i on sklonili i krenuli bliže Gradskoj kući, kada ga je druga **nepoznata osoba udarila i oborila kameru**. Kamera je tom prilikom oštećena. Lice te osobe ne vidi se na snimku.²⁸⁰ Ovo je bio

276 · Intervju sa urednikom i novinarom Zoranom Strikom, od dana 11. 2. 2026. godine.

277 · *Ibid.*

278 · *Ibid.*

279 · UNS, *Pronaći i kazniti odgovorne za napad i ometanje ekipe N1 na protestu u Novom Sadu*, 6. 11. 2024. godine, dostupno na [https://www.uns.org.rs/sr/saopstenja/165555/uns-pronaci-i-kazniti-odgovorne-za-napad-i-ometanje-ekipe-n1-na-protestu-u-novom-sadu.html?print=true](https://www.uns.org.rs/sr/saopštenja/165555/uns-pronaci-i-kazniti-odgovorne-za-napad-i-ometanje-ekipe-n1-na-protestu-u-novom-sadu.html?print=true).

280 · *Ibid.*

jedan od prvih protesta nakon pada nadstrešnice u Novom Sadu. Slučaj do trenutka zaključenja izveštaja nije rešen, niti je počinilac identifikovan. Napad je prijavljen OJT u Novom Sadu.²⁸¹ U odnosu na prvog muškarca, koji je ometao rad novinarske ekipe, i za događaj za koji *nije* podneta prijava dostavljen je izveštaj o identifikaciji učinioca i protiv tog lica je podnet zahtev za pokretanje prekršajnog postupka zbog prekršaja vređanje, vršenje nasilja, pretnja ili tuča iz čl. 9, st. 1. Zakona o javnom redu i miru.²⁸²

U odnosu na lice koje je udarilo snimatelja i oborilo mu kameru, OJT u Novom Sadu u odgovoru na zahtev za pristup informacijama od javnog značaja od 3. 3. 2026. navodi da se „preduzimaju sve mere i radnje radi identifikacije i pronalaska lica u čijim radnjama se stiču obeležja krivičnog dela sprečavanje štampanja i rasturanja štampanih stvari i emitovanja programa iz čl. 149 st. 1 Krivičnog zakonika“.²⁸³

„Da se sklonite ili ćemo primeniti sredstva prinude“

PU Novi Sad dostavila je OJT u Novom Sadu službenu belešku u vezi sa dojavom Urgentnog centra Kliničkog centra Vojvodine da je radi pregleda pristupila novinarka sa povredom za koju navodi da je zadobila ispred zgrade Osnovnog suda u Novom Sadu. Priložen je lekarski izveštaj. Prilikom davanja izjave, novinarka je izjavila da je zaposlena na televiziji N1, da je 20. 8. 2025. godine došla ispred zgrade suda u Novom Sadu kako bi izveštavala o najavljenoj blokadi suda, da je ubrzo počela da dolazi Interventna jedinica policije, kao i da je ona bila označena fluorescentnim žutim prslukom sa natpisom Press.²⁸⁴ Navela je da je u jednom trenutku jedan od pripadnika Interventne jedinice izdao naređenje: „Da se sklonite ili ćemo primeniti sredstva prinude“, te je neko od pripadnika Interventne rekao „Idemo, ajmo, ajmo“, u kom trenutku je počelo potiskivanje okupljenih građana, te je i ona počela da se povlači i da ju je tom prilikom jedan od pripadnika Interventne jedinice grubo odgurnuo prema drvetu.²⁸⁵ Oštećena je u dva navrata rekla da je novinarka, ali je pripadnik Interventne nastavio da je gura sve do drveta tako da joj je prikleštio ruku, usled čega joj je ispao telefon. Nije mogla da identifikuje pripadnika Interventne jedinice zbog načina na koji su obučeni, bez oznake

281 · OJT Novi Sad, broj predmeta KTR 3535/24, preveden u KTN 4111/24.

282 · Osnovno javno tužilaštvo u Novom Sadu, Odgovor na zahtev za pristup informacijama od javnog značaja, Dopis br. PI 6/2026. od 3.3.2026. godine.

283 · *Ibid.*

284 · ANEM, *Lea Apro: Policija protiv novinara*, 1. 9. 2025. godine, dostupno na <https://anem.org.rs/sr/strane/lea-apro-policija-protiv-novinara>.

285 · *Ibid.* Osnovno javno tužilaštvo u Novom Sadu, br. KTR 2552/25 od 26. 11. 2025. godine.

na uniformama i sa pokrivenim licem. Doneta je službena beleška da nema mesta pokretanju krivičnog postupka. Navedeno je, između ostalog, da na osnovu raspoložive medicinske dokumentacije nisu konstatovani sigurni, objektivni znaci povređivanja, kao i da je u izveštaju koji je dostavio Sektor unutrašnje kontrole MUP RS navedeno da za vreme neprijavljenog javnog okupljanja, kao ni po njegovom završetku, od strane policijskih službenika PU Novi Sad nije postupano prema novinarki.²⁸⁶

Iznenaduje značaj koji se pridaje izveštaju policije u postupku povodom krivične prijave koja se odnosi na postupanje policije.

Nesumnjivo je da je prema snimatelju izvršeno nasilje, ali krivičnog gonjenja neće biti.

Iste večeri kada je napadnuta ekipa N1, 5. novembra 2024. godine, snimatelj medijske kuće Euronews oboren je na zemlju rvačkim potezom. NDNV je podnelo podnelo je krivičnu prijavu zbog krivičnog dela nasilničko ponašanje iz čl. 344, st. 1. KZ, a uz krivičnu prijavu dostavljeni su i snimak događaja,²⁸⁷ fotografije napadača, kao i podaci svedoka događaja – dvoje novinara.

Utvrđeno je da se radi o Vuku Raoniću,²⁸⁸ članu Srpske napredne stranke. Osim što je obaranje snimatelja na zemlju vidljivo na priloženom snimku, dva svedoka – novinarka i novinar, potvrdili su da je osumnjičeni oborio snimatelja Euronews-a na zemlju.²⁸⁹

Tužilaštvo je izvršilo uvid u dostavljeni video zapis, na kome se, između ostalog, uočava osumnjičeni kako podmeće nogu oštećenom i obara ga na trotoar sa kamerom u rukama. Utvrđeno je da okupljeni građani ne iskazuju bitnu reakciju na događaj, u smislu ispoljavanja težeg uznemirenja, već da nastavljaju svoju žustru verbalnu raspravu. Stoga je zaključeno da zabranjena posledica, koja je pored radnje izvršenja neophodna za postojanje ovog kri-

---

286 · *Ibid.*

287 · Videti i Euronews Serbia, „Napadnut snimatelj Euronews Srbija tokom izveštavanja sa protesta u Novom Sadu (VIDEO)“, 5. 11. 2024. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/4yvwmpyp>.

288 · Videti, na primer, ANEM, *NDNV: Nasilje nad novinarima u Novom Sadu nagradeno funkcijom zamenika gradonačelnika*, 15. 12. 2025. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/4da3t6zc>, kao i Lea Apro, „Napadač na snimatelja postao pomoćnik gradonačelnika Novog Sada: Kritike NDNV-a i pokreta Bravo“, *N1*, 15. 12. 2025. godine, dostupno na <https://n1info.rs/vesti/napadac-na-snimatelja-postao-pomocnik-gradonacelnika-novog-sada/>.

289 · Osnovno javno tužilaštvo u Novom Sadu, Br. KT-5156/24 od 20. 6. 2025. godine. Novinarka koja je bila sa snimateljem pitala je zašto joj obaraju snimatelja. Kada je neko od prisutnih pokušao da smiri situaciju govoreći „Sve je u redu“, uzvratila je pitanjem kako može da kaže da je sve u redu kada su videli šta se desilo.

vičnog dela, a koja se sastoji ili u značajnijem ugrožavanju spokojstva građana ili težem remećenju javnog reda i mira, u konkretnom slučaju nije nastupila.²⁹⁰ Zaključeno je i da opisane radnje osumnjičenog nisu bile takvog intenziteta, u smislu ispoljenog stepena nasilja i grubosti, odnosno siledžijstva, da bi kod svedoka izazvale ozbiljne posledice po njihovo spokojstvo ili javni red i mir, kako se to zahteva važećom sudskom praksom i pravnom teorijom.²⁹¹

Oštećeni je izjavio prigovor, u kome je, između ostalog, navedeno da ugrožavanje spokojstva građana, kao posledica krivičnog dela, ne mora nastupiti u trenutku kada se događaj odigrao, niti se ugrožavanje spokojstva građana odnosi samo na građane koji prisustvuju kritičnom događaju.²⁹² Međutim, rešenjem Višeg javnog tužilaštva u Novom Sadu prigovor je odbijen. Zaključeno je da je nesporno da je osumnjičeni oborio oštećenog, koji je postupao kao snimatelj TV Euronews, tako što mu je podmetnuo nogu, što je vidljivo i na dostavljenom video zapisu. S druge strane, navodi se da javni tužilac OJT u Novom Sadu izvodi pravilan zaključak da u konkretnom slučaju nije došlo do nastupanja posledice ovog krivičnog dela, u vidu značajnijeg ugrožavanja spokojstva građana.

Ponovljeno je da je nesporno da se u radnjama osumnjičenog stiču obeležja istorodnog prekršaja, koji ne zahteva nastupanje kvalifikovane posledice u vidu značajnijeg ugrožavanja spokojstva građana ili težeg remećenja javnog reda i mira, te da će biti podnet zahtev za pokretanje prekršajnog postupka.

Istina je da je ovde reč o posledičnom krivičnom delu i da je potrebno da je nastupila posledica koja se sastoji ili u značajnijem ugrožavanju spokojstva građana, ili u težem remećenju javnog reda i mira. Ipak, ostaje upitno da li je nasilje koje je Vuk Raonić u ovom slučaju izvršio takve prirode i intenziteta da se ne može smatrati da je značajnije ugroženo spokojstvo građana i da li praksa sudova i tužilaštava govore u prilog tome da je ovde bila reč o

290 · U rešenju OJT u Novom Sadu o odbacivanju krivične prijave se navodi: „Naime nesporno je da je imenovani osumnjičeni učestvovao u predmetnom događaju na način da je oštećenog podmetanjem noge i guranjem oborio na trotoar. Dakle opisane radnje bi se mogle podvesti pod zakonski opis radnje izvršenja krivičnog dela nasilničko ponašanje iz čl. 344 st. 1. Krivičnog zakonika, ali smatramo da zabranjena posledica, koja je pored radnje izvršenja neophodna za postojanje ovog krivičnog dela, a koja se sastoji ili u značajnijem ugrožavanju spokojstva građana ili težem remećenju javnog reda i mira, u konkretnom slučaju nije nastupila.“

291 · Rešenje OJT u Novom Sadu o odbacivanju krivične prijave, *op. cit.*

292 · U prigovoru je oštećeni istakao i da je kritičnom prilikom bio na službenom zadatku, kao snimatelj TV Euronews, samim tim obavljajući poslove od javnog značaja u vezi sa informisanjem, te je jasno, a imajući u vidu ulogu koju javno informisanje i lica koja obavljaju poslove od javnog značaja u oblasti informisanja imaju u demokratskom društvu, da svaki napad na takvo lice, u vezi sa poslovima koje obavlja, značajno narušava spokojstvo građana. *Ibid.*

prekršaju ili pak o krivičnom delu nasilničko ponašanje.

Ono što je nesporno je da u ovom slučaju jeste izvršeno nasilje prema snimatelju, koji je oboren na zemlju – to je potvrdilo i Osnovno i Više javno tužilaštvo u Novom Sadu, ali su smatrali da nije nastupila posledica u vidu teže uznemirenosti građana.²⁹³

Međutim, jedan od svedoka napada, koleginica oštećenog, novinarka-reporterka, izjavila je da je ona lično tom prilikom *osetila uznemirenost*, ali da je u tom trenutku *bila pod adrenalinom i osetila revolt i bes što neko sebi daje za pravo da to učini*.²⁹⁴

Kako u sudskoj praksi „spokojstvo između ostalog označava *odsustvo uznemirenosti* od strane nekog lica, uverenje da ne pretili nikakva opasnost, *odsustvo uzbuđenja i slično*“,²⁹⁵ postavlja se pitanje zbog čega svedočenje novinarkice, koleginice oštećenog, nije moglo da bude dovoljno za zaključak da jeste nastupila posledica u vidu značajnijeg ugrožavanja spokojstva građana.

Ovde je od značaja imati u vidu i presudu Vrhovnog kasacionog suda (VKS) u kojoj se ističe da zakonski izraz „značajnije ugrožava spokojstvo građana“, (...) ne određuje najmanji broj lica čije spokojstvo se ugrožava nasilničkim ponašanjem, te je, po oceni tog suda, **za ostvarenje posledice ovog krivičnog dela, od značaja da je došlo do značajnijeg ugrožavanja spokojstva i samo jednog lica – građanina, pored lica prema kome se vrši nasilje**“. VKS je u tom slučaju zaključio da je za postojanje krivičnog dela bilo dovoljno što je kod lica koje je bilo u društvu sa licem prema kojem je izvršeno nasilje, usled ponašanja okrivljenog izazvan osećaj uznemirenosti i straha, što je dovelo do značajnijeg ugrožavanja njegovog spokojstva.²⁹⁶

293 · Ovde je interesantno osvrnuti se na raniji primer iz prakse u kome je nadležno tužilaštvo (OJT u Užicu) smatralo da jeste nastupila posledica potrebna za postojanje krivičnog dela nasilničko ponašanje, te je podnelo optužni predlog i izjavljivalo žalbu protiv odbijajuće prvostepene presude u slučaju u kome je okrivljeni kao građanin prisustvovao javnom protestu i „baner“ sa slikom predsednika države gađao jajima ispunjenim farbom. Tužilaštvo je u tom slučaju smatralo da je nastupila posledica potrebna za postojanje krivičnog dela nasilničko ponašanje, a ne da je reč o prekršaju, te je podnelo optužni predlog. Stiče se utisak da je granica za utvrđivanje da li je reč o prekršaju ili krivičnom delu nasilničko ponašanje bila fleksibilnije i niže postavljena kada je reč o napadu farbom na „baner“ sa predsednikovom slikom, i da su priroda i intenzitet tog napada smatrani ozbiljnijim nego kad je reč o obaranju snimatelja prilikom obavljanja posla u oblasti javnog informisanja. Ostaje za žaljenje što sud u slučaju napada na snimatelja neće imati priliku da ispita da li su intenzitet i priroda napada bili takvi da su doveli do značajnijeg ugrožavanja spokojstva građana.

294 · Rešenje OJT u Novom Sadu o odbacivanju krivične prijave, *op. cit.*

295 · Presuda Više suda u Beogradu, KŽ1 br. 49/21 od 15. 7. 2021.

296 · Presuda Vrhovnog kasacionog suda, KZZ 259/23 od 14. 3. 2023.

Sudeći po tome, i uznemirenost novinarkе nad čijim kolegom-snimateljem je izvršeno nasilje, mogla bi da bude dovoljna za utvrđivanje da je nastupila posledica koja se iziskuje za postojanje dela, te ne bi ni bilo neophodno utvrđivanje da li je nastupila uznemirenost kod ostalih okupljenih građana.

Pored toga, i iz iskaza drugog svedoka vidi se da, *nakon što je oštećeni obo-
ren, svedok se udaljio par metara iza jer se uplašio da će i njega neko napasti.*

Umesto sankcije, napadač postavljen na visoku funkciju – uznemirujući epilog za novinarsku zajednicu

Ne ulazeći dalje u analizu da li je nadležno tužilaštvo moglo i drugačije da postupi, izvesno je da je za predstavnike novinarskih udruženja ishod ovog postupka bio poražavajuć. U istoj meri brine to što je osoba koja je fizički napala snimatelja nedugo potom postala pomoćnik gradonačelnika Novog Sada.²⁹⁷ Novinarska udruženja osudila su imenovanje Vuka Raonića za pomoćnika gradonačelnika, a NDNV je konstatovalo da je, „umesto sankcija, Raonić dobio političku nagradu za nasilje i unapređen je na jednu od najviših funkcija u gradu“.²⁹⁸

Gradonačelnik Novog Sada Žarko Mićin izjavio je svojevremeno da je name-
ravao da odredi Raonića za svoj uži tim, kao i da će tražiti „lično da tužilaštvo dostavi da li je protiv njega pokrenut bilo kakav postupak, a ako nije, to znači da on nije kriv za to“.²⁹⁹

Do krivičnog gonjenja u ovom slučaju nije došlo jer je tužilaštvo – opravdano ili ne – zaključilo da nasilje nad medijskim radnikom u tom slučaju nije dovelo do većeg nespokojstva građana, nego da je reč o prekršaju, narušavanju javnog reda i mira. Ostaje za žaljenje što sud u ovom slučaju neće imati priliku da ispita da li su intenzitet i priroda napada na snimatelja bili takvi da su doveli do značajnijeg ugrožavanja spokojstva građana. Ono što je nesumnjivo je da je naknadni izbor Vuka Raonića, napadača na snimatelja, na jednu od bitnih funkcija u Novom Sadu imao uznemirujući i zabrinjavajući efekat na novinarsku zajednicu.

297 · ANEM, NDNV: *Nasilje nad novinarima u Novom Sadu nagrađeno funkcijom zamenika gradonačelnika*, op. cit.

298 · *Ibid.*

299 · NUNS, *Odbačena krivična prijava protiv člana SNS-a koji je napao snimatelja: Tužilaštvo smatra da to nije nasilničko ponašanje, podneće prekršajnu prijavu*, 2. 7. 2025; Lea Apro, „Napadač na snimatelja postao pomoćnik gradonačelnika Novog Sada: Kritike NDNV-a i pokreta Bravo“, *NI*, 15. 12. 2025.

SLUČAJ ĆURUVIJA – LEGALISTIČKI KRAJ DRŽAVNOG ZLOČINA

Početak januara 2026. godine objavljena je presuda Vrhovnog suda kojom je, u postupku po zahtevu za zaštitu zakonitosti, utvrđeno da je oslobađajuća presuda u slučaju ubistva novinara Slavka Ćuruvije doneta uz bitne povrede pravila postupka u korist okrivljenih.³⁰⁰ Međutim, zbog procesnih ograničenja iz Zakonika o krivičnom postupku, Vrhovni sud mogao je samo da konstatuje povredu, ne dirajući u pravosnažnost odluke.³⁰¹ Ovakva situacija predstavlja veoma jasan i zabrinjavajući pokazatelj stanja krivičnopravne zaštite slobode izražavanja u Srbiji.

Naime, početkom februara 2024. godine, skoro 25 godina nakon ubistva novinara i urednika Slavka Ćuruvije, Apelacioni sud u Beogradu objavio je oslobađajuću presudu kojom su bivši pripadnici državne bezbednosti, Radimir Marković, Milan Radonjić, Miroslav Kurak i Ratko Romić, pravosnažno oslobođeni optužbi za ubistvo Slavka Ćuruvije.³⁰² Time je preinačena prvostepena presuda kojom su bili osuđeni na ukupno 100 godina zatvora zbog ubistva novinara.

Ovakva presuda predstavlja poraz ne samo za novinarsku zajednicu, nego za celokupno društvo, u kome nekažnjivost za ubistva novinara ostaje apsolutna. Slučaj Ćuruvija bio je jedini slučaj ubistva novinara koji je dospelo do suda, i koji je mogao prekinuti lanac nekažnjivosti. Činjenica da je ishod skoro devet godina dugog postupka takav da ubice novinara Slavka Ćuruvije nisu osuđene, predstavlja eklatantan primer sistemskog neuspeha države, koji je za posledicu imao legalističku završnicu državnog zločina.³⁰³

Prvostepeni sud je najpre doneo presudu kojom je okrivljene osudio na

---

300 · Vrhovni sud, KZZ OK 38/2024 od 13. 10. 2025. godine. Presuda je objavljena 8. 1. 2026. godine.

301 · Vrhovni kasacioni sud će presudom utvrditi da postoji povreda zakona ne dirajući u pravosnažnost odluke ako usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podnet na štetu okrivljenog. Član 493. Zakonika o krivičnom postupku, *Službeni glasnik Republike Srbije*, br. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 - odluka US i 62/2021 - odluka US. Povrede zakona, i najteže, učinjene pravosnažnim odlukama u korist okrivljenog, ne mogu se ispraviti zahtevom za zaštitu zakonitosti, i postupak se završava presudom kojom se utvrđuje povreda zakona, ne dirajući u pravosnažnu odluku. T. Vasiljević, M. Grubač, *Komentar zakonika o krivičnom postupku*, *op. cit.*

302 · Apelacioni sud u Beogradu, Posebno odeljenje za organizovani kriminal, Kž1-Po1 9/22 od 19. 04. 2023. godine.

303 · „Legalistički kraj državnog zločina“ je naziv tribine koju je organizovala Slavko Ćuruvija fondacija povodom objavljivanja presude Vrhovnog suda kojom je utvrđeno da su oslobađajućom presudom Apelacionog suda u slučaju Ćuruvija učinjene bitne povrede pravila postupka u korist okrivljenih. Snimak i transkript tribine dostupni su na <https://pescanik.net/legalisticki-kraj-drzavnog-zlocina/>.

ukupno 100 godina zatvora za krivično delo teško ubistvo.³⁰⁴ Presudom Apelacionog suda prvostepena presuda je ukinuta i predmet vraćen na ponovni postupak.³⁰⁵ U ponovljenom postupku doneta je gotovo istovetna prvostepena presuda.³⁰⁶ Potom, presudom Apelacionog suda u Beogradu,³⁰⁷ preinačena je osuđujuća presuda Višeg suda u Beogradu, i to tako što su okrivljeni za ubistvo novinara i urednika Slavka Ćuruvije – Radomir Marković, Milan Radonjić, Miroslav Kurak i Ratko Romić – oslobođeni od optužbi, i to Radomir Marković za krivično delo teško ubistvo iz člana 114. stav 1. tačka 5. KZ u podstrekavanju u vezi sa članom 34. KZ, a okrivljeni Milan Radonjić, Miroslav Kurak i Ratko Romić kao saizvršioци za krivično delo teško ubistvo iz člana 114, stav 1, tačka 5. u vezi sa članom 33. KZ. Presuda je pravnosnažna i, prema trenutno važećem zakonodavstvu, ne može biti ukinuta na štetu okrivljenih.

Istraga je vraćena 25 godina unazad, bez gotovo ikakvih izgleda da će ikada biti omogućen pristup pravdi u slučaju Ćuruvijinog ubistva.

U septembru 2024. godine, javni tužilac Vrhovnog javnog tužilaštva podneo je Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka. Vrhovni sud je utvrdio da je zahtev za zaštitu zakonitosti delimično osnovan i da je oslobađajuća presuda doneta uz bitne povrede odredaba parničnog postupka u korist okrivljenih.³⁰⁸

---

304 · Viši sud u Beogradu, Posebno odeljenje za organizovani kriminal, K-Po1br. 61/14 od 5. 4. 2019. godine.

305 · Apelacioni sud u Beogradu, KŽ1-Po1 25/19.

306 · Viši sud u Beogradu, Posebno odeljenje za organizovani kriminal, Kpo1 br. 73/20 od 2. 12. 2021. godine.

307 · Apelacioni sud u Beogradu, Posebno odeljenje za organizovani kriminal, KŽ1-Po1 9/22 od 19. 4. 2023. godine.

308 · Presuda Vrhovnog suda KZZ OK 38/2024 od 13. 10. 2025. godine. Presuda je objavljena 8. 1. 2026. godine.

Vrhovni sud je utvrdio da je donošenjem pobijane presude učinjena bitna povreda pravila postupka, između ostalog, jer je u pogledu svedočenja jednog od ključnih svedoka u obrazloženju presude navedeno da svedok nije ostao pri ranijem iskazu datom pred Tužilaštvom za organizovani kriminal (TOK) na zapisnik dana 8. 1. 2014. godine, a za šta je Vrhovni sud utvrdio da nije u skladu sa zapisnicima sa suđenja. Utvrđena je znatna protivrečnost između onoga što se o odlučnim činjenicama koje su predmet dokazivanja navodi u razlozima presude o sadržini zapisnika i iskazima svedoka, i samih zapisnika. Istu povredu zakona Apelacioni sud je učinio i prilikom ocene iskaza još četiri svedoka.

Tako, Apelacioni sud je naveo da još dva svedoka nisu ostala pri svojim iskazima datim pred Tužilaštvom za organizovani kriminal 10. 1. 2014. godine. Međutim, iz zapisnika o ispitivanju jednog svedoka na glavnom pretresu pred prvostepenim sudom dana 27. 9. 2016. godine, proizlazi da je svedok izjavio da ostaje pri izjavi koju je dao na okolnosti na koje ga je ispitivalo TOK, da neće ništa davati ni oduzimati. I u odnosu na drugog svedoka saslušanog istog dana postoji znatna protivrečnost između onoga što je svedok izjavio (što potvrđuje transkript audio zapisa sa glavnog pretresa) i navoda u obrazloženju drugostepene presude, da ni ti svedoci nisu ostali pri svojim iskazima datim pred Tužilaštvom za organizovani kriminal 10. 1. 2014. godine.

Pri tome, ovo nisu jedini propusti koji su učinjeni u oslobađajućoj presudi. U odnosu na dva svedoka, u obrazloženju presude navedeno je da su se svedoci izjašnjavali samo o informacijama koje su od nekog čuli, te da njihovi iskazi sadrže i potpuno različite informacije, a za šta je Vrhovni sud utvrdio da je protivrečno sadržini zapisnika o ispitivanju tih svedoka pred Tužilaštvom za organizovani kriminal, kao i zapisnika o glavnom pretresu pred prvostepenim sudom, koji su pročitani na pretresu pred drugostepenim sudom, i iz kojih proizlazi da su se detaljno izjašnjavali o činjenicama koje su im lično poznate, i koji su se, osim u detaljima, u svemu saglasno izjašnjavali – što je protivrečno navodima u obrazloženju drugostepene presude da su se navedeni svedoci izjašnjavali samo o informacijama koje su od nekoga čuli, a posebno navodima da isti sadrže potpuno različite informacije, zbog čega sud nije prihvatio iste kao pouzdan dokaz.³⁰⁹

Najzad, u pogledu jednog od ključnih materijalnih dokaza, izveštaja baznih stanica mobilne telefonije o ostvarenom saobraćaju između okrivljenih neposredno pre i posle ubistva Slavka Ćuruvije, koji ih smeštaju u blizinu mesta ubistva, Apelacioni sud je naveo da taj dokaz ne može da prihvati kao pouzdan i verodostojan, navodeći pri tome razloge za koje je Vrhovni sud utvrdio da su potpuno nejasni i u znatnoj meri protivrečni, zbog čega je utvrđena još jedna bitna povreda pravila postupka.³¹⁰

309 · Presuda Vrhovnog suda KZZ OK 38/2024 od 13. 10. 2025. godine, str. 4.

310 · *Ibid*, str. 5-6.

Iz presude Vrhovnog suda proizlazi da Apelacioni sud, prilikom donošenja oslobađajuće presude u slučaju Ćuruvija, ključne dokaze nije prihvatio iz neodrživih, nejasnih i protivrečnih razloga. Neistinito je u odnosu na iskaze tri svedoka navedeno da svedoci nisu ostali pri svojim iskazima. U odnosu na još dva svedoka netačno je navedeno da nisu imali lična saznanja o činjenicama o kojima su se izjašnjavali, *ialo jesu*, i da iskazi svedoka sadrže potpuno različite informacije, *ialo su se osim u detaljima u svemu saglasno izjašnjavali*, što je sve Vrhovni sud utvrdio na osnovu sadržine zapisnika ili transkripta audio zapisa sa glavnog pretresa.

Zbog navedenih nepravilnosti i postojanja sumnje da su sudije koje su donele oslobađajuću presudu u slučaju Ćuruvija učinile teške disciplinske prekršaje, koji ozbiljno štete ugledu sudijske funkcije i poverenju javnosti u sudove, kćerka ubijenog novinara Slavka Ćuruvije i Slavko Ćuruvija fondacija su podnели disciplinske prijave protiv sudija Apelacionog suda Dušanke Đorđević, Marka Jocića i Dragana Ćesarovića. Protiv preostale dve članice veća – sudije Nade Hadži-Perović i predsednice veća Vesne Petrović, disciplinske prijave nisu podnete jer im je prestala sudijska funkcija usled navršenja radnog veka nedugo nakon donošenja presude.³¹¹

U disciplinskim prijavama navodi se da su utvrđene povrede zakona i pravila postupka u oslobađajućoj presudi u slučaju Ćuruvija toliko brojne i drastične da isključuju mogućnost da je reč o omaškama u okviru redovnog obavljanja sudijske funkcije, kao i da toliko brojni propusti, koji ujedno predstavljaju bitne povrede pravila postupka, nisu mogle slučajno da se dese iskusnim sudijama u ovako važnom postupku.³¹² U disciplinskim prijavama se ističe i da flagrantne povrede zakona i propusti u presudi Apelacionog suda, utvrđeni od strane Vrhovnog suda, bacaju novo svetlo na još jednu okolnost koja ukazuje na mogućnost da je u suđenju za ubistvo Ćuruvije došlo do povrede

311 · Podnetim prijavama traženo je da disciplinski tužilac podnese Disciplinskoj komisiji Visokog saveta sudstva predlog za vođenje disciplinskog postupka, te da Disciplinska komisija donese odluku kojom se utvrđuje odgovornost sudija za teške disciplinske prekršaje i podnese obrazložen predlog za njihovo razrešenje. Naime, Zakonom o sudijama je predviđeno da se sudija razrešava, između ostalog, ako je u disciplinskom postupku utvrđeno da je učinio težak disciplinski prekršaj koji, prema oceni VSS, ozbiljno šteti ugledu sudijske funkcije ili poverenju javnosti u sudove. Priloženi su brojni dokazi iz kojih proizlazi da je nesavesnim vršenjem sudijske funkcije nastupila posledica u vidu ozbiljnog nanošenja štete ugledu sudijske funkcije i poverenju u sudstvo. Za više detalja videti Slavko Ćuruvija fondacija, Jelena Ćuruvija traži ocenu ustavnosti Zakonika o krivičnom postupku, koji je onemogućio preispitivanje oslobađajuće presude Apelacionog suda za ubistvo Slavka Ćuruvije, kao i razrešenje sudija koje su donele tu presudu, 2. 2. 2026. godine, dostupno na <https://www.slavkocuruvijafondacija.rs/jelena-curuvija-trazi-ocenu-ustavnosti-zakonika-o-krivicnom-postupku-koji-je-onemogucio-preispitivanje-oslobadajuce-presude-apelacionog-suda-za-ubistvo-slavka-curuvije-kao-i-razresenje-sudija-koje-s/>.

312 · *Ibid.*

načela nepristrasnosti. Naime, javno dostupne informacije i medijski navodi koji su se pojavili i u postupku pred Drugim osnovnim sudom u Beogradu,³¹³ ukazuju na to da je suprug sudije Dušanke Đorđević (članice sudskog veća koje je donelo oslobađajuću presudu), advokat Aleksandar Đorđević, do 2000. godine bio visokopozicionirani pripadnik Državne bezbednosti Srbije,³¹⁴ što je i sam potvrdio u tekstu u Radaru od 9. aprila 2026. godine.³¹⁵ Podsećanja radi, ranije otkriveni za ubistvo Slavka Ćuruvije, koji su oslobođeni nezakonitom presudom Apelacionog suda, takođe su bili pripadnici Državne službe bezbednosti. U disciplinskim prijavama se navodi da bi bilo uobičajeno da postupajući sudija u ovoj situaciji traži svoje izuzeće, kako se u javnosti ne bi stekao utisak o pristrasnom postupanju.³¹⁶ Oštećeni u ovom postupku to nisu mogli tražiti jer im nije bilo poznato. Međutim, bilo je logično da sudija Đorđević prekine svaki rad na predmetu i da obavesti predsednika suda, ali ona to nije učinila, iako je morala biti svesna ovih okolnosti koje izazivaju sumnju u njenu nepristrasnost.³¹⁷

Uprkos nepravilnostima i bitnim povredama pravila postupka oslobađajuća presuda Apelacionog suda nije mogla biti ukinuta, budući da Zakonik o krivičnom postupku (ZKP) ne ostavlja mogućnost ukidanja pravosnažne

313 · Drugi osnovni sud u Beogradu, 15 P. br. 1615/24

314 · Videti, na primer, Tamara Spaić, „Dvoje sudija iz veća koje je oslobodilo optužene za ubistvo Ćuruvije ranije već oslobađalo Radonjića i Romića“, *Cenzolovka*, 7. 2. 2024. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/2t3dn968>; B92, „Iz DB-a u advokate“, 14. 1. 2005. godine, dostupno na https://www.b92.net/o/info/vesti/index?nav_id=159957, <https://archive.ph/kW6nV>, kao i objavu advokata Aleksandra Olenika na društvenoj mreži X/Twitter koja glasi: „Sudija koja je oslobodila ubice Ćuruvije iz BIA je i Dušanka Đorđević, žena bivšeg šefa VI uprave DB (BIA), sada advokata Aleksandra Đorđevića, pratioca Mire Marković. (...)“, dostupno na <https://twitter.com/olenikadvokat/status/1753706925567398184?s=20>. Videti i Vuk Cvijić, „Suđenje činjenicama – krivični postupak protiv KRİK-a, jedne od najnagrađivanijih redakcija u Srbiji“, *op. cit.*

315 · Dr Aleksandar Đorđević, advokat, „Neistine i poluistine na moj račun“, *Reagovanje, Radar*, 9. 4. 2026. godine, str. 32-33. Advokat Aleksandar Đorđević, suprug sudije Dušanke Đorđević, ne osporava da je bio pripadnik državne bezbednosti ili Šeste uprave, nego osporava da je bio pripadnik Šeste uprave za zadržavanje i obezbeđivanje Mirjane Marković, pojašnjavajući: „Od 1991, od kada ja dolazim u liniju rada obezbeđenja, Šesta uprava apsolutno nikad nije obezbeđivala ni Mirjanu Marković, ni bilo kog člana porodice predsednika Miloševića, ni samog predsednika, osim izuzetno, par puta, kod velikih planova obezbeđenja (tzv. Plan 1) i putovanja u inostranstvo“, dodajući na kraju „ističem da sam ponosno, odgovorno, revnosno i predano obavljao posao „bezbednjaka“ onako kako obavljam i posao advokata u poslednjih 25 godina i upravo u odbranu oba svoja poziva, osećao sam dužnost da na ovaj način odgovorim na neistine iznete na moj račun.“

316 · Slavko Ćuruvija fondacija, *Jelena Ćuruvija traži ocenu ustavnosti Zakonika o krivičnom postupku, koji je onemogućio preispitivanje oslobađajuće presude Apelacionog suda za ubistvo Slavka Ćuruvije, kao i razrešenje sudija koje su donele tu presudu, op. cit.*

317 · *Ibid.*

odluke na štetu okrivljenih.³¹⁸ Posledice propusta sudija Apelacionog suda, u sadejstvu sa odredbama ZKP o vanrednim pravnim lekovima, takve su da je Vrhovni sud mogao samo da utvrdi da je prilikom donošenja oslobađajuće presude u slučaju Ćuruvija povređen zakon u korist okrivljenih.

Kćerka ubijenog novinara Slavka Ćuruvije podnela je Ustavnom sudu inicijativu za ocenu ustavnosti odredaba ZKP-a koje onemogućavaju da pravno-snažna preinačujuća presuda bude ukinuta na štetu okrivljenih.³¹⁹

Dvadeset sedam godina nakon ubistva novinara jasno je da je, osim povrede prava na život novinara, kao najdrastičnijeg vida kršenja slobode izražavanja, država prekršila i svoju obavezu da obezbedi efikasnu istragu u slučaju ubistva. Stoga je kćerka ubijenog novinara 30. januara 2026. godine podnela i ustavnu žalbu Ustavnom sudu, zbog povrede proceduralnog aspekta prava na život i prava na pravno sredstvo.³²⁰

ZAKLJUČAK

Na globalnom nivou, uočljiva su dva trenda kada je u pitanju krivičnopravna zaštita novinara od nasilja – oslanjanje na međunarodno pravo i pojačana svest o posebnim dužnostima i obavezama koje države imaju u sprečavanju i kažnjavanju nasilja nad novinarima, na jednoj strani, i tretiranje pretnji i nasilja nad novinarima kao da je reč o bilo kojoj krivičnopravnoj stvari, bez razmatranja tih krivičnih dela u svetlu slobode izražavanja, na drugoj strani.³²¹ Kada je reč o pretnjama i nasilju nad novinarima u Srbiji, slučajevi koji su ovde analizirani ukazuju na to da postupanje domaćih institucija Srbiju neretko svrstava u ovaj drugi spektar, gde se krivična dela nad novinarima tretiraju

318 · Vrhovni kasacioni sud će presudom utvrditi da postoji povreda zakona ne dirajući u pravnosnažnost odluke ako usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podnet na štetu okrivljenog. Član 493. Zakonika o krivičnom postupku, *Službeni glasnik Republike Srbije, br. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013, 55/2014, 35/2019, 27/2021 - odluka US i 62/2021 - odluka US. Povrede zakona, i najteže, učinjene pravnosnažnim odlukama u korist okrivljenog, ne mogu se ispraviti zahtevom za zaštitu zakonitosti, i postupak se završava presudom kojom se utvrđuje povreda zakona, ne dirajući u pravnosnažnu odluku. T. Vasiljević, M. Grubač, Komentar zakonika o krivičnom postupku, op. cit.*

319 · Za više detalja videti Slavko Ćuruvija fondacija, *Jelena Ćuruvija traži ocenu ustavnosti Zakonika o krivičnom postupku, koji je onemogućio preispitivanje oslobađajuće presude Apelacionog suda za ubistvo Slavka Ćuruvije, kao i razrešenje sudija koje su donele tu presudu, 2. 2. 2026. godine, dostupno na <https://www.slavkokuruvijafondacija.rs/jelena-curuvija-trazi-ocenu-ustavnosti-zakonika-o-krivicnom-postupku-koji-je-onemogucio-preispitivanje-oslobadajuce-presude-apelacionog-suda-za-ubistvo-slavka-curuvije-kao-i-razresenje-sudija-koje-s/>.*

320 · *Ibid.*

321 · Global Freedom of Expression, *Global Case-law on Violence Against Journalists, op. cit.*

bez uzimanja u obzir slobode izražavanja i povezanosti između učinjenog dela i novinarskog posla. Praksa na ovaj način odstupa i od smernica za tužioce koje su izradili UNESCO i Međunarodno udruženje tužilaca, a koje, između ostalog, predviđaju sprovođenje kontekstualne analize povezanosti između navodnog krivičnog dela i medijskih aktivnosti žrtve/oštećenog, kako prošlih tako i sadašnjih.³²² Iako te smernice nemaju za cilj da novinarima daju poseban status, jer su svi građani jednaki pred zakonom,³²³ one mogu pomoći da se izbegne druga krajnost – da se krivična dela na štetu novinara, do kojih jeste došlo u vezi sa obavljanjem novinarskog posla, posmatraju kao da nemaju nikakvu vezu sa obavljanjem novinarskog posla i pravom javnosti da zna. Uzimanjem u obzir dimenzije slobode izražavanja prilikom razmatranja krivičnih dela na štetu novinara, mogu se izbeći nepravilni i apsurdni ishodi koji urušavaju slobodu medija. Uzimanje u obzir medijskog okruženja prilikom donošenja odluke u postupcima koji se tiču krivičnih dela na štetu novinara, može dovesti do značajnog poboljšanja medijskog okruženja i stepena bezbednosti novinara – kroz delotvorniji odgovor institucija na slučajeve nasilja i pretnji kojima su izloženi novinari.

Izveštaj pokazuje da su pojedine redakcije učestalo meta nasilja, pretnji, zastrašivanja i ometanja u radu, a da se krivične prijave podnete zbog toga ne razmatraju sa posebnim oprezom, nego se olako i rutinski odbacuju. Od značaja je imati u vidu i praksu ESLJP, iz koje proizlazi da država ima obavezu ne samo da se uzdrži od zadiranja u slobodu izražavanja, nego ima i pozitivnu obavezu u vezi sa slobodom izražavanja – da preduzme odgovarajuće mere i da adekvatno reaguje na različite oblike nasilja i pritisaka koje novinari trpe.

U izveštaju su uglavnom analizirani postupci koji su okončani donošenjem tužilačke odluke³²⁴, kako bi se razmotrilo da li bi krivičnopravna zaštita mogla biti efikasnija ako bi se prilikom donošenja odluke više pažnje posvetilo slobodi izražavanja, društvenoj opasnosti učinjenog dela, celokupnom medijskom okruženju, učestalosti napada, statusu novinara i povezanosti novinarske profesije i učinjenog dela, te kontekstu u kome su se dela desila. Ova analiza mogla bi da posluži za dalju diskusiju o tome kako uzimanje ovih činilaca u obzir krivičnopravnu zaštitu može učiniti efikasnijom. Osim toga, neizbežan je utisak da je u pojedinim predmetima krivičnopravna zaštita izostala zbog očigledno neprofesionalnog postupanja tužilaštava.

322 · UNESCO and International Association of Prosecutors (IAP), *Guidelines for Prosecutors on Cases of Crimes Against Journalists*, op. cit.

323 · *Ibid.*

324 · Razlog tome je što su presude u periodu obuhvaćenom analizom veoma malobrojne, a analiziranje postupaka u kojima nema gotovo nikakvog pomaka je bespredmetno.

Kreativnost kojoj se pribegavalo u pojedinim slučajevima odbacivanja krivičnih prijavi i, u najmanju ruku, nelogični razlozi za njihovo odbacivanje, pobuđuju sumnju u profesionalno i savesno postupanje.³²⁵

Poseban razlog za zabrinutost predstavljaju brojni predmeti u kojima tužilaštvo nije moglo da napravi gotovo nikakav pomak zbog nepostupanja ili opstrukcije od strane policije.³²⁶ Usled toga, brojni primeri nasilja i pretnji upućenih novinarima ostali su bez ikakve reakcije i konkretnog napretka u istrazi. Ovo dovodi do zabrinjavajućeg nivoa nekažnjivosti za dela na štetu novinara. Uprkos jasnim podacima koje pružaju same pravosudne institucije Srbije o visokom broju napada na novinare i novinarkе, uočljiv je dubok nesklad između ozbiljnosti situacije na terenu i procene i odgovora nadležnih organa.³²⁷ U brojnim slučajevima napada i zastrašivanja novinara ne vidi se nikakav pomak. Primera radi, redakcija N1, koja je 11. jula 2025. godine dobila preteće pismo sa optužbama za širenje propagande i antisrpske kampanje i sugestijama da bi mogli doživeti istu sudbinu kao novinari redakcije Šarli Ebdo,³²⁸ nije obavешtena o bilo kakvom stvarnom napretku ili nalazima u ovom slučaju.³²⁹

Povrh svega, u Srbiji postoji **potpuna nekažnjivost za ubistva novinara**, već duže od četvrt veka. U jedinom slučaju ubistva novinara koji je dospelo do suda, u slučaju Ćuruvija, doneta je pravnosnažna oslobađajuća presuda, za koju je Vrhovni sud utvrdio da sadrži bitne povrede pravila postupka, a koja zbog procesnih ograničenja ne može biti izmenjena.

Razmere nasilja nad novinarima postale su zabrinjavajuće, naročito tokom proteklih godinu i po dana i u kontekstu protesta i obračuna vrha vlasti sa

325 · Advokat i član SRG za bezbednost novinara Veljko Milić podseća da smo „svedoci da su se napadi na novinare odvijali ispred policije koja nije reagovala, a u tužilaštvu postoje dvostruki aršini u primeni prava u zavisnosti od toga da li je počinilac krivičnog dela lice blisko vlasti. Razliku u tretmanu pravi i to za koju redakciju novinar radi“. Mina Delić, „Napadi na lokalne novinare – napadi koji se ne vide“, *op. cit.* Novinar Uglješa Bokić ukazuje na to da postupanje tužilaštva može zavisiti i od toga ko je napadač, i na sopstvenim primerima ilustruje razliku u postupanju u slučaju u kome je napadač bilo lice koje nije uticajno i koje nema ko da zaštiti, i, na drugoj strani, u slučaju kada je napadač lice koje je blisko SNS-u i ljudima iz kriminogene sredine. Intervju sa Uglješom Bokićem od 7. 4. 2026. godine.

326 · ANEM, *Stalna radna grupa za bezbednost novinara: Broj fizičkih napada na medijske radnike povećan za 440 odsto u 2025. godini.*

327 · Article 19, *Vlasti u Srbiji moraju da zaustave spiralu nasilja prema novinarima i novinarkama*, *op. cit.*

328 · N1, „Šarli Ebdo, beli zečevi, blokada N1, pretnje smrću: Izveštaj specijalnih izvestilaca UN o nasilju nad novinarima u Srbiji“, 27. 1. 2026. godine, dostupno na <https://tinyurl.com/5edsrpfy>. Treće OJT u Beogradu, gde je formiran ovaj predmet, jedino je tužilaštvo pored OJT u Sremskoj Mitrovici koje nije dostavilo informacije tražene zahtevom za pristup informacijama od javnog značaja za potrebe ove analize.

329 · *Ibid.*

svim kritičkim glasovima koji su percipirani kao pretnja opstanku vlasti, što je uključivalo i kritičke novinare. Odgovor nadležnih institucija na porast nasilja nad novinarima je izostao, što može podsticajno delovati na potencijalne napadače na novinare i voditi ka daljem urušavanju nivoa slobode medija. Ako pogledamo kako je izgledala krivičnopravna zaštita novinara poslednje dve godine, **ne može se zaključiti da su nadležne institucije poslale jasnu poruku da je nasilje nad novinarima neprihvatljivo i da će biti adekvatno kažnjeno.**

Urušavanje nivoa slobode medija kulminiralo je na dan lokalnih izbora 29. marta, kada su novinari bili pretučeni, napadani sekirirom, oprema im je uništavana i otimana, vređani su, ometani u radu. Nasilje koje su novinari iskusili tog dana **krajnje je upozorenje za nadležne institucije da njihov odgovor mora biti mnogo efikasniji kako bi se sprečila dalja eskalacija nasilja i nekažnjivosti za nasilje nad novinarima.** U protivnom, sloboda medija u Srbiji će ostati „zarobljena u silaznoj spirali nasilja“.³³⁰

Najzad, i sama tužilaštva, koja bi trebalo da zaštite bezbednost novinara, bivaju izložena sličnim pritiscima kojima su izloženi i novinari, uključujući nadzor,³³¹ brutalne napade tabloidnih medija i sabotaze koje se kreću od kadrovske do zakonodavne politike.³³² Profesionalni mediji su važna podrška i institucijama čija je osnovna funkcija zaštita prava.³³³ Bez profesionalnih medija, i ove institucije ostaju zarobljene u silaznoj spirali.

330 · Na ovaj način je verno opisano stanje slobode medija u Srbiji nakon dvodnevne misije MFRR 26-27. marta 2026. godine u Beogradu. MFRR, *Vlasti u Srbiji moraju da zaustave spiralu nasilja prema novinarima i novinarkama*, op. cit.

331 · Vuk Z. Cvijić, „Ekskluzivno: Bojana Savović, tužiteljka Višeg tužilaštva u Beogradu, Prate me, prisluškuju i presreću poruke“, *Radar*, op. cit.

332 · Videti i Sandra Petrušić, Intervju, „Tanasije Marinković: Bojim se ozbiljnih sukoba i nasilja na narednim izborima“, *Radar*, izdanje 107, 4. 4. 2026.

333 · Na slično ukazuje i T. Marinković. „Dodatno, ti tužioci su izloženi brutalnim napadima tabloidnih medija. Dakle, javnost, građani, nevladine organizacije, preostali profesionalni mediji moraju da im pruže punu podršku ukoliko želimo da oni nastave da vrše svoju misiju.“ *Ibid.* Slična su i iskustva iz uporednog prava. „Ako želimo da učvrstimo dostignuća sudske prakse u zaštiti prava, uključujući pravo na slobodu izražavanja, treba da počnemo od zaštite institucija čija je funkcija da štite prava. Ako dozvolimo vladama da zastrašuju institucije stvorene da nas štite, ako dovodimo u pitanje demokratske principe, podelu vlasti ili nezavisnost pravosuđa, ponovo ćemo imati predsednika koji vlada bez sistema uzajamne kontrole i ravnoteže. Tada će već biti prekasno.“ Anderson Javier Dieroc De León, *Interview With Former Judge Daniela Salazar Marín: “Invoking International Standards Is Not a Matter of Chance”*, Global Freedom of Expression, Columbia University, 11. 9. 2025, dostupno na <https://tinyurl.com/4ns7c4ju>.